

Ivanich család

Dombóvár első villamos közvilágítása.

id. Ivanich Antal uradalmi gépész

Id. Ivanich Antal 1839-ben született.

Jól felszerelt műhelye volt Dombóváron. Erre következtethetünk egy 1865-ben nyomtatott árjegyzékből. A mernyei kegyesrendi uradalom már az alkalmazása előtt figyelemmel kísérte a munkáját. Az általa készített eszközök minősége kellő garancia lehetett arra, hogy 1869. július 1-től uradalmi szolgálatba álljon. A saját műhelyében előállított gépek kereslete valószínűleg nem volt kielégítő, ezért helyezkedett el az uradalomnál.

Ivanich Antal - bár a véglegesítésére még 1872 márciusáig várnia kellett – nagy szakértelemmel és szorgalommal kezdte a munkáját. Legfontosabb feladata a fonói gépműhely megtervezése, felépítése és berendezése volt. Ez a műhely el is készült 1872-ben. A gépműhely felszerelését is Ivanich tervezte és kivitelezte.

A gépészet működését a kormányzóság pontosan szabályozta. A gépek számának növekedésével, a külső vállalatok fejlesztésével a gépműhely feladata megnőtt. Különösen sokat dolgoztak aratáskor és csépléskor, az átlagos 10 óra helyett 14-16 órát is.

A főgépész és az uradalmi kormányzóság között nem volt felhőtlen a kapcsolat. 1876. június 18-i levelében arról panaszkodik, hogy nem részesedik a gépműhely által készített külső munkák hasznából. A válasz szerint „valami jutalomra igény tarthat”, ha a számadó bizonyítja. Az uradalmi számvevő levelében azt írja, hogy Ivanich nem számolta fel dombóvári műhelyét és ez visszatérő konfliktus forrása. Figyelmezteti Ivanichot: „mondjon le minden mellék vállalásról, egyedül az uradalomnak szentelje összes tevékenységét”. Ivanich Antal 1880-ban 300 Ft készpénzt, lakást és közel 600 Ft természetbeni járandóságot kap (Többek között: 12 akó bort, 12 öl tűzifát, 100 mérő gabonát, állattartást és ehhez takarmányt stb.).

A főgépészt ért zaklatások folytatódnak, ezért 1882. október 24-én kilép az uradalom szolgálatából. Ezt rövidesen meg is bánja és kéri a visszavételét. A nagyon is hasznos munkát végző Ivanichot a kormányzó 1883. január 24-vel visszaveszi. 1885-ben újra kevesli a járandóságát és kéri annak felemelését. A kormányzó epésen jegyzi meg, hogy a jövedelme már eléri egy miniszteri osztálytanácsos fizetését. Jövedelmére utal az a megjegyzése is, hogy a dombóvári malmát lányának adta át, cséplőgépét az ifjabb fia kezeli, (a dombóvári gépműhelyt feltehetőleg idősebb fia Antal vezeti), betegeskedő feleségének Pécssett vett egy házhelyet.

1886-ban ismételten figyelmeztetik, hogy hagyjon fel privát üzletével. Ivanich újból ígéretet tesz, hogy felszámolja műhelyét és gépeit eladja. Erre azonban nem kerül sor. Dombóvári műhelyét fia, ifj. Ivanich Antal működteti.

Az 1890-es években Ivanich egyre többet betegeskedik. (Dombóvárra, Budapestre és Pécsre jár gyógykezelésre.) Távollétét az uradalom nem veszi jó néven. Közel három évtizedes uradalmi szolgálat után 1898 februárjában kéri méltányos nyugdíjának megállapítását. A levél egy fáradt, beteg ember kezenyomát mutatja.

Dombóvári ténykedését a község világításának ötletével kezdi, amit később az idősebb fia visz tovább. További ténykedése ismeretlen. Egy 1901-ben beadott szabadalmi kérelmén pécsi lakosként említik. 1911-ben eladta az általa építtetett és berendezett Árpád utcai gőzmalmot.

1919-ben hunyt el.

(Forrás: A nagybirtok gépesítése – 1994. pp. 263-267. ADT)

IVANICH ANTAL

G É P M Ű H E L Y É B E N

DOMBÓVÁROTT

az alább jegyzett

munkák s gépek megrendelhetők s a következő áron kaphatók:

	fl.	kr.		fl.	kr.
Cséplő gépek.			Sorban vető gép.		
2 ló erőre, rovátkos dob sánnal, vas kosárral s vas átványos mozdonygyal	450	—	2 vonó után 13 csoroszlával	270	—
3 ló erőre, mint az első	550	—	Víz emelő gép.		
4 ló erőre, " " "	800	—	4 ló erőre vagy gőzgéppeli hajtásra, emel óránként 1700 akót	300	—
Szeeska vágók.			Közönséges vidatseke. (Könnyű kormánygyal.)		
1 ló erőre, mozdonygyal	300	—	2 vassal	14	—
2 " " "	400	—	erősebb szerkeszetre	16	—
Daráló gépek.			Taligák.		
1 ember erőre kézi hajtásra	80	—	Könnyű szerkeszetre	8	—
2 " " " "	130	—	erősebb	10	—
Szoró rosták.					
1 ember erőre kézi hajtásra	110	—			
2 " " cséplő géppeli hajtásra	130	—			

Továbbá bátorodik a t. ez. közönségnek figyelmébe ajánlani, miszerint **gőzgépek csővezéso** vagy bár mi nemű javítása, ugy szinte minden a **gépészeti szakba** vágó munka, hasonlóan nagyobb-szerű lakatos munkák is elvállaltatnak.

 Minden elkészített munkának szilárd- s tartósságáért kezeskedik.

Ivanich Antal dombóvári műhelyének árlistája 1865-ből.
(Forrás: A nagybirtok gépesítése – 1994. pp. 268-275. ADT)

Ivanics Antal gépeinek

Sonóban.

Seggnyozódnin ön hűsége és beakaratottsága felül a kegyesrend kormányozójának, Főtitelendő Somhegyi Terencz urnak, utó jóakagysága mellett önt ideiglenes állomásából a személynéti tábláján jegyzett évi járandóságának fentartásával Sonóban uradalmi gépeinek kineveztem.

Ezen kinevezéssel egyuttal rendelem, hogy a társári Hasznárnak – ki az összes gépieti személynéti utgymint ön, feletés az uradalom jávára eselő minden neven nevezendő utasítás, megbízás, és rendeletekben felelőség terhe alatt engedelmesskedjék.

Itt gépiet terén minden ly munkák után, ha azokból hiteles kimutatás nyomán tízta haszon tűnik ki, valamint a műhelyben vállalt kölönünkük után is – ön annak idejében – a társári hasznár véleményezésével – nemű, és pedig általam utalványozandó szálatékban fog részesülni. Ugyan azért midőn önnek mindenkre nézve a legnagyobb szorgalmat lelkiismeretes közélet, és hűsége, mint jövőjének alapját, ajánlom, a következő rendeletek pontos megtartására kötelezem.

Ivanich Antal uradalmi munkaszerződésének részlete.

(Forrás: A nagybirtok gépesítése – 1994. pp. 268-275. ADT)

Gépietek járandósága

I. Gépietek			II. Algépietek		
Reszpenz	"	300.	Reszpenz	"	200.
12 db. bor. 6f.	"	72.	8. db. bor.	"	48
12 db. kúrija	"	72.	8. db. kúrija	"	48
30 m. m. bura	"	120.	20 m. bura	"	80.
40 " " " " " "	"	120	20 m. m. bura	"	90.
15 " " árja	"	37.50	10 m. árja	"	25
15 " " zab	"	25.50	10 m. zab	"	17.
30 " " sz. kukor. 2.50.	"	69.	30 m. sz. kukor.	"	69.
20 " " burgonya	"	10	12 m. burgonya	"	6.
2 db. tehénarlat	"	8.	80 db. kutyharso.	"	5. 76.
3 " " sertésarlat	"	6.	2 db. tehénarlat	"	8
150 db. kutyharso. 7.20	"	10.80	3 " " sertés	"	6.
20 m. szén	"	24.	10 m. szén	"	12.
20 m. szén	"	20	20 m. szén	"	20
78 h. kenderfeld	"	150.	4 h. kender	"	1. 50
Összesen	"	896.30.	Összesen	"	606. 26.

Az uradalmi gépezet járandósága (részlet)

(Forrás: A nagybirtok gépesítése – 1994. pp. 268-275. ADT)

Ivanich Antal
magyar királyi kormánytanácsos, villanytelep igazgató,
Dombóvár közvilágításának létrehozója.

1868. szeptember 18-án született a Somogy megyei Batéban. Édesapja Ivanich Antal uradalmi gépész, édesanyja Stell Alojzia.

Édesapja mellett szerezte meg szaktudását, amelyet később Budapesten gyarapított. Ezután bevonult katonai szolgálatra a császári és királyi haditengerészethez Polába (Pula). A Radecky nevű fregatton egy 24 hónapos világkörüli úton vett részt. Négy és fél évi szolgálat után, mint gépmester szerelt le.

Leszerelése után Dombóváron telepedett le és átvette édesapja műhelyének vezetését, amit fokozatosan mezőgazdasági gépgyárrá fejlesztett a dombóvári járásban elsőként. Átvette édesapja Dombóváron lévő gőzmalmát, ami már édesapja szabadalma szerint átépítve működött.

Megnősült, feleségül vette a győri Braun József városi hivatalnok és Major Zsuzsanna leányát, Irént. 1896. június 8-án megszületett Antal nevű fia, majd 1898. január 10-én Margit nevű leánya.

1899 nyarán megépítette saját erejéből Dombóvár első kád- és gőzfürdőjét a gőzmalom mellett. Ez év őszén édesapja ötletét már ő próbálta megvalósítani és létrehozni Dombóvár első villamos világítását. 1900 év végén a község képviselőtestülete 50 évre koncessziót adott Ivanich Antalnak a villamos világításra.

1901 novemberében bejegyezték „Cukorrépa kiemelő és lefejező eke” szabadalmát. 1902 őszén szabadalmat nyert „Magánjáró és vontató lokomobil” bejelentésére. Később erre alapozva feltalálja az „Ivanich-féle gőzekét”.

1905-ben megkezdődik az elektromos hálózat kiépítése. Ebben az évben fúratja az első ártézi kutat Dombóváron. 1905. december 18-án megnyílik az új fürdő a villanytelepen, ahol csak ártézi vizet használnak. December 17-én megtörtént a villamos világítás próbaüzeme, majd 18-án már üzemszerűen működött a világítás. 1907-ben már bővíteni kellett a villanytelepet. 1908 elején megalakul a „Dombóvári Villamossági Részvénytársaság”.

1922-ben az Ipartestület elnökévé választják. Saját költségén bevezeti az áramot és elkészíti a villamos világítást a Szent László téri katolikus templomba. Részt vesz a Dombóvár fejlődését elősegítő bizottságok és küldöttségek munkájában. 1923-ban kinevezik a járás területére kiterjedő hatáskörrel az Árvizsgáló Bizottság helyettes elnökévé. 1924. december 28-án avatják fel a kezdeményezésére felépített ipartestületi székházat. A törvényhatósági bizottságnak virilis jogon tagja. A Pécsi Kereskedelmi és Iparkamara kültagja, a Dombóvári Takarékpénztár igazgatósági tagja, községi képviselő. 1925. szeptember 29-én a kormányzó közhasznú tevékenysége elismeréséül a magyar királyi kormánytanácsosi címet adományozza Ivanich Antalnak. Vezetésével megépül az ipartestület mozija, majd később az Iparvendéglő.

5.

1927-ben az ő segítségével készül el a Szent Orsolyarendi Tanintézet ártézi kútja és a vízvezeték szerelése. A Dombóvári Leventeegyesület elnöke. 1929-ben részt vesz a gimnázium épületének építésében. A Dombóvári Villamossági Rt. végezte a kútfúrasi, vízvezetéki és csatornázási, valamint a villamos világítási és jelzőberendezési munkákat. 1931-ben megválasztják községi bírónak. A Dombóvári Legényegylet világi elnöke. 1932-ben, mint Dombóvár bírása lemond a béke érdekében.

Munkája mellett szeret vadászni, Egyházaskozáron vadász területe van.

1937. november 15-én 64 éves korában elhunyt felesége Ivanich Antalné, Braun Irén.

A Villamossági Rt. vezetését átadja fiának, ifj. Ivanich Antalnak.

1942. december 28-án hunyt el Dombóváron. Temetése december 30-án történt nagy részvét mellett.

Ivanich Antal
(Forrás: adoc.pub)

1898. júl.	Piros János Kovács Anna	R.K.	Nemt. Övri	Jubier György Mészáros Juli	Káplán
1898. Antal	Ivanich Antal Stell Alojzia	R.K.	Géjcsz Baté	Németh József Gol Maria	Plebános
1898. Anna	Hofner Pál Kovács Anna	R.K.	Nemt. Zimán	Gáspár István Széles Anna	Plebános

Ivanich Antal születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Baté – Egyházi anyakönyvek)

Folyó- szám	A bejegyzés ideje (év, hó, nap)	Az elhalt kor (év, hó, nap, óra)	Az elhalt					Az elhalt helye, ha az elhalás nem az elhalt lakóhelyén történt	A halál oka
			családi és utóneve, Állása (foglalkozása), lakóhelye	vallás	élet- kora	házastársának családi és utó- neve	szüleinek családi és utó- neve		
109	1942. dec. 28.	1942. dec. 28. 14 óra	Id. Ivanich Antal villamossági igazgató Dombóvár. Zohai u. 9.	r. kath.	44 éves	néhai Braun József	néhai Ivanich Antal néhai Stell Alojzia	-	elhagyott, szívizom- elégtelenség
110	1942. dec. 31.	1942. dec. 30. 23 óra	Ör. Nagy Józsefné Kudarcsovics Rozália Dombóvár. Arpad u. 47	r. kath.	69 éves	néhai Nagy József	néhai Kudarcsovics László néhai Balaskó Anna	-	szívdobogás

Ivanich Antal halotti anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

ifj. Ivanich Antal
okleveles gépészmérnök, igazságügyi szakértő,
Dombóvári Villamossági Rt. ügyvezető igazgató.

1896. június 8-án született Dombóváron.

Elemi iskolai tanulmányai után a veszprémi kegyesrendi Katolikus Gimnáziumban tanult tovább. 1914-ben érettségizett, majd Budapesten szerezte meg gépészmérnöki oklevelét.

7.

Gépészmérnöki oklevele megszerzése után az édesapja által alapított Dombóvári Villamossági Rt.-nél dolgozik. 1920-ban már igazgatósági tag, később ügyvezető igazgató. 1928-ban átveszi a Villamossági Rt. vezetését.

1931 januárjában eljegyezte Lukavszky Kornél nyugalmazott tüzérezredes és felesége Gödölle Margit leányát, Lukovszky Erzsébet Alizt. 1931. május 30-án házasságot kötnek Budapesten.

1932 júliusában a szekszárdi királyi törvényszék szakértőjévé választotta. 1932. augusztus 8-án megszületett Miklós nevű fia. Később megszületik Aliz nevű leánya.

Édesapja halála után ő viszi tovább a Dombóvári Villamossági Rt.-t az 1948-as államosításig. Az államosítás után a Villamossági Rt. alkalmazottainak kérésére az állam további két évre alkalmazza a volt tulajdonának vezetésére.

Ezután a komlói Villamos Erőműnél dolgozik mint üzemmérnök.

1952-ben a dombóvári Pártbizottság karhatalommal akarja kilakoltatni a családot a már államosított családi házukból. Ezt csak a komlói Villamos Erőmű valamint a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium erélyes közbelépése és tiltakozása akadályozza meg.

1955-ben Budapesten egy rosszul sikerült műtét következtében június 21-én hunyt el. Koporsóját Dombóvárra szállítják és a családi sírboltban helyezik el.

(Forrás: Az összeállításban szereplő cikkek és Ivanich Miklós visszaemlékezése)

ifj. Ivanich Antal gépészmérnök és családja.

(Forrás: DRSzN fb. csoport)

89 évm.

Kelt: O'Dombóvár
 1896 (ezer nyolcszáz kilencvenhat) évi
 június 12 (harmincketedik) napján.

Megjelent az alábbi anyakönyvezési
 Ifj. Ivanich Antal
 a kinek állása (foglalkozása): gépész

lakóhelye: O'Dombóvár
 a ki a ki született anyakönyvezési
 személy esetén ismeri

és bejelentette a következő születést:

A házasság alya
 családi és utónév: Ivanich Antal
 vallása: Római katolikus
 állása (foglalkozása): gépész
 lakóhelye: O'Dombóvár
 születéshelye: Zala-Somogy M.
 életkora: 28 (huszonnyolc) éven.
 családi és utónév: Tránni Péter

Az anya
 vallása: Római katolikus
 állása (foglalkozása): gépész
 lakóhelye: O'Dombóvár
 születéshelye: Győr
 életkora: 24 (huszonegy) éven.
 helye: O'Dombóvár

A születés
 ideje: 1896 (ezer nyolcszáz kilencvenhat) évi
 június 12 (nyolcadik) napjának előtti (1) egy órája.

A gyermek
 neve: fiú; vallása: Római katolikus
 utónév: Antal

Megjegyzés:

Felőrzatár:

helybenkagyalati és aláíratott

Az első példánnyal való meggyezése
 Aláírás:
 Kelt: O'Dombóvár
 1896 évi június 12 napján.

Jerményi
 anyakönyvezési

István Lajos a.k.
 anyakönyvezési

ifj. Ivanich Antal a.k.
 bejelentő

ifj. Ivanich Antal születési anyakönyvi bejegyzése.
 (Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Születési anyakönyvek)

Buda- pest 1931. máj. 30.	ifj. Ivanich Antal gépmérnök s. hett.	id. Ivanich Antal	Lukavsky Eszelot s. hett.	Lukavsky János József	vitéz Lejthay János Budapest T. máj. 16.
599	Gombóvár szül. (Kölcse m.) 1926. június 8. lak. Gombóvár	Braun János	Nagyszombat szül. (Kölcse m.) 1906. szept. 10. lak. Budapest m.	Székely Mária	Székely Vilmos Budapest m. Ludovika m. 4.

ifj. Ivanich Antal házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Házassági anyakönyvek)

a haláleset helye: Budapest m.	családi és utóneve: Ivanich Antal	születési helye: Dombóvár	házastársának családi és utóneve: Ivanich Antalné	házastársával lakás
Halálának ideje: 1955. év június hó 21. nap	neme: férfi családi állapota: nős foglalkozása: gépmérnök lakóhelye: Dombóvár Jókai u. 2.	születési ideje: 1926. év június hó 8. nap születének családi és utóneve: Ivanich Antal Braun János	házasságkötésének helye: Budapest m. házasságkötésének éve: 1931.	

ifj. Ivanich Antal halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Halotti anyakönyvek)

Ivanich Miklós**zongoraművész****1932. augusztus 8-án született Kaposváron.**

(Megjegyzés. Életrajzi leírásaiban Dombóvár van megjelölve születési helyül. Ez valószínűleg téves, ugyanis az Uj-Somogy című napilapban 1932. augusztus 14-én az Anyakönyvi hírek rovatban a következő jelent meg: „Kaposvár megyei város anyakönyveiben az elmúlt héten a következő változások jegyeztettek be: . . . Kántás Mihály ny. máv. fűtő leánya Ilona, *ifj. Ivanich Antal gépészmérnök fia Miklós*, Takács István béres fia István”, . . .)

Zongora tanulmányait 6 éves korában kezdte el. Első tanára édesanyja volt. 12 éves mikor már igen komolyan készül a zongoraművészi pályára. 13 évesen ismerkedik meg Kodály Zoltánnal Dombóváron, aki később tanára és támogatója lesz.

10.

Középiskolai éveiből az első négy évet a Jézus Társasága Pécsi Pius Gimnáziumban végezte, majd a következő két évet a pannonhalmi bencés gimnáziumban töltötte és végül a dombóvári gimnáziumban végezte az utolsó két évet, majd itt is érettségizett.

1950 – 56 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zongora tanszakán tanult, ahová az összes felvételiző közül a legmagasabb pontszámmal jutott be. Polgári származása miatt ennek ellenére csak Kodály Zoltán és Zathureczky Ede közbenjárására vették fel. Ambrózy Béla professzor növendéke volt. 1952-ben eltávolítják a főiskoláról egy politikai vicc miatt. Nyolc hónapon keresztül segédmunkás, majd ismét visszakérül a főiskolára.

1956-ban elhagyja az országot és Párizsban telepedik le mint zongoraművész. Szerte Európában zenekari koncertek, szólóestek, rádió- és tévéadások kísérik sikeres zenei útját. 1964-ben Angliába költözik és a BBC munkatársa lesz. 1966-ban áttelepül az Amerikai Egyesült Államokba, ahol a St. Louis-i, majd 1977 – 79 között a Chicago-i Zenekonzervatórium Zongora Főtanszakának vezetőjeként munkálkodik. Telt házak előtt koncertezik Amerika szerte.

1974-ben 18 év után először látogat haza mint amerikai állampolgár. Dombóváron díszvacsorát ad a Villamossági Rt. volt dolgozói és családtagjaik részére.

1981 – 92 között kétevente Magyarországon is koncertezett a keszthelyi Festetich-kastélyban és a Zeneakadémián. 1983-ban a dombóvári Művelődési Ház színháztermében is adott koncertet.

1993-ban az Antal-kormány felterjesztése alapján Göncz Árpád köztársasági elnök kormánykitüntetéssel adományoz számára 1956-os helytállásáért, valamint a magyar kultúra terjesztéséért.

1995-ben, csaknem 40 év után végleg hazatelepedett, s mint amerikai-magyar kettős állampolgár Budapesten élt. Többször Dombóvárra látogatott. Dombóvár város díszpolgárává választották 2005-ben.

2016 szeptemberében hunyt el Budapesten. Dombóváron a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra 2016. szeptember 27-én.

(Forrás: masiktv.hu)

Ivanich Miklós (Forrás: darabanth.com)

Ivanich Miklós idős korában.
(Forrás: dombopedia.hu)

Az összeállításban szereplő cikkek és írások időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

Budapesti Közlöny 1877. február 20. (11. évfolyam 40. szám p. 1. ADT)

Kimutatás.

Deák Ferencz emlékszobrának emelésére befolyt adományokról.

**. . . . Hayden Ferencz Göllén 1 frt., Pomanek István Fonón 1 frt., *Ivanich Antal Fonón 1 frt.*, . .
...**

Gazdasági Mérnök 1885. november 08. (9. évfolyam 45. szám p. 482. ADT)

Legújabb és legtökéletesebb BORSAJTÓ *Ivanich Antal uradalmi főgépész szerkezete* szerint.

Csekély erőszükséglet. Nagy munkaképesség. Megtakarítás időben és pénzben.

Megrendelhető a Gazdasági Mérnök kiadóhivatalában. Ára 180 frt.

12.

Központi Értesítő 1886. június 13. (11. évfolyam 47. szám p. 366. ADT)

1886-ik évi márczius hóban engedélyezett szabadalmak.

. . . . 130. *Ivanich Antal Fonón*, borsajtó; a szabadalom kelt 1886. márczius 24., fizetve 1 évre, leírás nyílt. XX. 1080. X. c.

Budapesti Hírlap 1888. augusztus 10. (8. évfolyam 221. szám p. 8. ADT)

Középkorú magános, tisztességes nő – cautio-képes – kisebb mezővárosi gőzmalomba mázsálónak kerestetik.

Feltételek: a magyar nyelvben tökéletes, a német nyelvben kevés jártasság, feddhetetlen jellem, írásban és az egyszerű számolásban való jártasság, vidám kedélyhangulat, társadalmi műveltség legalább annyi, a mennyi egy középosztálybeli egyéntől megvárható, erélyesség és kellemes modor.

Fizetés egy évre: 200 frt készpénz, lakás: 1 konyha, 1 szobával, 200 kgr. kenyérnek való liszt, 50 kgr. buzaliszt, 10 mm kőszén.

Az állás elfoglalható folyó évi oct. 1-én. Írásbeli ajánlatok községi bizonyítvánnyal felszerelve *Ivanich Antal malomtulajdonos*hoz Fonó u. p. Baté (Somogy megye) intézendők.

Iparügyek 1892. április 15. (6. évfolyam 4. szám p. 64. ADT)

Szabadalmat nyert újabb magyar találmányok. (XXX.)

. . . . 946. Küzdényi Sándor Budapesten, tányéros vetősarú; január 11., 947. *Ivanich Antal Fonón*, malom-berendezés; január 10.,

Budapesti Hírlap 1892. november 20. (12. évfolyam 321. szám p. 28. ADT)

Malom-tulajdonosoknak.

Ajánlom szabadalmazott, 30 évi gyakorlati tapasztalás alapján általam összeállított őrlőkészülékemet, melylyel a napihasználatra a legkitűnőbb liszt – I. osztálytól kezdve VIII. osztályig tetszés szerinti mennyiségben – a legegyszerűbb kezelés mellett, egyszeri felöntéssel készíthető. Korpa 16-18 %. Időben, munkában és kiadásban 15-20 % megtakarítás. Régi szerkezetek átalakíthatók. Hajtásához 10-12 lóerő kívántatik, mely lehet víz, gőz vagy bármi. Munkaképesség óránként 450-500 kilogramm. *Ivanich Antal malom-tulajdonos. Dombóvár, Tolna m.*

Pesti Hírlap 1894. október 09. (16. évfolyam 282. szám p. 12. ADT)

Országos molnárkongresszus.

. . . . A kongresszus tárgysorozata ezzel ki volt merítve. Még *Ivanich Antal* mutatta be saját találmányu új malomszerkezetét, mire a tagok élénk éljenzés közben eloszlottak. . . .

Köztelek 1895. december 25. (5. évfolyam 103. szám p. 2079. ADT)

Megkeresésükre készséggel hozom b. tudomásukra, hogy az önök által szállított kenőszelenczék működésével teljesen megvagyok elégedve s ezeket minden géptulajdonosnak a legmelegebben ajánlani fogom.

Fonó, 1895. augusztus 5.

Ivanich Antal uradalmi főgépész.

Dombóvár és Vidéke 1899. január 08. (1. évfolyam 3. szám p. 5.)

Beküldetett.

A következő meghívót vettük:

Van szerencsénk Uraságodat (és b. családját) folyó hó 24-én Dombóvárott a Korona szálloda összes termeiben a lámpavilágítási alap javára rendezendő tánczestélyre tisztelettel meghívni Dr. Kertész Lipót, Klázer Gyula, Lexa Zenó, Nagy István, Paál József, Pribay Ferencz, Reich Oszkár, Dr. Rolf Aladár, Szallos János, Ternyei Ármin, Veszeli Zsigmond – Beléptidj: személyenkint 1 forint. Kezdeté este félkilencz óra.

Dombóvár és Vidéke 1899. január 15. (1. évfolyam 4. szám p. 2.)

Utcáink világítása.

Lapunk legutóbbi számában foglalkoztunk utcai világítási ügyünkkel. Lehet, hogy megszívlelték panaszunkat illetékes helyen is. Annyi azonban bizonyos, hogy egy hétig foglalkozott vele a nagyközönség. Ez azonban nem elég az üdvösségnek. Radikális módon kell hozzálátnunk, nehogy ismét feledésbe kerüljön a dolog. Ha már hozzáfogtunk, folytatni is akarjuk. Felhívást intézünk tehát t. olvasóközönségünkhöz, hogy ki-ki írja meg, - mikép gondolja az utcai világítás tervét megvalósíthatónak. Ne várjunk mindent a városi képviselőtestülettől, van annak más ügyes-bajos dolga is. Szóljunk az ügghöz minél többen, vizsgáljuk meg minden oldalról, nehogy elhamarkodva, bakot lőjünk. Lapunk állandó rovatot fog vezetni a beérkező vélemények közlésére. Így talán, talán könnyebben érünk célt.

Dombóvár és Vidéke 1899. június 11. (1. évfolyam 25. szám p. 4.)

Épül a gőzfürdő.

Arról az öröndetes hírről értesíthetjük tisztelt olvasóinkat, hogy az a gőzfürdő, melynek felépítése érdekében már évek óta oly sokat foglalkoztak, végre felépül. Több ízben megkísérelték, hogy részvénytársaságot toborozzanak, a gőzfürdő felépítésére, de a tervek mindannyiszor meddők maradtak. Annál is inkább dicséret, sőt teljes elismerés illeti *Ivanich Antal gőzmalomtulajdonost*, hogy a maga erejéből egy a mai modern kor minden igényeinek teljesen megfelelő gőz- és kádfürdő felépítéséhez hozzáfogott. *Ivanich* mielőtt a fürdő felépítéséhez hozzálátott beutazta az egész környéket és alaposan tanulmányozta az újabb fürdőket, hogy ami célszerűt és kényelmeset láthat, azt saját fürdőjében meghonosítsa. *Ivanich* kissé ideálisan fog neki ennek a közegészségügyi szempontból kiváló fontossággal bíró intézmény helyes megvalósításának. Nem kímél semmiféle anyagi áldozatot, hogy fürdője nemcsak tisztaság, hanem tetszetőség, külső csíny berendezés és kényelem tekintetében is megfeleljen a közönségnek. Így joggal reméljük, hogy közönségünk meg is lesz elégedve a fürdővel és nem lesz többé arra utalva, hogy fürdőzés céljából Kaposvárra vagy Pécsre utazzék.

Dombóvár és Vidéke 1899. július 02. (1. évfolyam 28. szám p. 5.)

A t. cz. közönség becses tudomására adom, hogy az újonnan felépített gőz-, majolikakád és zuhany-fürdőt július hó 8-án megnyitom.

Fürdő órák: Gőz- és zuhany-fürdőben urak részére d. e. 6-12-ig, gőz- és zuhany-fürdőben urak részére d. u. 5-7-ig, gőz- és zuhany-fürdőben hölgyek részére d. u. 1-5-ig. A kádfürdők pedig úgy uraknak mint hölgyeknek egész nap rendelkezésükre állanak.

Fürdő árak: Gőzfürdő-jegy 40 kr. ruhával együtt, kádfürdő-jegy 40 kr. ruhával együtt, zuhanyfürdő-jegy 20 kr. ruhával együtt. Bérlet-jegyek nemcsak 10-30 drbig, hanem egész évre is bérelhetők és azok ára iránt alulírottnál értekezni lehet.

A fürdőt a t. cz. közönség pártfogásába ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

Dombóvár, 1899. július hó 1-én

Ivanich Antal gőzmalom-tulajdonos.

Dombóvár és Vidéke 1899. november 12. (1. évfolyam 47. szám p. 4.)

Villamos világítás Dombóvárott.

Ivanich Antal gőzmalom tulajdonos e nyáron azzal lepett meg bennünket, hogy csinos kis gőzfürdőt állított fel Dombóvárott. Most *Ivanichnak* egy új tervéről értesülünk tudniillik, hogy villamos világítást akar Dombóvárott bevezetni. Ha e derék vállalkozónk még tovább is így fog haladni, akkor Dombóvár fejlődése körül elismerésre méltó érdemeket szerezhet magának. Hát csak rajta!

Dombóvár és Vidéke 1899. november 19. (1. évfolyam 48. szám pp. 1-2.)

Villanyvilágítás Dombóvárott.

Nem ábrándról, jámbor óhajtasról, szórakoztató csevegésről van szó, melylyel az őszi esték unalmas egyhanguságát akarnók elűzni, hanem komoly ember, komoly tervéről.

Dombóvár világítási ügyéről van szó.

Egy magánvállalkozó jelentkezik, hogy ezt a régi kérdést megoldja. Így kerül ismét felszínre az utcai világítás nehéz problémája. Rég nem foglalkoztak már vele. A közönség már szinte beletörődött a változhatatlanba. Mi pedig nem érintettük ezt a kérdést, mert beláttuk, hogy a jelenlegi viszonyok között nem számíthatunk a város áldozatkészségére. És belátjuk, hogy most sem lehet még szó az általános utcai világításról.

A magánvállalkozó helyesen tervezi a dolgot. Előbb az üzletekbe és magánházakba óhajtja bevezetni a világítást és csak aztán fokozatosan a város tehetségéhez képest – az utcára is.

Ily módon nagyobb valószínűséggel nézhetünk a kérdés megvalósulása elébe, mint akár bármely más módon.

Az utca-világítási alap talán elegendő volna arra, hogy ebből a város egyelőre a két legélénkebb utcáját megvilágítaná. Nevezzük azokat például: jobb utca – bal utca. (Már aszerint a mint ezek az utcák a katolikus templomtól jobbra és balra húzódnak. Nemde kitűnő utca nevek!)

A közönség mintegy maga előtt látná az általános utcai világítás megvalósulhatását, alkalmat teremtene arra, hogy fillérjeivel a város támogatására siessen. És pedig sokkal gyakrabban tenné azt, mint tette eddig, mikor áldozatkészségének hasznát nem igen látta.

A feladat egyelőre tehát az, hogy a vállalkozót úgy a város, mint maga a közönség hathatósan támogassa.

A közönség támogatására bizton számíthatunk. Számíthatunk arra, mert a mult számunkban a villany világításról közölt hírünk mindenütt rokonszenves érdeklődést keltett.

Végre is, már eleget méltatlankodtunk és panaszkodtunk a világítás miatt. Itt az ideje megmutatni, hogy ez nem volt vak lárma, hanem komoly és jogos kívánság.

Az ügy most a közönség kezébe van letéve. Attól függ, felkaroljuk e igazán a dolgot, vagy eldobjuk magunktól – örökre. Az ügy felkarolása, támogatása csak abból áll, hogy biztosítunk a vállalkozónak olyan számu magánlángot, hogy a dologba belefoghasson.

Annyi lángot pedig könnyen összehozhatunk.

Hisz nem új felfedezésről van szó. Mindenki ismeri ezt a kényelmes, tűz ellen biztos és fényes világítást. Főleg az előnyeit más világítással szemben közelebbről kimutatni. Főleg, amint a tervezőtől tudjuk, a villanyvilágítás költsége ugyszólván azonos azzal, amit petróleumra fordítunk.

Viszont a város olyképpen támogathatja a vállalkozót, ha neki a kérelmezendő kizárólagossági jogot ötven évi időtartamra biztosítja.

Ezt a jogot meg is kell adnia, mert végre az a vállalt egyedüli biztosító. E joga kívül engedjen a város a vállalkozónak bizonyos ideig adómentességet. Szerintünk husz évi adómentességet lehet is nyújtani a vállalkozónak.

Ha ily módon támogatjuk majd a vállalkozót, akkor Dombóvárott a villanyvilágítás meg van teremve.

Mult számunkban rövid hírben említettük, hogy *Ivanich Antal gőzmalom tulajdonos* villanyvilágítást akar Dombóvárott bevezetni. A tervet, főbb vonásaiban már most is ismertethetjük, mert csak ennek alapján indulhat meg a további eszmecsere. A világítás egyelőre magánlángok bevezetése által kezdődnék. A magánfelekkel szemben öt évre kötött szerződés képezné a vállalat alapját. Vagyis, ha a villanyvilágítást bevezetni akaró magánfél, öt évi használatra kötelezi magát, akkor a vállalkozó teljesen díjmentesen készíti a vezetékét a házba.

A világításért járó bér, könnyebb áttekintés végett, évi átlagban volna megállapítva, amely évi bér egyenlő havi részletekben lenne fizetendő.

A városnál, tekintve a kedvezőtlen viszonyokat, egyelőre nem lenne szorgalmazva az utcai világítás. Legfőleg arra kérhető, hogy naponta egy-két forint értékű áramot vegyen igénybe utcai világítás céljából.

Ellenben a vállalkozó megadná a városnak azt a jogot, hogy olyan mértékben, amint a viszonyok kedvezőbb alakulása folytán az utcai világítást fejleszteni tudja és kívánja, ezt szabadon tehesse. A vállalkozó köteles lenne ilyen esetekben a berendezést a lehető legrövidebb idő alatt elkészíteni. A kizárólagossági jog, valamint a bizonyos idejű adómentesség megadása előtt, küldjön ki a város egy bizottságot, amely más városok hasonló szerződéseit tanulmányozva, javaslatot terjeszthessen a város elé. Ennek alapján aztán mindkét szerződő félnek jogai és kötelességei, különösen az elévülés ideje legyen pontosan megállapítva.

A város által kiadott koncesszióhoz Uj-Dombóvár községnek is hozzá kellene járulni, nehogy a vállalkozó annak a kockázatnak legyen kitéve, hogy az esetleg a város végén felállítható más telep az ő szerzett jogát csorbíthassa.

A főkérdés az, hogy mennyibe kerül majd a villanyvilágítás. Erre nézve, bár még pontos adatokkal nem szolgálhatunk, tájékozássul mégis megemlítjük, hogy ez éppenséggel nem volna drágább, mint a petróleumvilágítás.

Egy házban, amelyben naponta egy liter petróleum szükséges a világításra, villanyvilágításra a napi kiadás husz-huszonöt krajcárból telnék ki. Ne feledjük, hogy e mellett az egyforma kiadás mellett, villanyvilágítás által sokkal egészségesebb világításunk lenne és a fény maga sokkal intenzívebb, mint a legjobb petróleumlámpa fénye. A bevezetés költségét a vállalkozó viseli, csupán a lámpatest beszerzési költsége terhelne a felet. Egy lámpa a legegyszerűbb, de a célnak tökéletesen megfelelő alakban hatvan krajcárba kerül. Ettől följebb árban természetesen díszesebbnél díszesebb lámpák és csillárok is kaphatók. De

kapható oly lámpatest is, melyet a petróleumlámpa keretének felhasználásával is alkalmazni lehet.

A vállalkozó részéről pedig az a kérdés, hány biztos lángra van szüksége, hogy a tervét megvalósítsa. Azt hisszük, ha hét-nyolcszáz lángot összehoz, úgy bátran megkezdheti a munkát. Annyi pedig könnyen kitelik.

Ha csak tizenkét középület: (kaszinók, vendéglők, korcsmák) egyenkint huszonöt lángot biztosítanak. Husz nagyobb üzlet öt-öt lángot, aztán tíz magánház, mely egyenként tíz, tizenkét magánház, mely egyenként öt és végül vagy tíz magánház, mely egyenként csak két-két lángot bérelne, hozzávéve még, hogy a város (esetleg beleértve hivatalos helyiségei berendezését is) csak ötven lángot bérel kikerül a szükséges nyolcszáz láng.

Pártoljuk tehát az eszmét, úgy a jövő tavasztól kezdve villanyvilágítás mellett tölthetjük estéinket.

Magyar Kereskedők Lapja 1899. november 26. (19. évfolyam 48. szám p. 6. ADT)

Villamos világítás Dombóváron.

Ivanits Antal dombovári gőzmalomtulajdonos Dombovárott villamos világítást rendez be és a szükséges előmunkálatokat már meg is kezdette.

Dombóvár és Vidéke 1900. február 25. (2. évfolyam 8. szám pp. 1-2.)

Akarunk-e világítást?

Furcsa kérdés. Ki ne óhajtaná manapság Dombovárott, hogy végre valahára legyen már utcai világításunk. Hisz évek óta készülődünk már hozzá. De különös nagy érdeklődéssel került ismét napirendre néhány hónappal ezelőtt, mikor arról az örvendetes dologról értesültünk, hogy *Ivanich Antal* hajlandó volna városunkat villamos világítással ellátni.

A tervező hosszú idejű szakszerű tanulmányozás után olyan kitűnő és olcsó évi költséggel járó tervet ajánl a városnak, aminőt elvetni valósággal bűn volna, ha ugyan valóban óhajtjuk az utcai világítást. Bárminő más világítási mód silányabb és aránylag drágább volna, mint a tervező által ajánlott villamos világítás.

Komoly a kérdés és bizony elhamarkodni nem szabad ebben az ügyben. De hogy még egy lépésnyire sem haladtunk előbbre ebben az ügyben, hogy угyszólván már feledésbe megy az egész akció, már nem igen mutat alapos megfontolásra, hanem egyszerűen a városunkat jellemző tunya közönyösségére.

Ugy tudjuk, hogy a tervező még a mult hónap közepe táján kérvényt nyújtott be a városhoz, amelyben elmondja, hogy hajlandó volna Dombóvár utcáit villamos világítással ellátni és egyelőre csak azt kéri, hogy abban az esetben, ha a képviselőtestület célszerűnek tartja a villamos világítást, úgy küldjön ki a kebeléből egy három-, vagy öttagu bizottságot,

amelynek a tervező mindent apróra megmagyarázna és ez a bizottság aztán az így nyert információk és a tervezővel folytatott tárgyalások után referálna a képviselőtestületnek. A képviselőtestület a beterjesztett javaslat alapján vagy megkötné a szerződést a tervezővel, vagy egyszerűen sutba dobna az egész világítási dolgot.

Hát már ennél szerényebb módon kérvényezni nem is lehet. De ennél egyszerűbb tárgyalási ügyet nem is lehet képzelni.

A képviselőtestületnek csak a fölött kellett volna határoznia, hogy akar-e világítást vagy nem. Joggal elvártuk volna ezt a választ: Hogyne akarnók. De még nagyon is. Csak az a kérdés keresztül vihetjük-e a tervet.

Ilyen kérdésre csak nem nehéz dolog megfelelni. És mégis tudja az Isten mi okból, ugyancsak fáztak ott a városnál ettől a kérdéstől. Még napirendre sem tűzték az ügyet. A kérvény benyújtása óta már két képviselőtestületi ülés is volt, de utcai világításról, nem is szólva annak behatóbb tárgyalásáról, vagy mikénti megvalósításáról, csupán arra megfelelni, hogy akarják-e, még erről sem nyilatkoztak.

Szomorú dolog az mikor már akarni sem tudunk. Még meg sem hallgatni a tervezőt, hogy ugyan mekkora költséget okozna az ajánlott világítás, holott az érdeklődés még semmiféle kötelezettségbe nem sodorja a várost. Hát miért nem hallgatják meg, miért nem mutatják, legalább színleg, hogy igenis óhajtanának tartják az utcai világítást, ha már – tegyük fel a legrosszabbat – szívben már eleve ellene volnának a világítási ügy ellen. Lépten-nyomon azt tapasztalhatják a tisztelt képviselő urak, hogy az egész város osztatlan kívánsága az utcai világítás, már csak mint városatyák iránt továbbra is fenntartandó bizalom kedvéért kellene mutatniok, hogy íme meghallgattuk a tervezőt, de a mi erőnk még gyenge ahhoz, hogy olyan rendkívül nehéz dologgal megbirkózzunk.

Hát ennek még volna valami értelme, de olyformán viselkedni ezzel a dologgal szemben hogy: „beszélhetsz jó vitéz senki sem hallgat rád”, mégis csak furcsa. Szinte felfoghatatlan micsoda tunyaságot, micsoda páratlan nembánomságot tanusít a város. Borzalom nézni, hogy micsoda gyönyörűséggel pipálgatunk nyugodtan, kényelmesen abban a piszkos, korhadt hajlékban melynek neve: maradiság.

A város fejlődésének még a legbuzgóbb törekvőjének is kell, hogy vérmes reményei epés keserűséggé váljanak, kell, hogy sötét kétségbeesés igázza le, midőn látja azt a rendíthetetlen nagy közönyösséget, amellyel a városkormányzó urak városunk javára és boldogulására szolgáló módok elől bedugják füleiket és lehunyják szemeiket.

Valóban felfoghatatlan.

Na de ha nem mondja ki, vagy nem akarja kimondani az a fórum, melyhez a tervező kérvénnyel fordult, hogy akarja-e a világítást, vagy nem, hát kimondjuk mi, a közvélemény nevében, hogy igen is akarjuk. De tovább megyünk. Kívánjuk azt is, hogy a tisztelt képviselőtestület, amely azoknak a polgártársaknak a megbízásából került oda a város zöld asztala mellé, akik mindenképp szükségesnek tartják az utcai világítást, azoknak a nevében kérjük a tisztelt képviselőtestületet, hogy az utcai világítás ügyet mielőbb tárgyalja.

Hogy mily kulcs alapján fogja aztán az évi világítási költségeket kiszámítani, azt majd beható tanácskozás után megállapíthatja. Minden esetre leszünk bátrak annak idején a mi ajánlatunkat is nyilvánítani.

De egyelőre csak azt kérjük. Tessék a kérdést tárgyalás alá venni.

Dombóvár és Vidéke 1900. március 11. (2. évfolyam 10. szám p. 3.)

Az utcai világítás ügye.

A községi képviselőtestület március 2-án gyűlést tartott, mely alkalommal az utcai világítás ügye is szóba került. A képviselőtestület a tervező kérelme szerint bizottságot választott, mely a tervet tanulmányozni fogja. E bizottság tagjai: Barkóczy Péter, Bérdi János, Spitzer Sándor, Dr. Rolf Aladár, Lexa Zenó és Hirsch Ödön. Örömmel üdvözljük a tisztelt képviselőtestületet, hogy olyan bizottságot küldött ki, amely részben szakemberekből, részben pedig olyan értelmes uri emberekből áll, akiktől méltán elvárhatjuk, hogy komolyan és behatóan fognak foglalkozni az ügygel és bizonyára a megvalósulás elé is viszik.

Dombóvár és Vidéke 1900. március 25. (2. évfolyam 12. szám p. 3.)

Az utcai világítás ügye.

Említettük annak idején, hogy a város képviselőtestülete egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, hogy az *Ivanich Antal* által ajánlott utcai villamos világítási tervet áttanulmányozza és az eredményről a képviselőtestületnek jelentést tegyen. Ez a bizottság március 20-án Lexa Zenó elnöklete alatt tartotta meg értekezletét. Az értekezleten a világítás tervezője, *Ivanich Antal* is jelen volt, aki a bizottságot minden irányban alaposan tájékoztatta. A bizottság abban állapodott meg, hogy egyelőre a városnak belső területén levő utcákat világíttatja meg. Ezekre az ívlámpákon kívül, ötven láng szükséges, melynek évi költsége ezeröttszáz forintot tesz ki. (Száz láng, ami már elég volna az egész város megvilágításának, *Ivanich* ajánlata szerint kétezer forintba kerülne, tehát csak ötszáz forinttal kerülne többbe, mint a tervezett ötven láng.) Az évi kiadás a ház és telektulajdonosokra lesz kivetve. A bizottság kiszámította, hogy egy méternyi hosszúságu telek után a házigazdák tizenhét krajcárt fognak fizetni utcavilágítási költség címen. Tehát amely háztulajdonosnak például, az utcai házfrontja tíz méter hosszú, az évenként egy forint hetven krajcárral fog hozzájárulni az utcai világítás költségeihez. Látni való ebből, hogy a bizottság nagyon behatóan foglalkozott ezzel a fontos ügygel és igen szerencsés megoldást is talált a költségek fedezésére. A bizottság ezt az ajánlatát a képviselőtestületnek be fogja terjeszteni, amely ebben a kérdésben a legközelebbi képviselőtestületi ülésen határozni fog. Most már reméljük a legjobbat.

Dombóvár és Vidéke 1900. április 01. (2. évfolyam 12. szám p. 2.)

Villamos utcai világítás Dombóváron.

Ez alatt a cím alatt közölte a Pécsi Napló március 27-iki számában azt a hírünket, melyet az utcai világítás ügyében tartott bizottsági ülés megtartásáról mult számunkban megírtunk. A Pécsi Napló hírünket a következő bevezetéssel vette át: Végre Dombovárról, erről a hátramaradott élénk vasúti gócpontról, melyen a fokozódó és fejlődő vasuti forgalma eddig mi nyomot sem hagyott, örvendetes hírt olvasunk az ottani helyi lapban.

Ugy látszik mindenütt tudják, hogy hátra vagyunk maradva, csak mi nem. Bizony városunk éppenséggel semmi összhangzásban sincs nagy vasuti állomásunkkal. Aki utazás közben az új-dombovári állomást meglátja, az ugyancsak valami csinos városnak képzei el Dombovárt. Mert rendesen a vasuti állomás élénksége után ítéli meg a város élénkségét és nagyságát is. Fájdalom, Dombovárral tévedne az utas ezzel a fölvetéssel.

Dombóvár és Vidéke 1900. május 27. (2. évfolyam 21. szám pp. 1-2.)

Mi lesz a világítással?

Éppen egy negyedéve, hogy az utcai világítási ügy érdekében ugyancsak vezércikkben felszólaltunk. Említettük, hogy *Ivanich Antal* dombovári gőzmalomtulajdonos igen előnyös villanyvilágítási tervet ajánlott a városnak. Már akkor elpanaszoltuk, hogy a tervező kérvényét heteken át elintézetlenül hagyták heverni. Hisz tanácskozás, beható tárgyalás nélkül nem lehet elintézni egy ilyen fontos közügyet.

Amint nem várhattuk azt, hogy előzetes tárgyalás nélkül vaktában elfogadja a város a tervező ajánlatát, épp oly joggal nem számítottunk arra, hogy a terv tanulmányozása nélkül egyszerűen, indokolatlanul elutasítja az ajánlatát. Csupán az iránt emeltük fel a szavunkat, hogy a város képviselőtestülete foglalkozzék az ügygyel és ha a megvalósításhoz megközelítőnek találja ez ajánlatot, lépjen közelebbi tárgyalásokba a vállalkozóval. Ha pedig terhes, kivihetetlen a dolog, úgy vesse el az ügyet.

De határozni valamiképp mégiscsak kell. Hogy a községhez benyújtott kérvényeket elintézni szokás, ezzel még a legkisebb falu kupaktanácsa is tisztában van, annál inkább elvárhatjuk ezt egy intelligens elemekből álló nagy képviselőtestülettől.

Ezeket panaszoltuk fel február 25-én és íme a községi ügyek rozoga szekere előrehaladt már egy negyedévvel és az utcai világítási ügy még mindig restanciában maradt. Annyira a dolog elején vagyunk, hogy még azt sem kérdezhetjük, hogy hol is akadt meg az ügy.

Furcsa, nagyon furcsa színezete van a dolognak. Már most csak azt szeretnők tudni, hogy kinek a hibája folytán van függőbe téve a dolog. Annyi bizonyos, hogy vagy a városnál van egy csökönyös kerékkötője, vagy pedig magát a vállalkozót terheli a mulasztás. Mindenképp elítélendő az eljárás.

A város képviselőtestülete azóta már néhányszor ült össze, hogy községi ügyekben határozatot hozzon és így valóban érthetetlen, hogy miért mellőzte volna éppen ennek a kiváló fontosságú tárgynak napirendre való tűzését. Végre is tudni fogják a tisztelt képviselő urak, hogy az utcai világítás megvalósításáról – történjék ez bármi módon – ma már el nem zárkozhatnak.

Nem tételezhetjük tehát fel, hogy a kérdés tárgyalása körül a várost terhelne a mulasztás. Ilyformán másra nem gondolhatunk, mint arra, hogy a mi buzgó vállalkozónk talán megbánta előnyös ajánlatát és csendesen visszahúzódott. Ebben az esetben csak sajnálnunk kellene, hogy tisztelt vállalkozó ur oly vérmes reményeket keltett Dombóvár lakosságában az ő villamos világítási tervével. Jobb lett volna neki előbb meghányi-vetni ajánlatát, mielőtt azzal a nyilvánosságra lépett. Ha az ő terve közbe nem jön, úgy bizonyára már előbbre volnánk az utcavilágítással. Mert ha másképp nem, úgy a város petróleumlámpák felállításával már bizonyára rég kielégítette volna a polgárság kíváncsiságait. Szegényesebb világításunk volna, de mégis jobb, mint semmiféle világítás.

A képviselőtestület e hó 29-én ismét ülésezni fog. Az ülés legelső és legfontosabb tárgya a községi iskola felépítésének kérdése lesz. De reméljük, hogy ezen az ülésen is jut még annyi idő, hogy az utcai világítási ügyben is végre valami határozatot hozzanak.

Ezt Dombóvár minden adófizető polgára méltán elvárhatja.

Dombóvár és Vidéke 1900. június 03. (2. évfolyam 22. szám pp 2-3.)

Az utcai világítás ügye.

Mult héten vezércikkben ismét felélénkítettük az utcai világítás ügyét, ami mindenütt kellemes visszhangra talált. A város kérésünkhöz képest fel is vette a május hó 29-én tartott képviselőtestületi ülés tárgysorozatába, de a sürgős iskolai ügy elintézése az egész időt annyira igénybe vette, hogy a világítási ajánlat beható tárgyalásába már nem bocsátkozhattak be. Így az a fontos városi közügy a legközelebbi ülésre, mint annak első tárgya lett elhalasztva. Kerestük az okot, hogy miért maradt meddőben ez az elődázhatatlan kérdés. Kerestük a városnál és kerestük a vállalkozónál is. A vállalkozótól erre a következő választ vettük:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapja legutóbbi számában megjelent vezércikke engem is vádol azzal, hogy a már nagy port felvert villanyvilágítási ügy ugyszólván ismét elaludt. Engedje meg tehát, hogy Dombóvár tisztelt közönsége előtt tisztázhassam magam a vád alól. Az előtt a tisztelt közönség előtt, amelyről tudom, hogy érdeklődik a világítás iránt. Hogy a dolog még mindig nem haladt előre, az nem rajtam mullott, mert én most is épp oly kedvvel és érdeklődéssel foglalkozom az eszmével, mint mikor a tervet először megpendítettem. Megbánásra, vagy visszalépésre nem gondolok és nem is gondolhatok addig, mígnem a város tekintetes Tanácsa tárgyalása eredményét nem ismerem.

Én már hónapokkal ezelőtt nyújtottam be ajánlatomat és dacára annak, hogy már több ízben sürgettem ügyemet, érdemleges tárgyalás tárgyát még nem képezte. Valóban sajnós, hogy az ügy elintézését olyan indolenciával nézik ott, ahol leginkább és elsősorban kellett volna azzal foglalkozni. Ha a város elveti ajánlatomat, akkor többé nem akarom feszegetni a dolgot, de hónapok után csak annyit kellene tudnom, hogy teljesen elveti-e azt, vagy hajlandó részletesebb tárgyalásokba bocsátkozni.

Meg vagyok győződve, hogy Dombóvár közönségének többsége a világítás megvalósítása mellett van, hisz az az iránti való törekvés nem új csupán b. lapja által ujult fel ismét a kérdés, amely tagadhatatlanul Dombóvár fejlődésére való törekvését bizonyítaná.

Ha a vezető körök is meghallgatják a közönség óhaját, akkor kell, hogy előnyös ajánlatom rövid időn belül kedvező elintézkedést nyerjen. Ebből láthatja tisztelt Szerkesztő ur, hogy én nem riadtam vissza a vállalttól, mert arra alapos meggondolás után határoztam el magam.

Maradtam Szerkesztő urnak tisztelő híve *Ivanich Antal.*

Így nyilatkozik a vállalkozó. Eszerint ő nem hátráltatja az ügyet. A másik megtámadott faktor, a város meg azt mondja, hogy ő az ajánlatot, egy a képviselőtestület által választott bizottságnak adta ki tanulmányozás végett, amelynek feladata az eredményről referálni. Ilyformán védekeznek a városnál. Ezek után tehát a tisztelt bizottsághoz fordulunk és kérjük, hogy a megbízatásának minél hamarabb eleget tegyen. Elvégre had tudjuk meg már egyszer, hogy hányadán vagyunk az utcai világítással.

Dombóvár és Vidéke 1900. augusztus 05. (2. évfolyam 31. szám p. 4.)

Patron a cséplőgépben.

Ivanich Antal gőzcséplőgépje most Döbröközön dolgozik. A minnap valaki nyilván azon szándékkal, hogy kárt okozzon, fadarabokat, gyufát sőt revolverpatronokat is tett a kérébe. Az egyik patron a gépben el is sült, de kárt nem tett. A csendőrség nyomozást indított s annak alapján Jankovich József döbröközi lakost feljelentette a tamási járásbírósnak.

Dombóvár és Vidéke 1900. szeptember 16. (2. évfolyam 37. szám p. 3.)

Gyárvizsgálat.

Hlavács Kornél magy. kir. iparfelügyelő Győrből múlt kedden Dombóváron járt és Reich Oszkár szolgabíró kíséretében megtekintette a Lexa-féle gőztéglagyárat, valamint az *Ivanich-féle gépgyárat*. A tapasztaltak felett meglepedését nyilvánította. Egyszersmind azt az óhaját fejezte ki, hogy több gyár is létesíttessék, mire most az idő nagyon kedvező, miután a kormánynak létesülő gyárak szubvenciójára jelentékeny összegek állnak rendelkezésére.

Dombóvár és Vidéke 1900. november 25. (2. évfolyam 47. szám pp. 2-3.)

Villamos világítás Dombóvárott.

Tehát mégiscsak lesz. Ha nem is úgy, amint eleinte reméltük, de azért lesz. Tolnavármegyében mi voltunk az elsők, akik villamos világítás létesítését hangoztattuk. Utánunk jött Szegzárd. Ott már rendben is van a villamvilágítási ügy.

Bár örömmel nézzük, hogy vármegyénk székhelye szépülni, fejlődni kezd, de azért a világítás dolgában bizonyos irigységgel néztük, hogy ők megelőzzenek bennünket. Nos hát ne irigykedjünk tovább. Lesz nekünk is villamos világításunk. Örömünk azonban most még nem teljes mert a város az utcák világítására vonatkozólag még abszolút nem határozott.

A vállalkozónak, *ifj. Ivanich Antalnak* csupán a világításra szóló kizárólagossági jogot adta meg ötven évre. És ez a koncesszió elengedő a vállalkozónak ahhoz, hogy tavasszal hozzáfogjon a munkához. Midőn *Ivanich* legelső alkalommal föllépett az ő vállalkozási ajánlatával, úgy szólt a tervezet, hogy a város az utcák világítására rendeljen száz lángot. És csak ennek létrejötte után vezette volna be a világítást magánmegrendelőkné. A város azonban hallani sem akart a dologról. Csigalépésben haladt az ügy, nagynehezen tűzték a képviselőtestület ülésének napirendjére. De ott is alig tárgyalták. És hogy a város teljesen lerázza magáról a kényes kérdést, bizottságot küldtek ki, hogy az ajánlatot alaposan tanulmányozza és a vállalkozóval a szerződés ügyében tárgyaljon.

A város tényleg elérte célját, mert a bizottság megfelelt a hozzá fűzött reményeknek: nem tárgyalt. Azonban a vállalkozó ambícióját, ha sértette is, egészen nem rontotta le. Figyelmessé tette vállalatára a vasutat és ott csakhamar tárgyalásokba bocsátkoztak. Ó- és Uj-Dombóvár állomásainak megvilágításáról volt szó. De a vasutnak csak akkor volt szándékában komoly tárgyalásokba beleereszkedni, ha a vállalkozónak a város részéről erre nézve biztosított kauciója van. *Ifj. Ivanich Antal* újból fordult a városhoz és most elejtve az utcavilágítás tervét csupán kizárólagossági jogot kért ötven évre.

A képviselőtestület legutóbb tartott ülésén tárgyalta a kérvényt és a kért koncessziót meg is adta a vállalkozónak. Ezek után most már komolyan tárgyalhat a vállalkozó a vasuttal, mely a két állomáson körülbelül nyolcszázhusz lángot akar bevezetni. A szerződés megkötése gyorsan fog menni, mert a szerződő felek között már csak néhány forma dolog vár megoldásra.

Az áram vezetéke valószínűleg a városon keresztül lesz felállítva és így kereskedőknek, iparosoknak, vendéglősöknek és magánembereknek igen kedvező alkalom fog kínálkozni, hogy ezt a legkényelmesebb tűzmentes, elég olcsó és legszebb világítást üzletébe bevezesse.

A vállalkozó természetesen elsősorban az állomások minél előnyösebb és megfelelőbb berendezését tartja szem előtt és így nem biztos, hogy a vezeték okvetlen a városon keresztül fog huzodni, de ha kellő számu rendelő jelentkezik akkor az esetben direkt a városnak is készít egy külön vezetékét.

A város egyelőre még semmiféle kötelezettséget nem vállalt magára, a vállalkozót csak annyiban támogatja, hogy megadta neki a kért koncessziót. Támogatás helyett inkább egy kis követeléssel lépett elő, mely szerint a vállalkozó köteles az adott kizárólagossági jog fejében két ívlámpát ingyen felállítani és saját költségén világítani. Hogy ezek az ívlámpák hol lesznek felállítva, még nincs elhatározva. De reméljük, hogy a város eleinte legalább még annyi lámpát fog felállítani, amennyit az utcavilágítási alap évi kamatai elbírnak. Ez ugyan nem igen sok lámpát fog szolgáltatni.

De ha hozzá vesszük, hogy azok a kereskedők, kaszinók és vendéglők, amelyek a világítást bevezetik és eddig saját költségükön petróleumlámpából világítottak, ezek helyébe szintén villamos ívlámpát fognak felállítani, úgy a város utcáinak – legalább élénkebb pontjai – jobb világítást nyernek.

A vállalkozó a villamos világítással kapcsolatban még egy más igen üdvös tervvel foglalkozik: a telephon bevezetésével. Tekintettel arra, hogy az áramvezetés céljából úgy is oszlopok lesznek felállítva, már nem fog sok beruházási költségbe kerülni még a telephonhálózatot is bevezetni. Ennek a modern intézménynek pedig úgy a hivatalok, kereskedők, mint a magánemberek csak örülni fognak, hogy időt, fáradságot megtakarítva, íróasztaluk mellől kényelmesen elintézhetik kisebb- nagyobb dolgaikat, amennyiben a telephon által összeköttetésbe léphetnek a város legtávolibb pontjaival vasuti egyik-másik helyen esetleg beálló világítási akadályról azonnal értesíthetik a telepet.

Végül pedig reméljük, hogy a város, miután maga előtt fogja látni a szép világítást, bizonyára törekedni fog, hogy előbb-utóbb az egész városra kiterjessze az utcai világítást.

Szóval a jövő tavasztól városunk fejlődésének egy igen szép perspektívája nyílik meg szemeink előtt.

Dombóvár és Vidéke 1900. december 02. (2. évfolyam 48. szám pp. 2-3.)

Villamvilágítás Dombóvárott.

Mult heti számunkban közölt cikkünk általános örömet szerzett a városban és azóta mindenütt foglalkoznak a villamvilágítás ügyével. Az alábbiakban egy városi képviselő levelét közöljük, amelyben köz érdeket tartva szem előtt, különös, óvatos körütekintésre figyelmezteti a bizottságot.

Legutóbbi számunkban beszámoltunk arról, hogy a képviselőtestületünk a villamvilágítás végre valahára tárgyalta és a vállalkozóval kötendő szerződés szerkesztésével egy bizottságot bízott meg.

De ezzel még távolról sem lehet azt regisztrálni, hogy a dolog már most fai accompli, amennyiben szokva vagyunk ahhoz, hogy a mit az egyik gyűlésen határozunk azt a másikon nullifikáljuk, de annyi mégis kétségtelen tény, - ez idő szerint – hogy egylépéssel közelebb jutottunk a világítás kérdéséhez.

Miután a község részéről ötven éves concesszió megadásáról van szó, elérkezettnek látjuk most az időt, hogy részünkről az ügyet alaposabb elbírálás alá vegyük, távol állván azonban tőlem, hogy ezzel a kiküldött bizottságnak prejudikáljak, csak véleményemnek, - mely mindenkor a község jól felfogott érdekével azonos, akarok kifejezést adni, teljesen megszívlelhető, - mondjuk, - jó tanács alakjában.

Minden szerződésnek első és elengedhetetlen főkélléke az, hogy mint két szerződő félre nézve világos legyen, vagyis félre nem magyarázható módon preciziroztassék abban az a jogviszony, melyben a felek egymással szemben állani fognak. Jelen esetben – miután a

képviselőtestület az utcák kivilágítását még nem eszközöltheti, - ezen jogviszony nem annyira a község, mint inkább azon egyes háztulajdonosokkal szemben írandó körül a szerződésben, kik a villamvilágítást házaikba bevezettetni óhajtják. Ezzel nem csak a háztulajdonosok, de a vállalkozó helyzetét is megkönnyítjük, amennyiben így az egyes fogyasztókkal szemben a külön egyezség kötése csak az esetben válik szükségessé, ha átalány összegért történik a világítás.

Miután több mint bizonyos az, hogy a villamvilágítás nem csak a magánlakásokban fog évről-évre terjedni, de majdan az utcáink, tereink, középületeink is világítva lesznek, tehát *conditio sine qui non*, hogy az egész község akár földalatti kábel, akár földfeletti vezetékek láttassék el, mert ötven évre terjedő concessiót adni csak azért, hogy a vezetékek esetleg községünk megkerülésével, vagy csak annak egy utcáján vezettessenek Ó- vagy Uj-Dombovár állomásához, örültséggel határos dolog lenne, akkor midőn lehetővé kell, hogy tétessék minden háztulajdonosnak olcsó szerrel és akkor amikor a bekapcsolás.

Határozassék meg a szerződésben úgy a helyi viszonyok mint a fogyasztás arányához mérten, egy wattnak az ára, mégis azon kikötéssel, hogy amennyiben ötven éven belül a villany előállításához szükséges anyagokban állandó árhanyatlás mutatkoznék, ezen egységár is, szállítandó leend. Állapíttassék meg hónapról-hónapra azon pontos idő, melyben az áram az egyes fogyasztóknak rendelkezésre álland. Köttessék ki a szerződésben vállalkozóval szembeni megfelelő anyagi garancia, úgy szinte az is, hogy az ötven éves concessió csak a képviselőtestület beleegyezésével legyen másra ruházható.

Miután minden vállalatnál a legfontosabb dolog a helyes technikai kivitel, tehát ez igényel itt is a legnagyobb körültekintést, hogy egyenletes erős áram álljon a fogyasztó közönség rendelkezésére. Bármilyen csekély arányu legyen is eleinte a consumálás, nem elégséges csak egy villany előállító gép, hanem feltétlenül szükséges leend egy accumulator is, melyben az éjszakára szükséges áram összegyűjtetik, ezzel azután sem üzemzavar, vagy áramcsökkenés elő nem állhat.

Különben technikai szempontokból azt ajánlhatom a tisztelt bizottságnak, hogy ebben alkalmazkodjék a máv. vasúthoz, vagyis ennek e részben kikötött feltételeit vegye zsinórmértékül.
Egy városi képviselő.

A mint értesülünk a bizottság már beszerezte a szomszédos villanyvilágítással ellátott községek szerződéseit, és ezek után fogja a helyi viszonyoknak legjobban megfelelően a szerződés tervezetét elkészíteni, és ezt lesz alkalmunk egész terjedelmében közölni.

Pécsi Közlöny 1900. december 02. (8. évfolyam 97. szám p. 5. ADT)

Villamvilágítás Szegzárdon.

A „Tolnamegyei Közlöny” írja: Most már befejezett ténnyé vált Szegzárdon a villamos világítás felállítása, mert a mint a vármegye törvényhatósági bizottsága jóváhagyja a város és a vállalkozó cég között létrejött szerződést, azonnal megkezdik a munkálatokat. Szegzárdot, mint értesülünk Dombóvár követi e tekintetben, a mennyiben Dombóvár

képviselő testülete 50 évre konzenszsiót adott *iff. Ivanics Antalnak* a villamos világításra. Először is az ó- és új-dombovári vasuti állomásokat rendezi be a vállalkozó villamos világításra s csak ezután vezeti be azt Dombóvár községbe, ha kellő számú megrendelők lesznek, mivel a község vonakodik még most a közvilágítást villamvilágítással helyettesíteni.

Dombóvár és Vidéke 1900. december 09. (2. évfolyam 49. szám p. 2.)

Villamosvilágítás Dombóvárott. (Levél a vállalkozótól.)

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Mult heti számában Egy városi képviselő aláírással, egy cikk jelent meg, amely a felállítandó villamosvilágítással foglalkozik. Tisztelem, becsülöm a városi képviselő urnak a város érdekei iránt önzetlen gondolkodását és nem is kételkedem abban, hogy a cikkében említett óvintézkedéseket tényleg a város jó érdekében fejtegeti. Elismerem a jó szándékot, de meg kell jegyeznem azt is, hogy a tisztelt cikkíró ur néhány téves adatot is használt cikkének alapjául, miért is kötelességemnek tartom a következő sorokkal felvilágosítani.

A cikkíró ur például arra figyelmezteti a városi bizottságot, hogy „határoztassék meg a szerződésben úgy a helyi viszonyok, mint a fogyasztás arányához mérten egy wattnak az ára ...”

Erre vonatkozólag megjegyzem, hogy a szerződésben minden esetre ki kell kötni az áram fogyasztás árát, de nem egy watt (mert ez olyan csekély áram egység, hogy azt számítás alapjául venni nem lehet) hanem száz watt óránként, vagyis egy hekto watt. Hogy például illusztráljam: ha valaki egy tizenhat gyertya fényű lángot használ, az óránként ötven wattot fogyaszt. Egy másik pontban figyelmezteti a bizottságot, hogy „utasítsa a vállalkozót arra, hogy a villamelőállító gépen kívül feltétlenül egy accumlátort is állítson fel, hogy üzemzavar, vagy áramcsökkenés elő ne állhasson”.

Erre nézve az a megjegyzésem, hogy a bizottság joggal kívánhatja ugyan tőlem, mint vállalkozótól a gondoskodást arról, hogy a világításban áramhiány miatt zavar soha sem állhat, álljon be, de az a bizottságra egyáltalában nem tartozik, hogy azt a feladatot hogyan oldom meg. Mégis felvilágosítom a minden irányban gondoskodó képviselő urat, hogy akkumulátorra ott van szükség, ahol a motorikus erő nappal más gépek üzemére van berendezve és éjjel nem működik. Ott tehát már nappal kell a kellő áram előállításáról gondoskodni és akkumulátorban összegyűjteni. Az én telepemen azonban nem ilyen lesz a munkabeosztás. Nappal ugyan a motorikus erőt más célra felhasználom, de ez az üzem a nap nyugtával megszűnik és ettől az időtől kezdve egész reggelig, tehát az egész éjszakán át, a motorikus erő kizárólag az áram előállítására lesz fordítva.

Az óvatosság természetesen soha sem árt, így ennél a munkabeosztásnál is gondoskodni fogok egy reserv garnitúráról, amely netán beállható áramhiány esetén elegendő árammal lesz ellátva. Már most akár akumulátort, akár reserv garnitúrát, vagy talán ennél még célszerűbb árambiztosító készüléket fogok-e felállítani, az a bizottságra nézve egészen mellékes. A fődolog, amely nemcsak kötelességem, hanem az általános megelégedés

elérése céljából üzleti érdekem is, hogy áramhiány soha semmiféle körülmények között sem álljon elő.

Még egy harmadik pontra is kell terjeszkednem. A cikkíró ur holmi anyagi garanciáról is beszél, a melyet szerződésileg nekem kellene nyújtani. Ha szabad kérdezniem kinek nyujtsam ezt a garanciát? Talán a városnak? Nem hiszem, hogy ezzel szemben kívánná, hisz nincs miért. Igaz, ha város az utcák világítására is néhány száz lángot már most rendelne, akkor joggal kívánhatna anyagi garanciát, amelyet föltétlenül nyujtanék is, mert ezzel szemben nekem is, mint vállalkozónak a koncesszió alapján meg volna az ellen garanciám a fogyasztásra nézve. Magánfélnek pedig azt hiszem nem nekem kell garanciát nyujtanom, hanem ellenkezőleg kell, hogy a magánfél nyujtson nekem szerződésileg garanciát arra, hogy a kedvezményes áron felállított vezeték fejében biztos legyek arra, hogy hosszabb ideig – legalább három évig – az áram használatára kötelezi magát. Természetesen, hogyha én nem felehetnék meg kötelességemnek, akkor jogában állhat a fogyasztónak kárpótlást követelni. De ez magánjellegű üzleti ügy lévén, nem tartozik bizonyos felügyelő bizottságra.

Végül ki kell jelentenem, hogy utóbbi időben elkészült tervezetem szerint az egész városban ki fogom terjeszteni a vezetéket. Legyen tehát egész nyugodt a tisztelt városi képviselő ur, nem az a célom, hogy akár a várost, akár magánfeleket beugrassam vállalatom támogatásába, hanem az az óhajtasom, hogy vállalatommal osztatlan elismerést, általános meglegedést érjek el. És remélem, hogy azt el is fogom érni.

Dombóvár és Vidéke 1900. december 23. (2. évfolyam 51. szám p. 2.)

Ki akar villamosvilágítást?

(Felhívás)

Van szerencsém a tisztelt ház- és üzlettulajdonosak szíves tudomására hozni, hogy a folyó évi november 14-én tartott városi képviselőtestületi ülés alkalmával a villamosvilágítás bevezetésére szóló kizárólagos jogot ötven évre megkaptam. Ennek folytán az általános előmunkálatokat már 1901 tavaszán megkezdem. Előbb azonban tájékozás céljából tudnom kell, hogy körülbelül hány lámpára lesz szüksége a város tisztelt közönségének. Mert a lámpa számától függnek a villanytelep berendezési méretei.

Ennek folytán azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a város tisztelt közönségéhez, hogy akár határozott szándékukban volna a villanyvilágítást bevezetni mindjárt annak életbeléptekor, akár pedig később, tehát minden kötelezettség nélkül velem tudatni, hogy bevezetés esetén hány lámpára lenne szüksége. Erre nézve a szíves értesítést már előre is köszönöm.

Akik a világítás bevezetése iránt közelebbről érdeklődnek, azoknak bármikor készséggel nyujtok bő felvilágosítást. Annyit azonban már e helyütt is felemlítek, hogy az áramfogyasztás árát vagy átalány egyezmény, vagy a fogyasztott áram összeg szerint (árammérővel) lehet megállapítani.

Magamat és vállalatomat a tisztelt közönség jóindulatába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

ifj. Ivanich Antal.

Ipari Művezetők Lapja 1901. február 10. (4. évfolyam 3. szám p. 25. ADT)

Elektromos világítás Dombóváron.

Ifj. Ivanich Antal gőzmalomtulajdonos 50 évi koncessziót kapott közhasználatu elektromos műnek létesítésére.

Dombóvár és Vidéke 1901. április 14. (3. évfolyam 15. szám p. 2.)

A villamos világítás.

Jó kis idő mult el azóta, hogy a Dombóvárrott bevezetendő villamos világítás ügyével foglalkoztunk. Most is csak azért esik róla szó, mert a tavasz ébredésével ez az ügy is felébredt hosszú téli álmából, amelyet egy bizottság puha karjaiban édes szendergésben átaludta. Mint értesülünk a városi képviselőtestület által választott bizottság szombaton este megtartotta első értekezletét. Hogy lesz-e még több értekezlete, vagy hogy mit határoztak ezen az értekezleten, azt nem tudjuk. De tegyük fel a legjobb esetet, hogy a város elé terjesztendő jelentésükben az ügyre nézve minden kedvező meg van, akkor se tessék ám azt gondolni, hogy a várva-várt világítás végre már meg is lesz. Mert a jelentés alapján első sorban beható tárgyalás alá fogja venni a dolgot a város. Feltéve itt is a bizottság működéséhez hasonló gyors intézkedést, akkor a legjobb esetet véve ha már megadják az ötven évre szóló kizárólagos jogot a vállalkozónak, az ügy jóváhagyás végett fel lesz terjesztve a vármegyének. Onnan pedig a minisztériumhoz. Jóváhagyás esetén visszafelé is ugyanazokat az utakat kell megtenni az ügynek, míg a vállalkozó végre elnyeri a végérvényes engedélyt. Ezek alapján – azt hisszük – senki sem fogja tulzásnak találni, ha azt mondjuk, körülbelül öt év múlva talán majd hozzáfoghat a vállalkozó az előmunkálatokhoz. Ilyen szép kilátásaink vannak nekünk a villamos világításra. Ha az utcai világítást vesszük alapul, hát nem is törődnénk a dologgal. Mert nem ismerve a város titkos háztartását, nem bírálhatjuk el, elbírja-e a város a világítási költségeket, vagy nem. (Elég szép kilátás már magába véve az is, hogy az ideával foglalkozik.) De azt sehogys sem értjük, hogy miért komplikálja az ügyet a kizárólagos jog megadásával, mikor ennek megadása által a város semmiféle kötelezettséget magára nem vállalt. Ellenben hátráltatja a vállalkozó munkáját és a közönség igényeit. Mint tudjuk, a vállalkozó nem is kér egyebet a várostól, mint az ötven évre szóló kizárólagos jogot, mely esetben a vezetéket az egész városban lerakja és akik a világításra igényt tartanak, bevezettetik az üzleteikbe és lakásaikba. A nagyközönség már ősszel reméli a villamos világítást használni, ne gördítsen tehát a város minden ok nélkül nehézséget a munkálatok elébe, hanem adja ki mielőbb az engedélyt. Mert hogy őszre elkészüljön a munka, akkor már itt van az legfőbb ideje a munka megkezdésének.

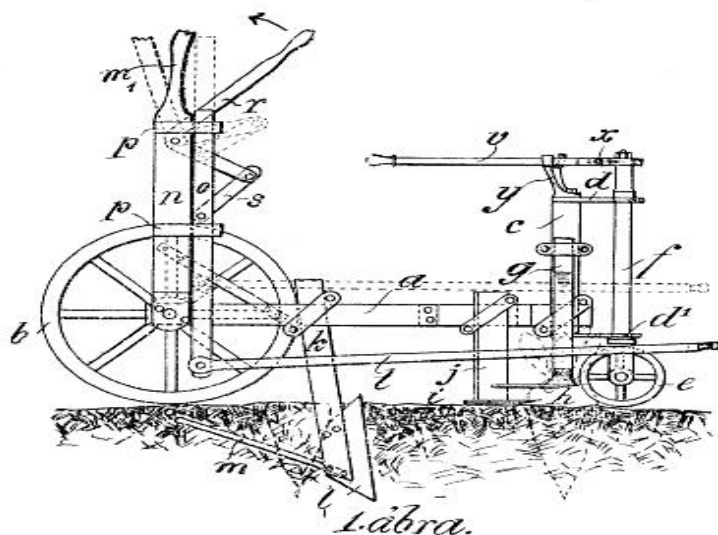
Szabadalmi Leírások 1901. július 12. (pp. 1-3. ADT)

Répaarató gép. Ivanich Antal gazdasági gépész Pécssett.

Jelen találmány tárgyát egy répaarató gép képezi, mely egyszerű kivitele és olcsósága daczára nemcsak kiemeli a répát a földből, hanem egyúttal ennek használhatatlan részét és

csak takarmánynak használható részét is külön-külön levágja. Ezen gép előnye még, hogy igen könnyen irányítható, a kések a földből minden fáradság nélkül kiemelhetők és tetszés szerinti mélységre a földbe eresztethetők és hogy a gép szállítása minden nehézség nélkül eszközölhető.

Répaarató gép.
IVANICH ANTAL GAZDASÁGI GÉPÉSZ PÉCSETT.

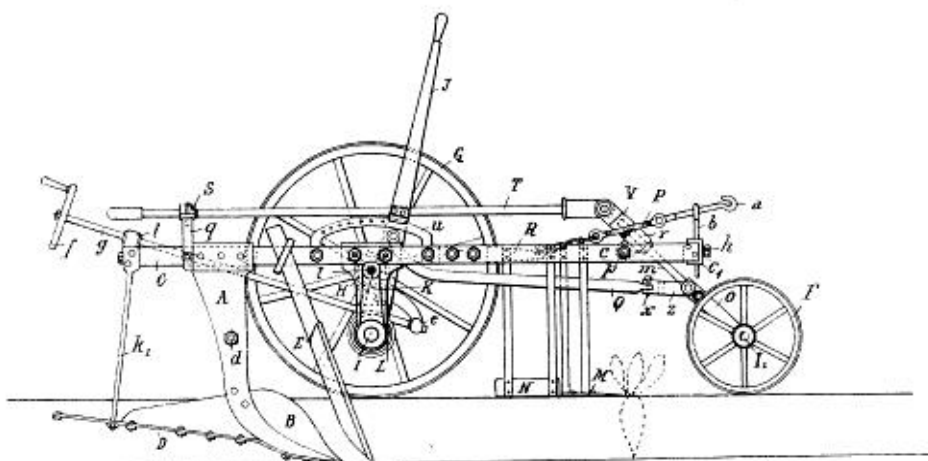

Szabadalmi Leírások 1901. november 04. (pp. 1-3- ADT)

Czukorrépa kiemelő és lefejező eke. Ifj. Ivanich Antal gőzmalomtulajdonos **Dombováron**.

Az eke célja az, hogy a cukorgyárak részére ép, törésnélküli czukorrépát emeljen ki a földből. Az eke úgy van szerkesztve, hogy a répa lehetőleg teljes hosszában a földszínrre jusson és a fölösleges alkatrészekről – mint levelek és gyökérvég, - megfosztassék.

Czukorrépa-kiemelő és lefejező eke.
IFJ. IVANICH ANTAL GŐZMALOMTULAJDONOS DOMBOVÁRON.

Pécsi Napló 1901. november 12. (10. évfolyam 262. szám p. 5. ADT)

Dombóvár világítása.

A minap szóvá tettük a dombóváriak azon helytelen mozgalmát, hogy most utczáikat petróleummal akarják világítani. Ugy látjuk mégis győzött a jobb meggyőződés, hogy egy előrehaladó község nem létesíthet mostanában egy elmaradásra mutató intézményt és szombaton a Nagy István főszolgabíró elnökle mellett megtartott képviselőtestületi ülésen *Ivanich Antal vállalkozónak* a villamos telep fölállítására megadva ötven évre a kizárólagos jogot, elvileg kimondották, hogy az utcákat is villamos világítással látják el és ennek kivitelére bizottságot küldöttek ki, mely december 1-ig részletes javaslatot terjeszt a közgyűlés elé.

Dombóvár és Vidéke 1902. január 26. (4. évfolyam 4. szám p. 2.)

Közbiztonság és az utcai világítás.

Szomorú időket élünk most Dombóvárrott. Nincs meg a polgárság nyugodt megélhetésének első és legfontosabb főkelléke: a közbiztonság. Szükségtelennek tartom ezt a témát bővebben fejtegetni, hisz e lap hasábjain állandóan olvashatunk erről. Míg egyrészt kimutatják a tisztelt cikkírók a veszélyes állapotokat, másrészt a helyes védelem előteremtését sürgetik. Ezért csak elismerés illeti a lap szerkesztőit. De rendkívül csodálom – és ez szeget is ütött a fejemben, - hogy egyebek között miért nem sürgetik a helyes védelem egyik elengedhetetlen és fontos tényezőjét: az utcai világítás bevezetését. Hisz a rendes utcai világítás fölé egy kisebb kaliberű rendőrséggel. Ilyen egyiptomi sötétség mellett nem csoda ha ismét föléd – legalább nálunk – az egykori bakonyi rabló romantika. A sötétség szüli a tolvajt, mert a sötétség az alkalom.

És Ön tisztelt Szerkesztő úr a közbiztonsági állapotok orvoslásának különféle említett módozatai mellett megelégedik erről a fontos – mondhatni legfontosabb – tényezőről: az utcai világításról.

Bocsánatot kérek, de az én szerény véleményem szerint azért hallgat erről, mert ebben az ügyben éppen becses lapja nagyon hibás.

Hibás annyiban, mert éles cikkeivel gátat vetett annak a lelkesen megindult társadalmi mozgalomnak, amely az utcák kivilágítását ideiglenesen petróleum lámpák által akarta létrehozni. Mert lám mi ennek az eredménye? Az, hogy sem petróleum világításunk, sem villamos világításunk nincs. Hát jobb ez így? Erős a meggyőződésem, hogy mostanában nem volnának napirenden ezek a betörési krónikák, ha a város már ki volna világítva. Az pedig, mint azt mindnyájan annak idején nyilvánult, következtethetjük, hogy ma már meg is lett volna. Nevezhettek volna bennünket százszor is maradi, konzervatív szellemű embereknek, a cél mégis el lett volna érve. Ha aztán létre jött volna a villamos telep, kényelmesen és nagyobb körültekintéssel tárgyalhatta volna a város a villamos világítás ügyét, mert olyan sürgős nem lett volna az, mint esetleg ma.

Hisz a jelen viszonyok közt nem tanácsos az embernek, hogy este a lábát kitegye az utcára, mert nem tudhatja, hogy a vak sötétségben melyik rejtekhelyről ugrik elébe egy utonálló bandita.

Ugy szólt annak idején a hír – azt hiszem november elején volt ez még – hogy a villamos világítást december közepéig az egész városban be lehet vezetni és újvra már pompásan világíthatunk is. Most már január végén vagyunk és nemcsak hogy a világításnak, de még az előkészítő munkálatoknak se híre, se hamva sincs még. És higgye meg tisztelt Szerkesztő ur, hogy légvárakat építünk, ha még ma is bízunk a villamos világításban. Azért hát nagyon ajánlatosnak találnám, ha a város azon lelkes polgárai, akik annak idején foglalkoztak a szerény utcai világítással, karolják föl újból az ügyet és én szentül hiszem, hogy a mai szomorú közbiztonsági állapotoknál fogva, a polgárság lelkes áldozatkészségére fognak találni és így egy két hét múlva tényleg világíthatnánk.

Dombóvár és Vidéke 1902. február 09. (4. évfolyam 6. szám p. 4.)

Az utcai világítás.

Az utcai világítás ügye ismét felszínre kerül, sajnos nem az annyira remélt és óhajtott irányban, hanem ismét csak abban a szerény formában, amint az az ősszel megindult. Mint ugyanis értesülünk Pigmond Gyula, az utcai világítás érdekében megindított társadalmi mozgalom kezdeményezője és elnöke e hét folyamán ismét felhívást fog intézni a közönséghez, hogy társadalmi uton egyelőre a szerény petróleum lámpa világítást létesítse. Nem csodáljuk, ha a közönség különösen a mai veszélyeztetett közbiztonsági állapotoknál türelmetlenkedni kezd és ismét a petróleumvilágítás mellett foglal állást. Mert jobb a biztos valami, mint a bizonytalan semmi.

Dombóvár és Vidéke 1902. február 16. (4. évfolyam 7. szám p. 2.)

Villamos világítási ügyünk a megyénél.

Szegzárdi tudósítónk írja: Dombóvár villamos világítási ügyében a vármegyéhez tett előterjesztés pótlás végett vissza lett küldve a dombóvári főszolgabíróságnak, mert a bizottság felvett jegyzőkönyvét a községi képviselőtestület nem tárgyalta és nem jelentette ki, hogy a város miféle kötelezettséget vállal magára. A szerzett pótlás után az iratok február 12-én érkeztek a megyéhez. Ilyformán a február 10-iki rendkívüli közgyűlésen nem is tárgyalhatták, hanem kiadták a megfelelő referensnek. Tárgyalásra csak a márciusi közgyűlésen kerülhet.

Dombóvár és Vidéke 1902. április 20. (4. évfolyam 16. szám p. 3.)

A villamos világítás.

A vármegye törvényhatósági bizottsága április 15-én rendes közgyűlést tartott, mely alkalommal városunk képviselő testületének a villamos világítás ügyében hozott

határozatát egyhangulag jóváhagyta. Így most már mi sem áll útjában a villamos világítás életbeléptetésének.

Dombóvár és Vidéke 1902. május 11. (4. évfolyam 19. szám pp. 1-2.)

A világítási bizottság.

Vége eljutottunk volna egy közügyhöz, amelynek mulasztása körül nem közvetlenül a várost okozhatjuk. Ez az utcai világítás ügye. A város képviselőtestülete még a múlt évi november hó 9-én tartott képviselőtestületi gyűlésen kiadta *iffj. Ivanich Antal* vállalkozónak a villamos világításra szóló ötven éves kizárólagossági jogot és ugyanakkor elvileg elhatározta, hogy az utcákat is villamos világítással akarja ellátni. A költségek fedezésének módozataira azonban nem állapodott meg, hanem evégből bizottságot küldött ki.

Ennek a bizottságnak – bizonyára méltóztatnak arra emlékezni – még a múlt évi december 1-én kellett volna határozati javaslatot előterjeszteni a képviselőtestület elé. De természetesen azért bizottság a bizottság, hogy semmit sem tegyen. Ha sehol a világon, de nálunk minden esetre rábizonyítottak annak az általános véleménynek az igazságára, hogy ha valamely ügyet a végtelenbe akarnak kinyújtani, akkor csak adják ki egy bizottságnak. Az majd szépen ápolja a tengeri kígyót.

Hogy mennyi viszontagságon ment keresztül ez a világítási kérdés a néhány hónap alatt, azt most szükségtelen ismertetnünk; de csak arra akarunk rámutatni, hogy azt tisztán csak a bizottságnak köszönhattük.

No de vessünk fátyolt a multra. A koncessiót a vármegye is jóváhagyta már, tehát a vállalkozónak meg van adva a mód a terv keresztülvitelére. Csakhogy az utcai világítás ügyével még mindig nem foglalkozhatik a város, mert uramfia az a kényelmes bizottság még nem tette meg az előterjesztést.

Azt mondják, hogy a városnál szépen simán keresztülmenne az utcavilágítási kérdés, mert az elmúlt hosszú télen tapasztalt gyatra közbiztonsági állapotok megszüntetése céljából föltétlenül szükségesnek tartják már az utcák világítását. Szóval foglalkoznának már a kérdéssel, csak ne késne vele a bizottság.

Hát az ugyan miért is késik? Talán csak nem tévednek a kitűzött terminusban – egy egész esztendővel. Mert talán csak tudni fogják, hogy ez a december elseje nem az 1902-ik évre, hanem még az 1901-ik évre szólt. Így hát már ugy is majdnem egy fél évvel késtek. Ennyi késéssel pedig beérheti egy bizottság az ő hívatása teljesítésében még – Kamerunban is, nemcsak nálunk Dombóvárott. Tessék már egyszer komolyan egy kis érdeklődést, egy kis jóindulatot mutatni a közügyek iránt, nemcsak azzal, hogy elfogadják a bizottsági tagságot, hanem egy kis munkával is. Vagy a kinek az terhes, hát ne vállalja el ezt a tisztséget. Hisz végre nem holmi szereplési hiányok kielégítése céljából ruházzák valakire a bizottsági tagságot, hanem mert megbíznak az ő komoly munkájában.

A város meg ne legyen elnéző az ilyen bizottsággal szemben. Szólítsa fel a munkára és intézze el végre ezt a szerencsétlen világítási ügyet. Mert alig vesszük majd észre magunkat,

elmulik a nyár és a nyakunkba terem a hosszú tél az ő sötét éjszakáival, hogy újból kellő alkalmat nyújtson a betörési romantika felébredésének. Pedig azt hisszük, hogy ebből az általános rettegésből elég volt a város polgárságának az elmúlt télen.

Dombóvár és Vidéke 1902. május 25. (4. évfolyam 21. szám p. 2.)

A villamos világítás.

Végre annyi évi reménykedés után teljesezésbe megy az a vágyunk, hogy megkapjuk a villamos világítást – a lakóházba. Az utcai világítás ügye még nincs elintézve, de reméljük, hogy ez is nemsokára rendezve lesz. Egyelőre csak a lakásainkba való bevezetés biztos. No de ez is már nagy haladás. Hisz milyen sokan voltak azok, akik egyáltalán nem bíztak annak a létrejöhetségén. Nagyon szép dolog volna, mondták a szkeptikusok, de addig nem hiszem, hogy lesz valami ebből a sok tervezésből, amíg – nem látom. Most már azonban ők is komolyan veszik a dolgot. *Ifj. Ivanich Antal* vállalkozó már sorra méregeti a világítást bevezetendő helyiségeket. Most már bíznak is abban, hogy néhány hónap múlva a villamos világítás gyönyörű fénye fogja kellemessé tenni az estéinket a lakásokban, üzletekben és más helyiségekben. A vezetéket már a jövő hó elején kezdi lerakni a vállalkozó. Nem mulaszthatjuk el figyelmeztetni a közönséget arra, hogy a ki a bevezetés szándékával foglalkozik, sokkal előnyösebb ha most rendeli meg, a mikor a fővezetéket lerakják, mert az az összegyűjtött megrendelések alapján megállapított első terv szerint lesz bevezetve és így olcsóbb lehet, mintha utólagos megrendelésnél direkt kikapcsolást kell eszközölni a fővezetékben. A bevezetés iránti értekezés a vállalkozóval már azért is ajánlatos, mert az még semmiféle kötelezettséggel nem jár. *Ivanich* készséggel felméri a helyiséget és ennek alapján megállapítja a költségvetést és a szerint amint az illetőnek megfelel, elhatározza magát a megrendelésre.

Köztelek 1902. május 28. (12. évfolyam 42. szám p. 833. ADT)

Ormányos bogarak ellen a Veszelei-féle háromsoros permetezők Clorbaryum és Rovarin permetezéshez *ifj. Ivanich Antal gépgyárában* kaphatók Dombóváron.

Dombóvár és Vidéke 1902. június 08. (4. évfolyam 23. szám pp. 3-4.)

Az utcai villanyvilágítás.

Mint bennünket értesítenek, örömmel vesszük tudomásul, hogy az utcai villamos világítás ügyében is kezdünk már előbbre haladni. A vállalkozónak adott koncesszió jóváhagyása már megjött a megyétől. A városházán a szabályos kihirdetés, illetőleg tizenöt napi kifüggesztés megtörtént. Már csak néhány nap van hátra és akkor az engedély teljesen jogerősen emelkedik. A bizottság is nyomban beterjeszti javaslatát és így remélheti, hogy a képviselőtestület július hóban tartandó ülésén végleg letárgyalja az ügyet.

Gazdasági Mérnök 1902. június 08. (26. évfolyam 23. szám p. 199. ADT)

Villamos világítás Dombóváron.

Dombóváron a magánházakban villamos világítást vezetnek be. *Ifj. Ivanich Antal ottani vállalkozó és gőzmalomtulajdonos* létesíti a villamos telepet, aki az előmunkálatokat már meg is kezdte.

Dombóvár és Vidéke 1902. június 22. (4. évfolyam 25. szám pp. 1-2.)

Vége . . .

. . . . A másik nem kevésbé nevezetes dolog, amely az egész város lakosságának osztatlan elismerésével találkozik a határozatba hozott utcai világítás ügye.

Nagy István főszolgabíró, a képviselőtestület által annak idején kiküldött világítási bizottság elnöke terjedelmes és kitűnően kidolgozott jelentésben előadta a bizottság tervezetét, melynek helyes alapját legjobban bizonyítja az, hogy a képviselőtestület el is fogadta. Száz lámpa lett felvéve, (e száz lámpa után a vállalkozó köteles lesz három ívlámpát felállítani a saját költségén világítani) melynek évi fenntartási költsége háromezer koronát igényel. Különféle világítási alapok után (a takarékpénztárban gyümölcsözőleg elhelyezett utcavilágítási alap, a takarékpénztár évenkénti hozzájárulása és a főszolgabírói hivatalban levő világítási alapok) az évi kamat négyszázhuszonöt koronát tesz ki. Fedezetlenül maradna tehát huszonötezerhatszázhatvanöt korona. Ez az összeg a bizottság előterjesztése alapján a házosztály-házbéradó és az I. II. III. és IV. kereseti adó után lesz kivetve. A földadót, mint nem méltányos kivetési alapot teljesen mellőzik.

Az említett adónemek az előző években kivettek nálunk kétezerhatszázhatvanöt koronát és ötvenhárom fillért, ennek az összegnek a tíz százalékát kivetik az utcai világítás céljaira, amely kétezerhatszázhat koronának felel meg, amely fedezni fogja a fent kimutatott kétezerötszázhatvanöt korona szükségletet.

A világítási költségek ily módon való beszerzése valóban a legigazságosabb és a legméltányosabb is. Így csak természetesnek találjuk, hogy e módzat ellen senkinek a legcsekélyebb kifogása sem volt, de nem is lehetett. A határozat most a vármegyéhez lesz felterjesztve, melynek jóváhagyása után a vállalkozó hozzá lát a munkához. És mire elérkezik a lombhullató ős már fényes villamos világítás mellett fogjuk tenni esti sétáinkat. Szervezett rendőrségünk, utcai világításunk lesz. E két intézkedéssel remélhetőleg annyira javítjuk közbiztonsági ügyeinket, hogy a bekövetkező télen már nem kell tartanunk a betörési romantika ismétlődésétől.

Dombóvár és Vidéke 1902. július 06. (4. évfolyam 27. szám p. 2.)

A villamos világítás.

Dacára annak, hogy a városban néhány elégületlen ember is akadt, aki az utcai világítás fedezési költségek kivetési módjával nincs megelégedve, biztosan reméljük, hogy a

vármegye, amely kell, hogy bárminő téren mutatkozó haladásnak támogatója legyen, jóvá fogja hagyni a képviselőtestület egyhangu határozatát. Mint ujabban értesülünk a Máv. igazgatósága is elhatározta, hogy az ó- és uj-dombovári állomásokat, valamint a két állomás között elterülő vasuti testet saját kezelésével villamos világítást rendez be őszre. E tekintetben tehát még előrébb leszünk Kaposvárnál is, mert ott csak a városban van villamos világítás, míg az újonnan felépült szép vasuti állomáson még petróleum világítás van. Nálunk csak egy maradna még sötétségben: az uj-dombovári állomás felé vezető út. Ezt az utat a vasut nem fogja kivilágítani, mert az állomásokhoz vezető utat, hacsak vasuti test mellett nem halad el, mint nálunk az ó-dombovári állomás felé, az illető város tartozik a világításról gondoskodni. A mi községünk jelenleg azonban nem bír még nagyobb terhet. Hogy azonban ez az út sem maradjon ki a többi megvilágított részek közül, legcélszerűbb volna, ha ennek az utnak a kivilágítását, mely legfeljebb 25-30 lámpát igényelne Uj-Dombovár község adófizető polgárai fedeznék és pedig főleg azok, akik Ó-Dombovár községben laknak és a városi utcai világításhoz vagy semmivel, vagy csak nagyon csekély fenntartási osztalékkal járulnak hozzá. Ha jól emlékezünk Uj-Dombovár község a múlt évben fel is ajánlotta huszonöt lángnak fenntartását. Erre most ily formán nyílna alkalma az ígélet betartására. Ha az uj-dombovári adófizetők ennek az utnak a világítás költségét magukra vállalnák akkor nemcsak a város nyerne vele sokat, hanem azt hiszszük, hogy a jelenlegi elégedetlenek is megbékülnének. Mert éppen azért támadt az elégtelenség, hogy az Ó-Dombováron lakó uj-dombovári polgárok nincsenek arányosan megterhelve a világítás fenntartási költségeknél. Ha Uj-Dombovár tehát magáévá teszi ajánlatunkat, reméljük szent lesz a béke és meg lesz az általános utcai világítás.

Dombóvár és Vidéke 1902. július 20. (4. évfolyam 29. szám p. 2.)

Az utcai világítás.

Tudvalevő, hogy a városi képviselőtestület az utcai villamos világítás ügyében egyhangu határozatot hozott. Akadt azonban mégis néhány városi polgár, akik megfellebbezték a határozatot. Fellebbezésüket egyenesen a vármegyéhez terjesztették fel. A petíciónak, reméljük, semmi eredménye sem lehet, mert a vármegye csak inkább elfogadja egy községi képviselőtestület egyhangu határozatát, mint néhány akadékoskodó ember alaptalan fellebbezését. Így hát a fellebbezők legfeljebb csak azt érik el, hogy a vállalkozót késleltetik terve kivitelében.

Dombóvár és Vidéke 1902. augusztus 17. (4. évfolyam 33. szám p. 2.)

Az utcai villamos világítás.

Most már semmi akadály sem forog fenn az utcai villamos világítás bevezetésére, mert most már elsimult az utolsó is. Ez az akadály pedig az volt, hogy – mint azt annak idején említettük – néhány községi polgár a vármegyéhez megfellebbezte a községi képviselőtestületnek az utcai világításra vonatkozó határozatát. A vármegye augusztus 12-én tartott gyűlésén

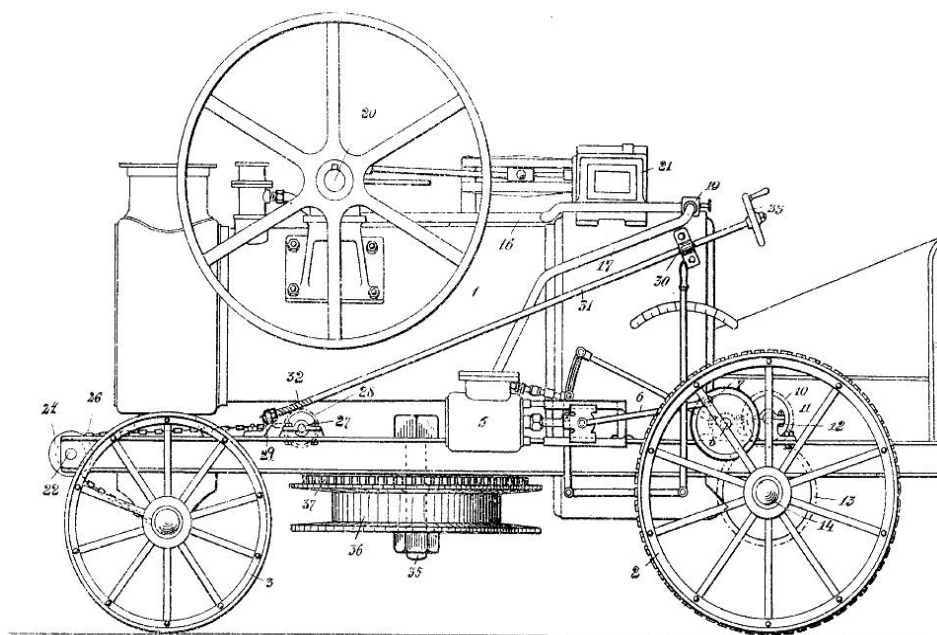
tárgyalta a fellebbezők ügyét, jogtalan petíciójukat visszavetette és a képviselőtestület határozatát hagyta jóvá. Így most már csak a vállalkozó szorgalmától függ, hogy mikor fogjuk élvezni a várva várt utcai világítást.

Szabadalmi Leírások 1902. október 03. (pp. 1-5. ADT)

Magánjáró és vontató lokomobil. Ifj. Ivanich Antal gőzmalomtulajdonos **Dombóváron.**

A találmány tárgyát a közönséges, pl. gazdasági gépekhez használt lokomobilokon eszközölt oly változtatások képezik, mely által a lokomobil magánjáróvá válik és vontatásra, pl. ekék vontatására is használható. . . .

A találmány lényege egyrészt abban áll, hogy a lokomobilon az eddig alkalmazott gőzgépen kívül kétoldalt megfelelő magasságban még egy-egy gőzgép van alkalmazva, melyek a lokomotivok gőzgépeihez hasonlóan vannak felszerelve és melyek hajtórúd, forgattyú és könnyen be- és kikapcsolható lassító áttevések segélyével a lokomobil hátsó kerekeit hajtják, másrészt pedig a lokomobilon a kazán alatt egy kötél-dob van foroghatóan alkalmazva, mely megfelelő kikapcsolható áttevések segélyével forgását a lokomobil főtengelyéről nyeri. . . .

1. ábra.

Dombóvár és Vidéke 1902. október 19. (4. évfolyam 42. szám p. 2.)

Legyen sötétség!

A villamos utcai világításra vonatkozó képviselő testület határozatot jóváhagyó megyei határozatot megfellebbezték. A kérvény alatt több mint száz aláírás olvasható, melyek közt a város legelőkelőbb és legérdemesebb polgárainak neveit – nem találhatjuk, a mi érthető is!

Dombóvár és Vidéke 1902. november 30. (4. évfolyam 48. szám p. 2.)

Lesz-e villamos világításunk.

Sajnos erről az ügyről még mindig csak is jövő idővel beszélhetünk, holott számításunk szerint most már javában világítania kellene az utcai villamos lámpáknak. Hogy ez még nincs így, azoknak a szomorú viszonyoknak tudható be, a melyek Dombóvárt jellemzik. Olvasóink bizonyára emlékezni fognak, hogy mennyit küzdöttünk azért, hogy a város egyrészt megadja a vállalkozónak a koncessziót, másrészt, hogy megkösse vele a szerződést az utcai világítás ügyében. Sok herce-hurca után végre szerencsésen dűlőre juttattuk volna. Hát egyszer csak váratlanul előkerülnek az ismeretlenség sötét háttéréből a haladás kerékkötői és bosszúból, dacból, de semmi estre sem komoly, elfogadható okból megfellebbezve megakasztják a vállalkozó munkáját. Bizonyára ők is tudták azt, hogy megfellebbezésük igazságtalan és jogtalan, de azt is tudták, hogy egy időre megakasztják a dolgot. Ez volt a törekvésök, semmi más. Mert a fellebbezésüket minden fórumon át felvitték a minisztériumig. Jelenleg ott van most utcavilágítási ügyünk, amelylyel sürgősen foglalkoznak is. Mult héten a minisztérium némi pótiratok felterjesztését kérte a várostól. Remélhető, hogy a végintézés még december hó elején fog megtörténni. A miniszteri döntés is természetesen a város javára történhetik. A kerékkötők el lesznek utasítva, de ezzel ők nem is fognak törődni, hisz nem akartak ők egyebet, mint a munka feltartóztatásával az egész várost megbosszantani. A komoly szorgalmu és tevékeny vállalkozónk azonban a végelintézés után dacára a beállott télnek nyomban hozzá fog látni a munkához és – amennyire az időjárás engedni fogja – törekedni fog a világítást mielőbb létrehozni. Mindezeket csak azért írtuk meg, hogy több aggódó és felvilágosításért hozzánk fordult városi polgárt a világítási ügy mikénti állásáról tájékoztassuk.

Dombóvár és Vidéke 1903. március 15. (5. évfolyam 10. szám p. 4.)

Fürdőmegnyitás.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy a gőzfürdő, valamint a kádfürdők március 16-ától kezdve ismét minden nap rendelkezésre állanak a t. közönségnek.

Ivanich Antal fürdőtulajdonos.

Pécsi Napló 1903. április 12. (12. évfolyam 84. szám p. 12. ADT)

Gőzeke szántás 4 lóerejű mozgonyokkal.

Dombovárrott ifj. Ivanich Antal gépjavító műhely és gőzmalom tulajdonos szabadalmaztatott egy eljárást, melynek segélyével a mezőgazdaságokban cséplésre használt mozgonyokat, gőzeke szántásra felhasználhatjuk, Kísérletképp két 4 H erejű mozgonyt szerelt fel, melylyel a próbaszántást Dombovár mellett Kis-Konda pusztán megkezdette. A szántás mélysége 8-10 hüvelyk, naponta pedig 6 cat. holdat szánt a hármás eketesttel. Szép jövőt jósolunk a találmánynak, mert kisebb gazdaságoknak is lehetővé tétetik a gőzeke kihasználása.

Dombóvár és Vidéke 1903. május 17. (5. évfolyam 19. szám pp. 1-2.)

Villamos világításunk.

Már régen nem esett róla szó. Beszüntettük érte a csatározást, mert azt hittük, hogy ebben az ügyben már rendben van a szénánk. A város képviselőtestülete sok huza-vona után már rég letárgyalta a kérdést és meg is kötötte a szerződést a vállalkozóval. Éppen másfél esztendeje annak. Mint egyik nagy vívmányunkat meg is örököztük azt a szép dátumot, 1901. november elsejét írták annak idején. A vármegye jóváhagyta ügyünket. Csak még a legmagasabb fórum, a miniszterium jóváhagyása kellett hozzá. Biztosra vettük már a dolgunkat. Mert hogy hittük volna, hogy olyan határozatot, amelyet a város képviselőtestülete egyhangulag meghozott és amelyet a vármegye is jóváhagyott, sőt illetéktelenek megfellebbezését is elutasította, hogy azt a határozatot a miniszterium meg fogja dönteni.

Pedig így van. A miniszterium nem hagyta jóvá a város szerződését.

De, hogy a fellebbezők korai örömét megzavarhassuk, sietünk megjegyezni, hogy nem az ő felfolyamodásuk alapján történt a miniszterium visszautasítása. Nem is kell e miatt kétségbeesnünk. Mert a jóváhagyás nem jelenti azt, hogy egyáltalán nem lehetne létrehozni a villamos világítást. Csupán az történt, hogy meghíányolták a szerződést. Saját érdekünkben figyelmeztettek bennünket egyes passzusokra, amelyek a szerződésben helytelenek, vagy a melyeket világosabban precizírozni kell.

Az eltérések pedig nagyon csekélyek. Egyes formális megszorítások, de nem olyan kényes természetűek, semhogy a vállalkozó ezeket el nem bírhatná. Nincs hát más dolgunk, mint a miniszteri leirathoz megfelelően kikorrigálni a szerződés kifogásolt pontjait és szerződést újból megkötni. Ha egyek voltunk pedig akaratban annak idején, amikor a villamosvilágítás bevezetéseért lelkesedtünk és megszavaztuk, ugy hihető, hogy most másfél esztendővel ezután sem fogja szándékát senki megváltoztatni.

Több önzetlen jóakarat, nagyobb lelkesedés és akkor előbbre is fogunk haladni minden közügyeinkben. Legelőbb pedig hozzuk rendbe a villamos világítás ügyét. Ezzel tovább egy percre sem szabad késnünk.

Dombóvár és Vidéke 1903. június 07. (5. évfolyam 22. szám p. 4.)

A villamos világítás.

Két héttel ezelőtt szóba hoztuk a lassan feledésbe merülő fontos ügyet – a villamos világítást. Egész terjedelmében leközlöttük a miniszterium leiratát és rámutattunk azokra a hiánylatokra, amelyek miatt a miniszteriumban nem hagyták jóvá a város szerződését. Többnyire csekély formalitásokon mulott az egész, amelyek miatt még nem volna szabad elfelejtenünk az egész ügyet. És hibáztattuk a hatóságot, hogy nem foglalkozott a kérdéssel már eddig. Annál nagyobb örömmel regisztrálhatjuk most azt a hírt, hogy a városi képviselőtestület május 30-án tartott ülésén tárgyalás alá vette a módosított szerződést és a képviselőtestület ismét nagy szótöbbséggel elfogadta azt. A vállalkozó aki a módosított szerződés szerint néhány pontban szigorubban van, szintén aláírta az új szerződést. Most már nincs egyéb hátra, minthogy a város sürgősen terjessze fel a világítási ügyet a vármegyéhez, ahol kétségtől most is el fogja fogadni, mert hisz a módosítás folytán a községre nézve előnyösebb formában van megszerkesztve. A miniszterium pedig, minthogy tisztán annak intenciói értelmében korrigáltuk a szerződést, szintén jóvá fogja hagyni. Itt a fő dolog a gyorsaság és akkor végre kész lehet a várva várt villamos világítás.

Budapesti Napló 1903. július 11. (8. évfolyam 187. szám p. 8. ADT)

Egy magyar iparos találmánya.

A magyar föltalálók jelentős alkotásai sorában kér helyet magának egy olyan új találmány, amelynek roppant hatása lehet a belterjes mezőgazdaság terén. Egy nagy tehetségű vidéki iparos a rendes gőzcséplőgép lokomotívját akképpen alakította át magától járó lokomotívvá, hogy a cséplőgép gőzgépével szántani és fuvarozni is lehet. A találmány első példányát a föltaláló, *ifj. Ivanich Antal dombovári lakatos*, elkészítette a saját műhelyében s működését már be is mutatta elismert gépészeti és gazdasági szaktekintélyeknek. A lokomotívvá alakított gőzgép mintaszerűen végzi a szántást és mivel az átalakítás aránylag kevés pénzbe kerül, használatával a kisebb gazdaságnak is módjában áll a gőztalajművelés. Ezen felül az esztendő nagy részében tétlen gőzgép állandó foglalatossághoz jut a szántással és fuvarozással, tehát jobban és gyorsabban kifizetődik a beszerzés költsége. Szaktekintélyek bizonyítják, hogy ez a találmány mindenképpen kiváló; becses bizonyossága a magyar elme kutató-talentumának és a magyar kéz teremő erejének. Fölötte kíváncs, hogy ez a találmány ne jusson a magyar alkotások közös sorsára, az indolencia temetőhelyére, hanem becsültessek meg érdeme szerint, még mielőtt valamely élelmes külföldi a maga számára kisajátítja a találmány tulajdonát, erkölcsi és anyagi hasznát. Ha magyar gazdálkodók, akiknek bizony sok cséplőgépük rozsdásodik az esztendő nagy részében, érdeklődésükkel támogatására sietnek *ifj. Ivanich Antal találmányának*, előbbre viszik az agrokultura nemzeti ügyét és további munkásságra is buzdítják az önállóan gondolkodó nagytehetségű vidéki iparost, aki igazi mester a maga hivatása területén.

Dombóvár és Vidéke 1903. július 12. (5. évfolyam 27. szám p. 3.)

Molnáregyesület alakítása.

A Dombóvár vidéki malomtulajdonosokat és molnárokat *ifj. Ivanich Antal* e hó 5-re értekezletre hívta össze, melynek célja az Országos Molnár-Egyesület dombovári körzetének megalakítása volt. Az előértekezletet a molnár egyesület mint országos intézmény azon törekvése hozta össze, hogy a molnárok a nagyobb malomiparral vidéken körzeteket alakítsanak, melynek célja a molnárok összetartása és minden tekintetben egyöntetű eljárása volna. Az előértekezlet a dombovári körzet megalakításához hozzájárult és ezen célból egy Dombóváron megtartandó molnárgyűlés egybehívását határozták el, mely gyűlés egybehívására az Orsz. Molnár-Egyesületet kéri fel, illetve bízzák meg. Az értekezlet még több fontosabb szakkérdést vitatott meg és az ülés végeztével Vörös László nyugalmazott államtitkárt mint a molnár egyesület elnökét a következő táviratban üdvözölte:

A Dombóváron megtartott molnár nagygyűlés előértekezletén megjelentek egyhangú lelkesedéssel üdvözlük Méltóságodat kérve a Mindenhatót a megkezdett működés örömteljes befejezéséhez. Az előértekezlet nevében *ifj. Ivanich Antal*, Csullag Mihály, Madencsics György, Neiser Bernát, Paner Gyula, Arany József.

Gazdasági Mérnök 1903. augusztus 16. (27. évfolyam 33. szám pp. 1-2. ADT)

Uj szántási mód.

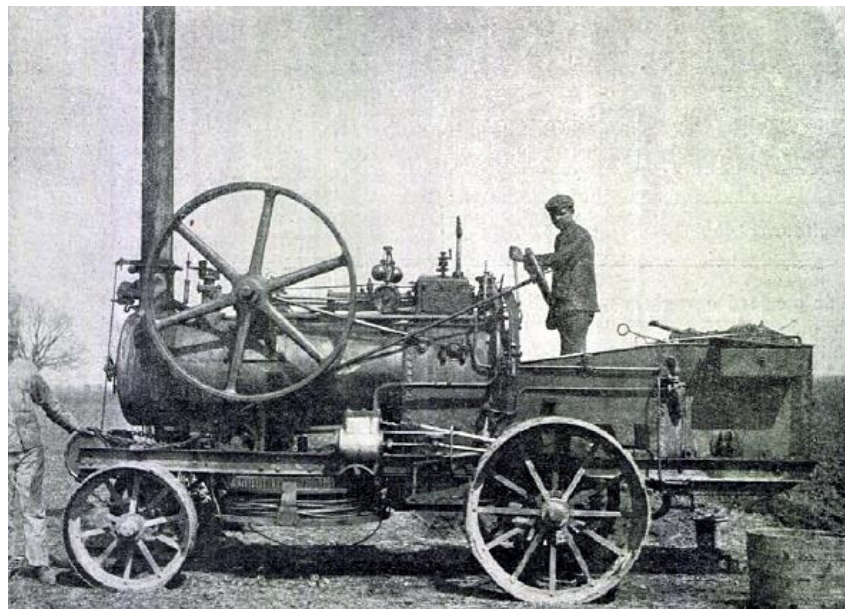
. . . . Mint örömmel értesülünk, most egy magyar embernek sikerült a lokomobilnak szélesebb működési kört biztosítani magában a gazdaságban, és pedig a talajművelésnél, a szántásnál. *Ifju Ivanich Antal dombovári lakos* ugyanis egy új szántási módot talált fel, a melynél a lokomobilok ugyanazt a szolgálatot teszik, mint például az elektromotorok a sárvári uradalomban az elektromos szántásnál.

Ivanich mindenekelőtt a lokomobilt átalakította magánjáróvá, ugynevezett utimozdonnyá, hogy a gép maga tudjon beállani a felszántandó táblára, továbbá oly átalakítást végzett rajta, hogy a lokomobil egy dobát képes forgatni, a melylyel sodronykötél segítségével az eke áll szerves összeköttetésben, úgy hogy a lokomobil az ekét a felszántandó föld hosszában végig vonszolja.

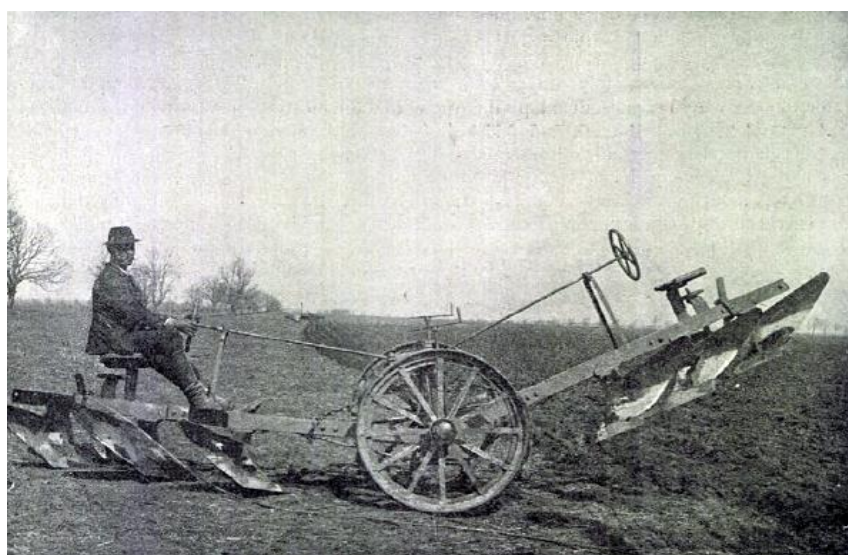
. . . . Mindenekelőtt megjegyezzük, hogy *Ivanich* a két gőzgépes rendszert alkalmazza, vagyis a felszántandó tábla két szélén egy-egy ugyanolyan teherbírású, a fent leírt szerkezetűvé átalakított lokomobilt állít fel, a melynek a dobjain a sodronykötél kifeszítettik. Mindkét gép 6 légköri nyomással dolgozik. A sodronykötélhez van erősítve a Fowler-féle, Seck rendszerű eketestekkel felszerel lengőeke. Mindegyik gép dobjára 300 méter hosszú sodronykötelet csavarnak. Egy-egy gép sulya a sodronykötéldobot is beleértve 60 métermázsza.

A próbaszántáson az eke 20 centiméter mélyre eresztetett le és ezzel a barázda mélységgel másodpercenként átlag egy métert haladt, mialatt a három eketest 1 méter széles és 20 cm. mély barázdát szántott. Ez a teljesítmény naponként 10 órai munkát feltételezve $6\frac{1}{4}$ katasztrális hold felszántásának felel meg. . . .

41.

Ivanich-féle lokomobil.

Fowler-féle lengőeke.

Dombóvár és Vidéke 1903. október 18. (5. évfolyam 41. szám p. 2.)

Az utcai világítás hiánya.

Az utcai világítás hiánya miatt október 14-én este könnyen végzetessé válható baleset történt az Erzsébet utcában. Goldschmied Samu mészáros kocsija a vágóhídról hussal megrakva hazafelé hajtott. A Jókai-út környékén egy kocsi jött vele szemközt. Goldschmied kocsisa ki akart térni, de a sűrű sötétségben nem vette észre, hogy a kocsis az út mentén álló kőrakásra tereli a kocsit. A kocsi ennek következtében feldült és a benne ülő Atlasz Manó és a kocsis kiestek. A felfordulás egész lassan történt és a ló is elesett, különben a kocsiban ülőket nagyobb baj érhetett volna. Így szerencsére csak kisebb sérüléseket szenvedtek. – Mit szólnak ehhez a tisztelt „fellebbező” urak?

Dombóvár és Vidéke 1903. november 15. (5. évfolyam 45. szám p. 4.)

Oh, villany.

Ugyan ki mondhatná meg, hogy a mi szerencsétlen villanyvilágítási ügyünk hol késik még mindig. Lehetséges volna, hogy a belügyminisztériumban még eddig sem vették volna tudomásul a kihirdetést igazoló bizonyítványt? Mi néhány héttel ezelőtt foglalkozva az ügygel egyenesen a belügyminisztériumot kértük, hogy az időjáráshoz kötött munkákra való tekintettel tanúsítson egy kis előzékenységet községünkkel és intézzék el a dolgot. Azt a lapszámot megkékcseruzázva beküldtük a minisztériumba. De eddig még semmi nyoma, semmi híre a végleges jóváhagyásnak. Ugyan miért késik, mikor egyébiránt minden rendben van.

Dombóvár és Vidéke 1904. február 07. (6. évfolyam 6. szám p. 2.)

Villanyvilágítási ügy.

Két héttel ezelőtt végre megjött a kereskedelmi minisztériumtól a villanyvilágítási ügyünkre vonatkozó várva-várt leírat. A dolog nem maradt titokban és mindenféle hírek keringenek a városban a minisztérium leirata felől. Sokan azt híresztelték, hogy a világítási szerződés jóvá van hagyva, mások meg azt vélték tudni, hogy a minisztérium elutasította a község felterjesztését. Tájékoztatás kedvéért értesítjük a közönséget, hogy a szerződés nincs ugyan jóváhagyva de elutasítva sincs, amennyiben a jóváhagyás, vagy elutasítás nem is tartozik a kereskedelmi minisztérium hatáskörébe. A közvilágítási vállalatoknál a belügyminisztériumnak egyik rendelete szerint az eljárás az, hogy mikor a község a szerződést megkötötte, az ipari és műszaki felülvizsgálás céljából még a vármegye jóváhagyása előtt a kereskedelmi minisztériumba felterjesztendő. Onnan visszakerül a vármegyéhez és ha az jóváhagyja, akkor – feltéve, hogy ellene fellebbezés nem történt – a tervezett villanyvilágítás életbe léptethető. A mi vállalkozásunknál nem tartották be ezt a formát, ezért némi késés áll be ismét a megvalósításban. A kereskedelmi minisztérium szakvéleménye szerint a szerződés 12. pontja megváltoztatandó. A változás ugyan már a

belügyminisztérium utasítására is megtörtént, de az a kereskedelmi minisztérium véleménye szerint olyképp van szövegezve, hogy esetleg félreértésekre szolgáltathat okot. A kereskedelmi minisztérium ezeket a pontokat maga fogalmazta, hogy miképp veendők fel a szerződésbe. A főszolgabírói hivatal ennek alapján e csekély módosítás céljából sürgős elintézésre kiadta a község képviselőtestületének. A kereskedelmi minisztérium azután tudomásul fogja venni a módosítást és így, mint értesülünk, a vármegye március hó közepe táján tartandó közgyűlésen végleg jóvá fogja hagyni a szerződést és a villanyvilágítás bevezető munkája tavasszal minden körülmények között akadálytalanul megkezdődhetik.

Dombóvár és Vidéke 1904. május 01. (6. évfolyam 18. szám p. 2.)

Lokomobil gőzeke.

A szerény modoru, csendes, komoly foglalkozásu ifj. *Ivanich Antal*, *dombovári gőzmalomtulajdonos* egy csapásra országos hírre tett szert. Egy szerkezetet talált fel, amelylyel a cséplőlokomobilt szántásra alkalmazza. A Tolnamegyei Gazdasági Egyesület meghívása folytán április 28-án az Országos Magyar Gazdasági Egyesület számos tagja Dombovára érkezett, hogy *Ivanichnak* e nagy fontosságú találmányát tanulmányozzák. A derék feltaláló munkaközben bemutatta találmányát, mely általános feltűnést keltett és nyomban kapott megbízásokat cséplőlokomobilnak ilyen szántásra való alkalmazásának átalakítására. Pénteken, április 29-én a keszthelyi gazdasági intézet husz növendéke két tanár vezetése alatt rándult át Dombovára, hogy a gépet munkaközben tanulmányozzák.

Dombóvár és Vidéke 1904. július 17. (6. évfolyam 29. szám p. 2.)

Villanyvilágítás hol késel az éji homályban?

Annyit tárgyaltuk, annyi szó esett már itt e helyen a létesítendő utcai világításunkról, hogy egy időben szinte minden számunkban visszatérve rá állandó rovattá vált lapunkban. – Meghánytuk, vetettük a célszerűséghez legközelebb álló módokat; tervet dolgoztunk ki, melyek mellett a világítás legcélszerűbben, aránylag legolcsóbban, legpraktikusabban megvalósulhatott volna és íme, ma még a mozgalom pár esztendőös évfordulóján is a kezdet leglején vagyunk – avagy talán már azt sem. Világítási ügyünk ilyettén stagnálása a községi ügyeket őszintén istápoló egyes érdemes urakat arra indították, hogy a világítás kérdését ismét felszínre hozzák és ott nyílt kérdéssé tegyék mindaddig, míg a homály, mely bennünket környékez, el nem oszlik és világításunk, bármi módon is, de megvalósul. Erős az elhatározás, hogy – miután villanyvilágításunk ügye – miként egyesek tán elég alaposan vélik – teljesen dugába dőlt, szerényen pislogó petróleum mécseskékhez fogunk folyamodni, mert hát e tapogatózó sötétségben a semminél tán ez is csak jobb valamivel. Mint jól értesülünk szűkebb körben mozgalom indult meg mely a világítás kérdését, ha másképp nem lehet hát petróleummal akarja lehetőleg mielőbb dűlőre juttatni.

Dombóvár és Vidéke 1904. október 30. (6. évfolyam 44. szám p. 2.)

Miniszteri szakértő Dombovárrott.

Mint jeleztük a képviselőtestület legutóbbi ülésén a villanyvilágítás ügyében beérkezett miniszteri leiratot, mely szerint ismét módosítani kell a szerződést, nem tárgyalta érdemlegesen, mert *Ivanich Antal vállalkozó* bejelentette a képviselőtestületnek, hogy végérvényes módosítás céljából miniszteri szakértő leküldéséért folyamodott. A képviselőtestület ennek alapján felfüggesztette az ügy újabb tárgyalását. Mint most értesülünk, a kereskedelmi minisztérium hivatalosan már értesítette a községet, hogy a szerződés szakszerű megkötése céljából Hollós József műszaki tanácsost rendelte ki, aki november 10. utáni napokban érkezik Dombovára. Végre tehát elérkezik az az idő, amikor biztosan fogjuk tudni, hogy hányadán leszünk világítási ügyünkkel.

Dombóvár és Vidéke 1904. december 04. (6. évfolyam 49. szám p. 2.)

A villamos világítás.

Említettük, hogy a kereskedelmi minisztérium egy szakértő kiküldését helyezte kilátásba a községnek, hogy annak utbaigazítása mellett végre helyesen és teljesen megfelelően megköthesse a szerződést. Ez a miniszteri szakértő, Hollós József műszaki tanácsos e napokban tényleg itt járt és pontról-pontra revidálta és a szükséghez képest módosította a szerződést. A szerződés megkötése a főszolgabírói hivatalban fog történni. Azután felterjesztik a minisztériumhoz, ahol – a műszaki tanácsos állítása szerint – három nap alatt el lesz intézve a dolog és most remélhetőleg helybenhagyólag, mert szakértő csinálta szerződést.

Magyar Vaskereskedő 1905. február 26. (5. évfolyam 9. szám p. 19. ADT)

Villamos világítás.

A Dombovári Takarékpénztár r.-t. a Dombovárrott létesítendő villamos világítás berendezése tárgyában pályázatot hirdet és felhívja a pályázni óhajtókat, hogy erre vonatkozó terveiket és költségvetésüket f. é. márczius 15-ig a takarékpénztárnál mutassák be. Műszaki tekintetben felvilágosítást a takarékpénztár megbízottja, *ifj. Ivanich Antal* ad.

Pécsi Napló 1905. március 29. (14. évfolyam 73. szám p. 2. ADT)

. . . Itt említjük meg, hogy Dombóvár nagyközség megállapodását a villamos berendezést eszközölő gyárral most hagyta jóvá a belügyminiszter, így rövidesen Dombovárnak is meg lesz a villamos világítása, mely ujabban mindenfelé győzedelmesen halad előre.

Dombóvár és Vidéke 1905. június 11. (7. évfolyam 24. szám p. 2.)

Az utcai villamos világítás.

Javában folyik az építés munkája a villamos világítási telepen, mert a szerződés szerint október 1-én meg kell kezdődnie a világításnak. Junius 3-án a községi elöljáróságból s a vállalkozóból álló bizottság megállapította a lámpabeosztást, az egyes utcák szerint. A négy ívlámpa a következő helyeken lesz felállítva: Egy a templomtéren, kettő az Andrássy-út két végén és a negyedik a Jókai-uton. A százötven lángból kilencven csak fél éjjelen át fog világítani, a többi pedig egész éjszakán át. A lámpák az utca egyik oldalán lesznek felállítva, csupán az Esterházy-utcában kerülnek mindkét oldalra. A ducok felállítása alkalmával ügyelni kell arra, hogy a fasorok lehetőleg megkíméltesse. Erre az indokolt óvatosságra már most felhívjuk a vállalkozó figyelmét.

Pécsi Napló 1905. július 11. (56. évfolyam 189. szám p. 17. ADT)

. . . . Dombóvár világítási telepét az Egyesült Villamossági R.-t. építi. . . .

Tolnamegyei Közlöny 1905. július 13. (33. évfolyam 28. szám p. 4. ADT)

A dombovári vörös-kereszt fiókegylet.

. . . . Ugyancsak a kórház építési céljaira törvényhatóság, takarékpénztár s egyes nemeslelkű adakozók részéről fel van ajánlva, de még eddig be nem folyt 17.325 korona. *Ifj. Ivanich Antal felajánlotta, miszerint a kórházhoz szükséges kutat elkészíti és felszereli; míg Spitzer Sándor 15,000 darab égetett téglát ingyenes szállítását helyezte kilátásba. . . .*

Somogyvármegye 1905. szeptember 23. (1. évfolyam 94. szám p. 5. ADT)

A vörös-kereszt egyesület dombovári fiókja tegnapelőtt tartotta meg közgyűlését. Az egyesület iránt nagy volt az érdeklődés, mert 104 tag jelent meg a közgyűlésen. A tisztujítás eredménye: Elnök: Paál József, társelnök: Stréter Károlyné, pénztáros: Pribay Ferenc, titkár: Márki Béla. Választmányi tagok: Paál Józsefné, Szallós Jánosné, *Ivanich Antalné,Ifj. Ivanich Antal,*

Dombóvár és Vidéke 1905. szeptember 24. (7. évfolyam 39. szám p. 2.)

A villanyvilágítás.

A villanyvilágításhoz szükséges előmunkálatok szépen folynak. Az utcákon már mindenütt kész a hálózat. E héten már az izzó és ívlámpákat is feltették már a ducokra. Most már a házakba való bevezetéssel foglalkoznak. Az összes gépek, dacára a vas- és fémmunkásoknak hosszú ideig tartott sztrájkja miatt már készen vannak és nagyrészt már elszállították Dombóvárra. A világítás valószínűleg november elején meg is kezdődik. Érdemesnek tartom

felemlíteni, hogy a városi hatóságnál egy kérvény fekszik, melyben a város polgársága még ötven láng felállítását kérelmezik. Ha a város helyt ad a kérelmezésnek, akkor a vállalkozó a szerződés értelmében ez ötven láng után köteles két ívlámpát felállítani. De mint örömmel értesülünk, a derék vállalkozó az esetben négy ívlámpát hajlandó felállítani.

Arról is értesülünk, hogy a kereskedelmi miniszter a villamos világításnak a két állomásra való bevezetését engedélyezte. Erre nézve a hiteles értesítést, valamint a részleteket e napokban várhatjuk.

Pécsi Közlöny 1905. október 25. (13. évfolyam 225. szám p. 5. ADT)

A dombóvári állomások villany világítása.

Dombóvárról jelenti tudósítónk: A kereskedelemügyi miniszter Dombóvár mindkét vasúti állomásán bevezetteti a villamos világítást. A vállalkozó a villamos világítás bevezetésére szóló engedélyt már megkapta. A vezeték a központi telepről külön fog menni Ujdombóvárra, de be lesz vonva a hálózatba a fűtőház is. A munkálatok az idő előrehaladottsága miatt csak tavasszal fognak megkezdődni.

Dombóvár és Vidéke 1905. november 05. (7. évfolyam 45. szám p. 2.)

Az első ártézi kut meg van.

Nagy örömmel vesszük tudomásul, hogy *ifj. Ivanich Antal* újabb vállalkozása az ártézi kut furása körül kitűnő sikerrel járt. Nyolcvanhat méter mélységnél olyan rétegre akadtak, amely elég bő vizet szolgáltat. Percenkint negyven-negyvenkét litert. Így tehát már mélyebbre furni fölösleges. A víz kristálytiszt, igen jóízú és körülbelül tizenhat-tizenhét fok meleg. *Ivanich* a vízből két litert felküldött a budapesti geológiai intézetnek, ahol vegyileg meg fogják vizsgálni. A város közönsége, mely állandóan élénk figyelemmel kísérte ezt az első kísérletezést, ezután nagy megnyugvással veheti tudomásul a sikert, mert valószínű, hogy ha a város bármely részén furnának kutat, hasonló mélységnél megtalálják az ártézi vizet. Most már a város képviselőtestülete is komolyan foglalkozhatik a közutak kérdésével, hogy megszüntesse azokat a vízmizériákat, amelyek miatt a közönség egész nyáron át sokat szenvedett. Szükséges, hogy a város legalább három-négy helyen furasson ártézi kutat, még pedig: a Fő téren, az állami iskola előtti téren, a vásártéren és az Erzsébet utca temető felé eső részén. A tél folyamán elég idő lesz arra, hogy e közutak tervezését kellően letárgyalják és tavasszal okvetlen meg is kell valósítani a tervet.

Dombóvár és Vidéke 1905. november 19. (7. évfolyam 47. szám p. 2.)

Villamos lámpák.

A központi villamos telepen gazdag mintaraktár van különféle villamos lámpákból, melyek igen ízléses kivitelűek. A modern elektrotechnika legszebb ujdonságai. De figyelmeztetjük a tisztelt közönséget, hogy szükségleteit minél előbb rendelje meg, mert megeshetik, hogy

egyik-másik kiválasztott minta a gyárban nem lesz raktáron és így két-három hétig is eltart, míg a megrendelt lámpák megérkeznek. Ha a közönség tehát idejekorán nem gondoskodik a lámpák beszerzéséről, megtörténhetik, hogy meg lesz a villany és még sem tudják használni a villanyt, mert hiányozni fognak az égő testek. A mintaraktár megtekintés céljából egész nap rendelkezésére áll a közönségnek.

Dombóvár és Vidéke 1905. december 03. (7. évfolyam 49. szám p. 2.)

A villanyvilágítás.

A villanyvilágítás központi telepén a munka a befejezés felé tart. A gépek gondos felszerelése igen sok időt vesz igénybe, és így előre biztosan nem lehet megállapítani, hogy mikor kezdődik az utcai világítás, de annyi bizonyos, hogy a próbavilágítás a jövő hét folyamán fog történni. És ha a próba alkalmával mindent rendben találnak, akkor utána három-négy nappal megkezdődik a rendes, állandó világítás. – Itt említjük meg, hogy a villanytelepen épített új, modern gőz- és kádfürdő szintén a jövő hét folyamán lesz megnyitva.

Dombóvár és Vidéke 1905. december 10. (7. évfolyam 50. szám p. 2.)

Próbavilágítás.

A város közönsége már régen türelmetlenül várja, hogy mikor nyílik meg a villamos világítás. Ez érthető, mert bent vagyunk a télben, amikor leghosszabbak az esték és így leginkább van szükség világításra. Mint örömmel értesülünk, a villanytelepen serényen folynak a befejező munkálatok, úgy, hogy a próbavilágítás e héten fog megtörténni.

Dombóvár és Vidéke 1905. december 17. (7. évfolyam 51. szám p. 2.)

Az új fürdő megnyitása.

A villanytelepen épült új gőz- és kádfürdő szintén teljesen elkészült már és e hét elején megnyitják a nagyközönség részére. A fürdőárok a régiék maradnak.

Dombóvár és Vidéke 1905. december 24. (7. évfolyam 52. szám pp. 2-3.)

Villanyfényben.

Sok évi küzdelmek és hosszas türelmetlenkedés után végre valahára meg van a várva-várt villamos világítás. Egy csapásra megszűntek az ázsiai állapotok. A legnagyobb elmaradottságból, minden fokozatos átmenet nélkül, hatalmas nagy lépéssel beléptünk a modern kulturvárosok sorába. Büszké is lehetünk rá, mert egész Magyarországon nem találunk még egy hasonló kaliberű kis várost, mely villanyvilágítással dicsekedhetnék. De

mennyi elszánt küzdelem, mennyi elkeseredett csatározás kellett ahhoz, míg idáig eljutottunk.

És most, amikor már a villany barátságos, fényes világítása mellett róhatjuk e sorainkat, nem lesz éppen érdektelen visszapillantani a múltba, hogy ha csak rövid vonásokban is, ismertessük az utcai világítás történetét.

Lapunk 1898. december végén indult meg és már a harmadik számunkban, 1899. január 8-án vezető helyen az utcai világítással kérdésével foglalkoztunk. Természetesen akkor még álmodni sem mertünk volna villamos világításról. Mert jól ismertük azt az akkoriban városunk vezérférfiai közt is elterjedt falusi nézetet, mely abban nyilvánult, hogy az utcai világítás teljesen – fölösleges. „Minden tisztességes embernek este otthon a helye, lumpoknak meg nem világítunk.” Ilyen uralkodó elvek mellett teljesen megelégedtünk volna, ha azt a rekordot elérhettük volna, hogy legalább petróleumlámpák szerény világítása oszlassa el az éj borzalmas sötétségét. Ugyanabban az évben november 12-én merült fel először a villamos világítási tervzet. *Ifj. Ivanich Antal*, városunk egyik szorgalmas, törekvő nagyiparosa ugyanis látva, hogy az utcai világítás kérdésével foglalkozunk, ajánlatot nyújtott be a város tanácsához, mely szerint a villamos világítás bevezetésére vállalkozna. Az ajánlattal alig foglalkozott a város. De mi attól az időponttól kezdve folyton napirenden tartottuk a kérdést, míg végre hosszas sürgetés után két évvel később, 1901. november 9-én tartott képviselőtestületi ülésen, amikor a város *ifj. Ivanich Antal vállalkozónak* megadta a kérelmezett kizárólagossági jogot ötven évre, egyben komolyan tárgyalni kezdte az utcai villamos világítás ügyét. Korszakalkotó eseménynek tartottuk városunk fejlődési történetében és örömmel megörökítettük lapunkban ezt a dátumot. A nagyközönség is érthető örömmel fogadta ezt a hírt.

De csakhamar felburjánzott a kerékkötők kis serege, akik nem meggyőződésből, hanem kicsinyes gondolkozásból, személyes okokból, szóval bosszúból megtámadták a város határozatát és megakadályozták annak érvényesítését. Innen kezdve majdnem négy éven át sok herce-hurca után végre ez év tavaszára megjött a várossal megkötött szerződés végleges jóváhagyása.

Vajon nem éreznek-e most lelkiismereti furdalást, hogy miattuk huzodott olyan sokáig a világítás életbeléptetése. A szeretet ünnepét üljük, hát ne bántsuk őket. Felteszszük róluk, hogy ők is már többször megbánhatták indokolatlan lépésüket és most bizonyára ők is velünk örvendenek, hogy meg van a világítás.

És most nézzük csak, kinek köszönhetjük tulajdonképpen, hogy létrejött az utcai világítás. Elsősorban nagy elismerés illeti a derék vállalkozót *ifj. Ivanich Antalt*, aki a költő szavai szerint küzdve-küzdött és bízva-bízott. Lankadatlan munkássággal, bámulatos kitartással, szorgalmas utánjárással, sürgetéssel szünet-szüntelenül dolgozott az ügy érdekében. Nem csüggesztette el sem a város eleinte nyilvánult közönyössége, sem később a megfellebbezés, az éveken át tartott huza-vona, hanem lassan és biztosan törekedett a cél felé. Dolgozott folyton és mondhatni – önzetlenül. Mert nagy vállalatba fogott bele, és bizony nagyon sokára fogja élvezni fáradhatatlan tevékenységének jól megérdemelt gyümölcseit. Sok ideig csak terhek és gondok fognak rá nehezenni.

Elismerés illeti a város hatóságát is, hogy áldozatkészséggel, egyhangu akarattal elhatározta a villanyvilágítást és így előmozdította annak létrejöttét. Végül hálás köszönettel tartozik a város közönsége a dombóvári Takarékpénztárnak, amely az anyagiak szempontjából ítélve, tette tulajdonképpen lehetővé, hogy az intézmény létrejöhesse. A Takarékpénztár – mint az köztudomásu – mindenkor bőven kivette a részét a támogatásból, ha bárminemű közérdekű, vagy humánus intézmény létesítéséről volt szó. Évekkel ezelőtt egy utcavilágítási alapot létesített, melyet minden évben gyarapított és most, midőn látta, hogy a villanyvilágítás életbeléptetése anyagi nehézségekbe ütközik, elvállalta annak finanszírozását. Nem nyereszkesedési vágyból, nem haszonlesésből, hanem a lehető legkisebb kamatláb mellett, tisztán csak a közérdek szempontjából.

De anélkül, hogy szerénytelenségbe esnénk, azt hisszük, van némi érdemünk lapunknak is ebben a sikerben. Évek óta számtalan cikkben foglalkoztunk azzal a kérdéssel és mikor kellett, kíméletlenül megtámadtuk a várost is, ha lanyhaságot tapasztalunk. Voltak olvasóink, akik mikor egy-egy újabb cikket láttak a lapban a villanyvilágítás érdekében, mosolyogva megjegyezték: Beszélhetsz jó vitéz . . . És lám, mégsem dolgoztunk hiába. Megvan a szép, modern világításunk, melynek izzó fényénél jobban meglátjuk még azokat a hiányokat, amelyeket közös munkával pótolnunk kell.

Buzdításul szóljon nekünk ez a példa, hogy kitartó munkálkodás mellett bárminő lehetetlennek tetsző intézményt is létre lehet hozni, csak legyen meg a kellő összetartás, türelem és erős akarat.

Ami magát a világítást illeti, nemcsak hogy meg lehetünk elégedve, hanem, mint a közönség általános hangulatából megítélhetjük, várakozásunkon felül kitűnően sikerült. Sokkal szebb, intenzívebb a fénye, mint a kaposvári és a szekszárdi villanyvilágításnak. Annak idején megörökítettük a dátumot, amelyen a képviselőtestület a világítás bevezetését elhatározta, maradjon itt örökös nyoma annak, hogy mikor kezdődött. 1905. december 18-án gyultak ki először a városban a villamos lámpák, tündéri fényben uszott a város, különösen azokon a helyeken, ahol az ívlámpák állanak. Egyszerre megnépesedtek a különben elhagyott, csendes utcák és örömmámorban uszott az egész város, hogy végre van világosság.

Folytassuk a munkát és terjesszük a világosságot más téreken is folyton-folyvást.

Dombóvár és Vidéke 1905. december 24. (7. évfolyam 52. szám p. 3.)

Megnyílt az új fürdő.

A központi villamos telepen újonnan épült, a modern követelményeknek teljesen megfelelő és igen ízlésesen berendezett gőz- és kádfürdő december 18-án megnyílt. E téren is tehát egy nagy hiányunk pótolva lett. Volt ugyan eddig is fürdőnk, de miután nagyon messzire esett a várostól, a közönség nagy része nem igen vette igénybe. Az új fürdő a város belterületén van és olyan gonddal és kényelemmel van berendezve, hogy bármely nagyobb városban sem kívánhatnának szebbet. A fürdőben csak ártézi vizet használnak. A közönség

figyelmét ez uton is felhívjuk a fürdőszabályzatra, melyet lapunk hírdetési rovatában közlünk.

Dombóvár és Vidéke 1905. december 24. (7. évfolyam 52. szám p. 4.)

Fürdő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a központi villamos telepen épített gőz- és kádfürdő december 18-án megnyílt és naponta reggeltől estig a közönség rendelkezésére áll.

Gondos tanulmányozás alapján figyelmem mindenre kiterjedt, hogy az újonnan felépített fürdőben mindazokat az újításokat meghonosítsam, amelyek a t. közönség igényeit kielégíthetik.

Szíves miheztartás végett van szerencsém a fürdő szabályait az alábbiakban ismertetni:

1. A fürdő naponta reggel 6 órától, este 7 óráig a fürdőközönség rendelkezésére áll.
2. A gőzfürdő urak részére: reggel 6 órától déli 12 óráig és délután 5 órától este 7-ig. Hölgyek részére délután 1 órától 5 óráig.
3. Kádfürdő ugy hölgyek, mint urak részére egész nap.
4. Fürdő-árak: Kádfürdő személyenkint 80 fillér, Gőzfürdő személyenkint 80 fillér, Zuhanyfürdő személyenkint 40 fillér. Gyermejkjegy (ruha nélkül) tíz éven aluli 20 fillér, tíz éven felüli 40 fillér.

Dombóvár és Vidéke 1905. december 31. (7. évfolyam 53. szám pp. 3-4.)

Apróságok a világításról.

A villanyvilágítást alig tizennégy nap óta élvezzük, de már ugy megszoktuk, mintha már évek óta használnók. A jót hamar meg lehet szokni. Az ujdonság ingere, öröme, persze nem tarthat örökké. Sőt már olyan vélemények is hallatszottak, hogy az első napon szebben világított a villany, mint az utóbbi napokban. Ez a téves nézet is azt bizonyítja, hogy a világítás már megszokottá vált, mert a világítás fénye, intenzitása ma is ép olyan erős, mint az első este volt. Olyan érdekes jelenetek, amelyek az első világítás örömeinek a hatása alatt lejátsszódtak, többé nem fognak előfordulni, miért is ismertetünk néhányat. Elkésve közöljük ugyan, de az esetek mit sem veszítenek érdekességükből.

* A próbavilágítás egész váratlanul december 17-én éjjel tizenegy óra után kezdődött. Ilyen késő éjjeli időben természetesen nagy csend van utcáinkon és csak imitt-amott ballag egy-két ember. Egy korcsmában vígan mulatott a társaság, amikor hirtelen szokatlan fény özönlött be az utcáról a korcsma ablakán. – Ég a villany - kiáltja el egy mulatozó. És a másik pillanatban már az egész társaság a fényesen kivilágított, néptelen utcán volt. Nagy volt az öröm. Éljenezni kezdtek torkuk szakadtából, a földhöz vagdalták a borosüvegeket, majd kihozatták a cigánybandát is a korcsmából és a legerősebb fortissimóban huzatták a Rákóczyt, hogy legalább a környékbeli lakókat felébresszék álmukból és bámulhassák a korszakalkotó eseményt.

* A gőzmalomban is már napok óta lesték, hogy mikor lesz a próbavilágítás. A malom munkásait is váratlanul lepte meg a világítás és csakhamar három lövés dördült el, hogy figyelmessé tegyék a környéket a kedves eseményre.

* Egy önkéntes tűzoltónk, aki a Petőfi utcában lakik és akinek véletlenül éppen az ő háza előtt ég egy villanylámpa, mélyen aludta a boldog álmát, mikor a szemére hatott fény hirtelen felébresztette. Természetesen, tűzre gondolt és mint lelkiismeretes tűzoltó, azonnal uniformisba vágta magát és teljesen felszerelve kirohant az utcára. Csak akkor vette észre, hogy megkezdődött a villanyvilágítás.

Köztelek 1906. január 06. (A Köztelek 16. évfolyam 2. számának melléklete pp. 1-6. ADT)

Az Ivanich-féle gőzekével végzett kísérletek.

.... Amint az előkészületek befejeződtek, a gépek a begyújtásra 5-5 kg. szalmát és megfelelő mennyiségű szenet kapnak és a begyújtás 10 óra 30 perczkor megtörténik. A gépeknek déli 12 órakor elegendő gőzük lévén, a szántás 12 óra 8 perczkor megkezdődik s tart egyhuzamban 5 óra 8 perczig. Az eke 12'', vagyis 32 cm. mélyre állítatott be, amely mélységet a bizottság időnként ellenőrizve állandónak talál. A lefolyt 5 óra alatt a garnitúra felszántott 12''=32 cm. mélyen 287 m. redukált szélességben 79 m. hosszú területet, tehát 6280 négyszöglet, vagyis 3.92 kat. holdat. Ezen idő alatt a balance-eke 35 fordulót, vagyis 70 huzást tett, a huzott barázdák kifogástalanok voltak, a porhanyítás kitűnő. Szenet fogyasztott a begyujtással együtt az A gép 378 kg.-ot, a B 400 kg.-ot. . . .

Dombóvár és Vidéke 1906. január 07. (8. évfolyam 1. szám p. 2.)

Az érdem elismerése.

Általában azt mondják, hogy manapság nagyon önző a világ, amelyben a protekció miatt nem érvényesülhet az igazi tehetség. Nem méltányolják a buzgóságot, nem ismerik el az érdemeket. Ha mindez igaz, akkor a mi társadalmunk szép kivételt képez, mert őszinte tisztelettel honorálja azt az embert, aki az érdemre és mindnyájunk tiszteletére teljes mértékben rászolgált. Ez a szép kitüntetés éri *ifj. Ivanich Antalt*, villanyvilágításunk derék vállalkozóját. Egyik legutóbbi cikkünkben, melyet a villanyvilágítás megkezdése alkalmával közöltünk, méltattuk röviden *ifj. Ivanich Antal* lankadatlan buzgalmát. Most pedig a Takarékpénztár igazgatósága az ő tiszteletére január 13-án társasvacsorát rendez, mely alkalomból a következő meghívót küldte szét:

Meghívó. *Ifj. Ivanich Antal* úr, községünk érdemes tagja, a helybeli villanyvilágítás létesítője tiszteletére, egyben azon általános öröm kifejezésére, hogy a nagyközségünkben létesítendő villanyvilágítás tárgyában éveken át folytatott küzdelmünket siker koronázta: 1906 évi január hó 13-án, este fél 8 órakor a helybeli „Korona szálló” termeiben rendezünk. A Dombóvári takarékpénztár r. t. igazgatóságának megbízásából Paál József s. k. igazgatósági tag.

Molnárok Lapja 1906. június 09. (13. évfolyam 23. szám p. 547. ADT)

Dombovár.

Tolnamegye, „Dombovári villamostelep”, 6500 lakos, tulajdonos Dombovári Takarékpénztár r.-t. Dombovár, Bérlő és az engedély tulajdonosa *ifj. Ivanich Antal* Dombovár.

Dombóvár és Vidéke 1906. november 11. (8. évfolyam 45. szám p. 4.)

Hidegvíz kura.

Ifj. Ivanich Antal, a mi modern kis gőzfürdőnk agilis tulajdonosa már e nyáron tervezte, hogy a fürdőben állandó hidegvíz kurát fog bevezetni és nem rajta mult, hogy akkor a terv nem sikerült. Most, mint örömmel értesülünk, mégis sikerült a nehézségeket leküzdeni és a közönség óhajához megfelelően a hidegvíz kura kérdése szerencsésen meg van oldva. Erre a kellemes ujításra ez uton felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét.

Dombóvár és Vidéke 1906. december 23. (8. évfolyam 51. szám p. 2.)

A villanyvilágítás évfordulója.

Mult kedden, december 18-án volt egy éve, hogy városunkban először kigyulladtak a villamos lámpák. Még csak egy éve? Pedig már ugy megszoktuk, mintha már régi idők óta élveznők a modern technika e kitűnő vívmányát. Nem érdektelen megfigyelni, hogy e rövid idő alatt mily nagy tért hódított ez a sokoldalú kellemességgel bíró világítás. A megindítás alkalmával összesen hétszázkilencven izzó és nyolc ívlámpa volt a városban, ma pedig már ezeröttszázötvenkét izzó- és nyolc ívlámpa van használatban. Az első év alatt tehát megkétszereződött a lámpák száma. Megjegyzendő azonban, hogy a lángok terjedése kizárólag magánházaknál történt. Az utcai világítást egy évvel ezelőtt csak százhárom izzó- és nyolc ívlámpa szolgáltatta és az utcák sötétségét ma is csak ennyi számú lámpa oszlatja el. Vannak egyes utcák, amelyben egyetlen lámpa sincs. Ezeknek az utcáknak lakói e miatt elégedetlenkednek és joggal, mert nem csak közbiztonsági, hanem méltányossági szempontból is kötelessége volna a városnak ezekbe az utcákba is a villanyt bevezetni, mert azok a lakók is épügy hozzájárulnak az utcavilágítás költségeihez, mint más utcabeli lakosok. – De nem csak világításra, hanem ipari célra is felhasználják már nálunk a villanyerőt. Eddig már két helyen három és fél lóerejű motor pótolja a drága emberi munkaerőt. Ezek után remélhető, hogy a villany a második évben is fokozatosan terjedni fog.

Vasúti és Közlekedési Közlöny 1907. április 21. (38. évfolyam 47. szám p. 371. ADT)

Új- és Ó-Dombóvár állomások villamos világítása.

Értesülésünk szerint az államvasutak Újdombóvár és Ó-Dombóvár állomásaikat valamint az e kettő között fekvő fűtőháztelepet villamvilágításra fogják berendezni. A világítás

terjedelme Újdombóváron 32 ív- és 151 izzó-, Ó-Dombóváron 12 ív- és 109 izzó-, a fűtőháztelepen pedig 8 ívlámpában és 162 izzólámpában állapított meg. A szükséges villamos áramot *ifj. Ivanich Antal dombóvári villamtelepe* fogja szolgáltatni.

Polytechnikai Szemle 1907. április 25. (11. évfolyam 12. szám p. 141. ADT)

Villamos világítás Dombóváron.

A központi telep új dynamóval, kapcsoló tábla mezővel és vezetékekkel bővítendő. Ajánlati határidő május 5. . . .

Somogyi Hírlap 1907. május 01. (4. évfolyam 100. szám p. 4. ADT)

A dombóvári villamosközpont berendezésének fejlesztése.

A dombóvári takarékpénztár részvénytársaság pályázatot hirdet a dombóvári villamos központ berendezésének dynamóval, kapcsolótáblamezővel és vezetékekkel való kibővítésére. – Az ajánlatokat az ajánlati összeg 10 százalékának az intézeti pénztárnál történt letétbe helyezése után Dombóvárott az intézet elnökénél, Dőry Józsefnél kell beadni. Részletes felvilágosítással a központ telepen *Ifj. Ivanich Antal szolgál.*

Tolnavármegye 1907. július 21. (17. évfolyam 29. szám p. 6. ADT)

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-c. 102-ik §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tamási kir. járásbíróságnak 1906. évi V.I. 31/2. sz. végzése következtében Dr. Szilasi Adolf budapesti ügyvéd által képviselt Schvartcz József és társa javára, *ifj. Ivanich Antal dombóvári lakos* ellen, 258 korona 54 fillér s járulékai erejéig 1907 évi január hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 4000 koronára becsült következő ingóságok um.: gőzszántógép teljes felszereléssel nyilvános árverésen eladatnak.

. . . .

Kelt Tamásiban, 1907 évi július hó 12. napján.

Haán Gyula, kir. bír. végrehajtó.

Szabadalmi Újság 1907. szeptember 14. (5. évfolyam 17. szám p. 4. ADT)

1038. *Ifj. Ivanich Antal gőzmalomtulajdonos Dombóváron.* Vontatóberendezés aratógépekhez, melynél a szántó föld két végén felállított lokomobil között egy vég nélküli kötél van alkalmazva, mely a lokomobilok motorjai által hajtott kötéltárcsákon és az ezekkel egy magasságban alkalmazott kötélskorongokon van átvezetve.

Tolnavármegye 1907. október 06. (17. évfolyam 40. szám p. 1. ADT)

* Hogy mily nehéz kisiparosi keretben még oly kiváló, sőt uttörő szakembernek is boldogulnia, arra van klasszikus tolnamegyei példánk, *ifj. Ivanich Antal dombóvári gépésznek*, egy közép gazdaságokban kitűnően bevált gőzeke és gőzaratógép feltalálójának példájában, aki kisüzemben – mindent harmadkézből szerezve be, kellő felszerelés és munkamegosztás nélkül – nem boldogulhat mindaddig, amíg találmányát egy nagy üzem fel nem szívja.

Pécsi Napló 1907. november 26. (16. évfolyam 271. szám p. 4. ADT)

. . . . Most aztán igazán szép sátorhoz kerültünk, szinte tulságos szép, ha összevesszük, hogy prózai sört árulnak benne *Ivanich Antalné* (acélkék selyem) és Kovács Irma (fehér muszlin). Nagy derűtséget keltett az önkéntes csapos, ki fehér kötényt kötött esti öltözete fölé. . . .

Köztelek 1907. december 21. (17. évfolyam 100. szám p. 2595. ADT)

Magyar gyártmányu gőzekék kis- és középbirtokosok részére!

A kis- és középbirtokosok részére, a mélymívelést legjobban végzi az „*Ivanich*”-féle gőzeke. Ezen gőzekét az O.M.G.E. műszaki bizottsága két éven keresztül megvizsgálta s azt e célra alkalmasnak találta. E rendszer két géppel dolgozik s nem maga vontatja az ekét s így a mély mívelést egész rendszeresen végzi. E gépek a gazdaság minden üzemére, u. m. szántásra, cséplésre, vontatásra egyaránt alkalmasak. Kedvező fizetési feltételek! Tájékoztatásul szolgál az alábbi két levél:

* Szívesen igazolom, hogy az átalakított 8 HP lokomobiljaim úgy cséplésre, mint szántásra alkalmasak s velük óránként egy magyar holdat, 12” hüvelyk mélyen szántok. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s így a szántáshoz való átalakítást tisztelt gazdatársaimnak örömet ajánlom.

Pusztta-Felsővársány, 1904. XI/24.

Gorove László földbirtokos.

* Ezennel igazolom, hogy a 2 darab 10 HP magyar állami gőzlokomobiljaim szántásra alkalmasak s velük óránként egy kat. holdat szántok 12” mélyen. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s ezen gépek szántásra való alkalmazását ajánlom. Minden egyes érdeklődőnek szívesen állok rendelkezésére felvilágosítás tekintetében.

Szegszárd, 1907. X/2.

Ifj. Leopold Lajos földbirtokos.

Mindennemű kimerítő leírással és felvilágosítással, valamint költségvetéssel szívesen szolgál *Ifj. Ivanich Antal Dombóvár, Tolna megye.*

Polytechnikai Szemle 1908. február 15. (12. évfolyam 5. szám p. 54. ADT)

Dombóvár.

A napokban alakult meg a „Dombovári Villamossági Részvénytársaság”, mely az ottani, már üzemben levő központi elektromos művet megváltotta. A Máv.-nak pályaudvarát szintén már a központ fogja árammal ellátni, miért is szükségessé vált annak nagyobb szerű kibővítése és átalakítása. A vonatkozó terveket a részvénytársulat megbízásából Kunz József budapesti magánmérnök készítette és ugyancsak ő folytatja a nagyobb villamos cégekkel a kibővítésre vonatkozó tárgyalásokat.

Polytechnikai Szemle 1908. augusztus 01. (12. évfolyam 6. szám p. 68. ADT)

Dombovári villamossági rt. céggel, 400,000 korona alaptőkével Dombovári villamossági rt. alakult. Az igazgatóság tagjai: Dőry József, Kunz József, Paál József, Schréter Károly, Wellner P. J., Molnár Pál, Márky Béla és Csillag Mihály.

Pécsi Napló 1909. augusztus 20. (18. évfolyam 189. szám p. 5. ADT)

. . . . Még sürgősebb volt a villamos világítás bevezetése Dombovár állomáson, ahol a máv. igazgatósága szintén már végleg megállapodott az ottani teleptulajdonossal és ott mintegy 20 ívlámpát helyeznek el az állomás épületébe és a rendező pályaudvaron, mert az állomás rengeteg forgalmát a mai világítás mellett lebonyolítani folytonos veszéllyel járt a személyzetre. Az eddigi rengeteg forgalomhoz még ezen hónap végén hozzájárul a batabaszi híd megnyitásától várható új, ha egyelőre csak jelentéktelen forgalom emelkedés is, mert ezen vonatok Ó-Dombovár állomásra fognak most bejutni, illetőleg indulni, de minden esetre gondoskodás történik, hogy Új-Dombovárról minden batabaszi személyvonatnak Pécs és Budapest felől csatlakozása legyen. A villamos világításnak bevezetése Új-Dombovár állomáson elődázható már alig volt és annak a szolgálatot teljesítő személyzet örvend legjobban.

Magyar Pénzügyi Compass 1909. (p. 193. ADT)

Dombovári villamossági részvénytársaság.

(1907) Alaptőke 400,000 korona. 100 drb 1000 koronás törzs- és 300 drb 1000 koronás elsőbbségi részvény. Igazgatóság: Dőry József, Kunz József, Paál József, Schréter Károly, Weiner P. József, Molnár Pál, Márky Béla, Csillag Mihály. Végrehajtó bizottság: Dőry József, Kunz József, Márky Béla. Felügyelő bizottság: Haberkfeld Béla, Reinitz Gábor, Szallós János, Makai József, Weisz Mór, Ifj. Ivanich Antal. Művezető: Ifj. Ivanich Antal. Üzemőr: Visnyei Ferenc.

Dombóvár és Vidéke 1910. február 06. (10. évfolyam 6. szám p. 3.)

Közvilágításunk javulása.

Utcai világításunkat a dombóvári villamossági részvénytársaság gyökeresen megjavította. Kellemes meglepetésünkre az eddig vörösen pislogó 16 gyertyafényű szénszálas izzó körték helyett 25 gyertya fényerejű fémszálas lámpákat alkalmaz. – Az izzótestek java része már ki van cserélve s egy-két nap alatt az összes régi mécsek eltűnnek. – Az új világítás tetszetősebb, intenzívebb s a közlekedés biztonságát nagyban emeli. A reform a dombóvári részvénytársaság figyelmes és gáláns vezetőségének dicséretére válik.

Dombóvár és Vidéke 1910. március 06. (10. évfolyam 10. szám p. 4.)

Megnyílik a fürdő.

Örömmel vesszük hírét, hogy a dombóvári gőzfürdő régi helyén a villanytelepen e hó közepén ismét megnyílik. A villamossági részvény társaság galantériájára vall, hogy ezt a sok gondot okozó s deficittel járó mellék üzemét – a közóhajnak engedve ismét megnyitja. Bár a fürdő használati díját kénytelen a társaság – a tetemes üzemi költségek miatt, némileg felemelni, jónak látjuk a közönséget felkérni, hogy a fürdő ügyét annak sűrűbb látogatásával előmozdítani szíveskedjék. – A fürdő egyelőre – a téli saisonban hétfőn, kedden és szerdán látogatható. – A nyári idényben – a miről a közönséget majd annak idején értesítjük, minden nap használható lesz. A fürdő reggel 6 órától este 6-ig használható. – A gőz- és zuhanyfürdő d. u. 2 – 5 óráig áll a hölgyek rendelkezésére. A kád- és gőzfürdő használati díja 1 k. 20 f. a zuhany fürdőé 80 fillér.

Dombóvár és Vidéke 1910. augusztus 14. (10. évfolyam 33. szám p. 2.)

Az év elején nagyon megdicsértük e helyen a dombóvári villamossági részvénytársaság vezetőségét, a mikor a régi utcai izzó körtéket fém szálasokra cserélte ki. A kicserélés fokozatosan történt. – Most a társaság ezt a jó szokást fokozatosan abbahagyta. – Most rajtunk ál a dicséretet fokozatosan visszazíni. – Meg is tesszük!

Dombóvár és Vidéke 1910. szeptember 11. (10. évfolyam 37. szám p. 3.)

Villanyvilágítás a Bezerédj utcában.

Végre a „Bezerédj utcai köztársaság” is kijárálta magának a közvilágítást. – A mult vasárnap, egyébként is gyűlések napja lévén, a Bezerédj utca lakói sem akartak elmaradni a belvárostól és ők is nagygyűlést tartottak. – Végre most már megállapodásra jutottak e szépreményű csinosan fejlődő közvilágítása dolgában. – E héten már hozzá fognak a központi villany telep emberei az oszlopok felállításához s a huzalok feszítéséhez s így rövid időn belül modern városrésszé lép elő a kenderföld utca is. Az utcán 15 lámpát szerelnek fel s mint értesülünk 10 magán fogyasztó is bevezetteti az áramot.

Dombóvár és Vidéke 1910. október 16. (10. évfolyam 42. szám pp. 1-2.)

Több világosságot!

Ismételten említettük e helyen, hogy kevés város tud oly haladást felmutatni egy-két évtized alatt mit a mienk. – Valamikor nem is olyan nagyon régen úgy terjedelmére, mint berendezésére rongy falu volt ez a ma forgalmas nagyközség. – Falu volt a szó szoros értelmében. – Ezt csak az tudja, akit esős, őszi éjszaka a házon kívül szólított a kötelessége. Úgy éltek itt az emberek a ridegebb időjárás beáltával mint ama kis falvakban, a hol esti harangszó után behúzódik mindenki a hajlékába, csöndesen elmélkedik a pislogó mécs mellett egy-két negyedórát . . . már csak itt-ott világlik ki az ablakból egy kis fény és . . . éjjel van. Kilenc órakor csönd – némaság mindenütt. Még a kutyák sem vakkantanak – a bakter is alhatik. – Ez volt Dombóvár.

Nem volt járdája, nem volt világítása. Elszánt ember volt az, a ki elmerészkedett a szomszédba úgy vacsora után. – Végig kapaszkodott a kerítésen, hogy a mellette taposott mesgyén eljusson valahogy a sötétben embertársához fenntartani a társadalmi érintkezést. Megváltozott azóta a világ! – Villanyfénnel világított járdán járunk.

Örültünk a járdának, de még jobban örültünk a közvilágításunknak!

Gyerekes örömmel jártuk be a várost 1905. december havában, a mikor a villanylámpák először kigyulladtak. – A nagy sötétség után tündéri fény volt ez nekünk – meseország.

De azóta már emelkedtek igényeink. Világításunk bár ugyanaz, de a mi szemünkben már nem olyan pompás, mint ahogy azt első örömlünkben láttuk. Úgy vagyunk vele mint a feleségünkkel. – Utóbb ismerjük meg csak a hibáit.

A mi közvilágításunknak van egy nagy sarkalatos hibája: A világítási idő helytelen elosztása. – Ezt már egy ízben szóvá tettük, de hasztalan! Azóta nem történt semmi!

Még mindig fennáll ez a visszasság, hogy este a sötétben vagyunk kénytelenek botorkálni s hajnalban pedig nyaktörő vállalkozások között indulunk a vasutra s neki megyünk a villany oszlopoknak, mert azok sincsenek kivilágítva. – Ez a világító berendezésünk kigúnyolása.

Roppant különösnek tartjuk azt, hogy azok, akik ez ügy rendezésére vannak hivatva, vagy ez ügyre befolyással lehetnek s kötelességük vele törődni, nem veszik komolyan figyelmeztetésünket. Vállat vonva, mosolyogva hivatkoznak a világítási naptárra! Hát olyan mindenható törvény, olyan rejtelmes, hűvös félelmetes hatalom az a község háza folyosójára akasztott rongy cédula, hogy a józan ész s a természet rendjén alapuló igazság sem bír vele? – Hát muszáj a sötétségnek akkor beállni s a napvilágnak akkor előtörni, amikor a szobatudós urak akarják?

Nem! – Akkor fogunk világítani a mikor mi akarjuk! – Nem fogjuk magunkat ostoba sémák szerint vezetetni! Nekünk nem holdtöltek fog pislogni a villany mécs, hanem a mikor sötét van, a mikor szükség van a világításra. – Ha kivetik pótdóba a költséget, vessék akkor ki a világítást is. – Diktáljon az a ki fizeti! – Itt megoldást kell találni. Erre van hivatva a polgárság bizalmasa, - a kit felhatalmazott arra, hogy érdekeit képviselje, a neve mondja: a képviselő testület. Tessék dirigálni!

A villany telep a nap egy bizonyos tartamára bocsájtja az áramot a község rendelkezésére, - tehát egy bizonyos árammennyiséget ad a közfogyasztásra. – A községen áll most már, hogy ezt hogyan hasznosítja a maga javára. Tessék a községnek ezt az árammennyiséget úgy felhasználni, a hogy a közigény azt megköveteli, a hogy a természet rendje azt parancsolja. – Világítsunk a sötétség beálltával azonnal a csak akkor hagyjuk abba, ha arra szükség már nincs. A mit pedig felhasználunk az időből vagy áramból a kikötöttön felül, takarítsuk meg holdtöltekor, - azokon a holdfényes gyönyörű éjszakákon a mikor ujságot lehet a szabadban olvasni. Pocsékolás ilyenkor a teljes villanyvilágítás.

A jövő héten ül össze a képviselő testület ismét, komoly munkára. – Sok panaszt hallottunk a világításunkra. Itt az ideje, hogy komolyan munkába vegye az igen tisztelt képviselő testület ezt az ügyet is. – Vegye napirendre a polgárság sokszor és sokat hangoztatott panaszát! – Hasson oda, hogy közvilágításunk intézménye megfeleljen a kor követelményeinek. – Világítsunk akkor, a mikor sötét van és ez is megoldásra vár, - oda világítsunk a hol sötét van. Ne a fák lombjai közé, hanem a hova kell: az útra. Reméljük, hogy a teleppel kötött egyezség keretében s a község háztartásának megterhelése nélkül meg fogja találni a képviselő testület azt a helyes megoldást, mely mindnyájunk közmegelegedését vonja maga után. – Bízunk benne!

Dombóvár és Vidéke 1911. február 19. (11. évfolyam 8. szám p. 4.)

Merénylet a villanyvezetékek ellen.

Múlt vasárnap este olyan pislogással, majd meg lobbanásokkal égtek a villanylámpák, hogy vetekedtek a fagygyúgyertyákkal. Ugyanekkor volt a Koronában a kaposvári munkásdalárda hangversenye és a felgyújtott ívlámpák is bosszantó és szemet rontó módon égtek, a legintenzívebb világosságból minden átmenet nélkül egyszerre félhomályba, majd meg újra nagy fénybe estünk. Ez így tartott egész este. Valami éretlen vagy rosszszándékú ember dobott fel a Raisz-féle vendéglőnél egy órarugót a vezetékekre, amelyek így érintkezésbe jutottak és okozták a világítási zavart. A csendőrség erélyes nyomozást indított, hogy kitudja a tettest.

Dombóvár és Vidéke 1911. március 26. (11. évfolyam 13. szám p. 2.)

A gőzfürdő.

Van nekünk egy kulturintézményünk, amiért sok hozzánk hasonló nagyságu község megirigyelhet bennünket. Van egy csinos kis gőzfürdők, amelynek azonban csak igen kevesen látják hasznát. Nem a gőzfürdő az oka ennek, úgy látszik Dombóvár népe nem tudja eléggé méltányolni azt amilye van.

Ha a fürdés a kultura fokmérője volna, akkor bizony nagyon rossz bizonyítványt állítanánk ki közönségünkről.

Régebben amikor a gőzmalom mellett volt a fürdő, még elfogadható volt az a kifogás, hogy messze van és azért nem használják eléggé, de most amikor úgy mondhatjuk a város közepén van, egyedül a közönség indolentiáján mulik, hogy a fürdőt nem látogatják. A fürdő tulajdonosa a villanyossági részvénytársaság, mely pedig tisztán üzleti vállalkozás, majdnem áldozatok árán tartja azt fenn, mert még a befektetés kamatait sem lehet a bevételekkel fedezni.

Egy év előtt a részvétlenség miatt beszüntették a fürdőt és csak a város kulturális tisztességére való tekintetből nyitották meg újra a múlt év márciusában. Hogy legalább némileg megtalálja a vállalat a számítását, kénytelenek voltak a díjakat felemelni. Így aztán az a pár fürdőző, kell hogy megfizesse azoknak a tisztasági adóját is, akik félnek a fürdéstől.

Örömmel hirdettük, hogy Dombóvár lakossága nagyon is megközelítette már a 7000-et, de bizonyára nem lehet okunk dicsekedni azzal, hogy ebből a nagy számból csak igen kevesen szoktak fürdeni.

A múlt évben 3110-en használták a fürdőt, ezen számban benn foglaltatik a vasúti betegsegélyező pénztár költségén fürdő 730 vasutas is. Ha mindegyik csak egyetlenegyszer fürdött is, akkor sem találjuk meg a lakosságunk felét ezek között.

Nagyon jellemző ez a percent és igen sok gondolatot, de kevés jó véleményt ébreszt fel irányunkban.

Dombóvár és Vidéke 1911. április 02. (11. évfolyam 14. szám p. 2.)

Sötét város.

Csütörtökön este 8 óra tájban egyszerre ráborult városunkra a legvastagabb sötétség; se lakásokban, se az utcán nem égtek a villanylámpák. Nehány perc múlva aztán gyöngé fénnel újra világítani kezdtek, de csakhamar másodszor is sötétben maradtunk. – A zavart az okozta, hogy a villanyfejlesztő gépeket hajtó Diesel-motor légszivattyujában szeleptörés keletkezett és így a hatalmas 130 lóerővel működő gép felmondta a szolgálatot. A megállott gép helyett azonnal üzembe helyezték a készenlétben levő egyik gőzgépet, mely azonban csak a vasúti világítást tudta ellátni, míg a város világítását az akkumulátor telepbe kapcsolták. Egy kevés időre bírta az akkumulátor telep, de mivel az aznapi ipari áramfogyasztás igen nagy volt, ez is csakhamar kimerült és így állott be a második elsötétedés.

Ez alatt természetesen lázasan dolgoztak azon, hogy a második gőzgép kazánjában is elegendő gőzt tudjanak termelni, ami végre sikerült is és ettől kezdve rendbe jött újra minden. Az eltörött szivattyúszelepet is még ugyanaz éjjel újjal cserélték ki és éjjel után már megint a Diesel-motor puffogott.

Természetesen ijedtségben és elégedetlenségben, a villanytelep szidásában nem volt hiány. Pedig bizony ilyen világítási zavar másutt is megesik és ha kellemetlen is, el kell készülnie rá, mert mint semmi, úgy ez sem tökéletes még és nem is lesz az soha. Hiszen ez is emberi mű! Bárcsak a lelki világosságot is ily mérvben ellenőriznék kedves felebarátaink.

Dombóvár és Vidéke 1911. december 24. (11. évfolyam 52. szám p. 3.)

Javulás a közvilágításban.

Mult héten kapcsolták be a világított területbe az ujdombóvári utat is. Felszerelték a 16-os égőkkel, melyek azonban a teljes szabadban nem bizonyultak elégségesnek. A villamossági részvénytársaság két napi kísérletezés után készségesen segített a bajon és ma már az oszlopokon 32-es izzók égnek. Ugyanilyen erősségű lámpákkal fogják kicserélni a község belterületén levő 16-os égőket is és tervbe van véve, hogy a főbb utvonalakon megszorítják a most 60 méter távolságban levő lámpákat oly formán, hogy minden oszlopra jusson egy-egy égő. Pár évvel ezelőtt csak néhány olajmécset kívántunk, majd mikor a villanylámpák felcsillantak, oda voltunk a gyönyörűségtől, most pedig már erősebb fényű és több villanyt akarunk. Így fokozódnak az igények!

Jelenleg 162 izzó és 7 ív lámpa világítja a község belterületén az utcákat és tereket.

Dombóvár és Vidéke 1912. január 28. (12. évfolyam 4. szám p. 4.)

Uj utcai lámpák.

Pár nap óta az alkonyat beálltával barátságos fehér fény világítja meg utcáinkat a bántó vörös fényű izzólámpák pislogása helyett. A villamossági részvénytársaság jóvoltából az összes utcai lámpákat – az eddigi 16-os szénszálasok helyébe – 32-es Wolframokkal pótolták. Jól esik látnunk, hogy nem csupán az üzlet, de a közönség érdeke is méltányos helyet foglal el a részvénytársaság számításában! Köszönet!

Dombóvár és Vidéke 1912. február 18. (12. évfolyam 7. szám p. 2.)

. . . . A leégett malom Tomanovics és Társa tulajdona: alig fél éve vették *idősb Ivanich Antaltól*, aki azt építtette és berendezte. Az épület és berendezése ez év január elseje óta 150,000 koronára biztosítva volt.

Dombóvár és Vidéke 1912. február 18. (12. évfolyam 7. szám p. 5.)

Meghívó.

A Dombóvári Villamossági Részvénytársaság t. részvényeseit az 1912. évi febr. 27-én délelőtt 11 órakor, a Dombóvári Takarékpénztár tanácstermében tartandó rendes évi közgyűlésre tisztelettel meghívom.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az 1911. évi mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
2. Elnök és 5 igazgatósági tag választása.
3. Felügyelő-bizottsági elnök és 4 felügyelő-bizottsági tag választása.

Dőry Hugó A dombóvári villamossági részvénytársaság elnöke.

Dombóvár és Vidéke 1912. június 02. (12. évfolyam 22. szám p. 2.)

Világosabb az ujdombóvári út.

A kereskedelmi miniszterium, mint már jeleztük 400 korona évi hozzájárulást utalványozott az Ujdombóvár állomáshoz vezető út világítási költségeihez, de kikötötte, hogy az összes égők 50-es égőkre legyenek kicserélve. E kívánságnak a tegnapi naptól kezdve elég van téve, sőt az eddigi 18 lámpa helyett ma már 20 világítja meg ezt az éjjel-nappal forgalmas utat. A költségtöbblet a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásán kívül Ujdombóvár és Dombóvár községek is arányosan megosztott összeggel járulnak.

Dombóvár és Vidéke 1912. augusztus 18. (12. évfolyam 33. szám p. 4.)

Naponkint lehet fürdeni.

A Villamossági részvénytársaság fürdőjét a múlt hó 22-től kezdve, további intézkedésig minden nap nyitva tartja, hogy azt a közönség a nyári idény alatt használhassa. Hetenként szerdán és szombaton a jelenlegi árak érvényesek, a hét többi napján pedig minden jegy 20 fillérrel olcsóbb. Ezzel az intézkedéssel újra tanújelét adta a vezetőség, hogy a közönség érdekeit mennyire lelken viseli. Most aztán a közönségen a sor, hogy a fürdőt annyira látogassa, hogy a mindennapi üzemeltetés állandó is maradjon!

VIII. OSZTÁLY.													
A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög nyelv h. választ.		Történelem	Természettan	Mennyiség	Bölcsészettan	Tornázás
							Irod. tan.	Rajz					
Antal László . . .	1	1	2	3	3	—	3	2	2	3	3	2	1
Bognár Vince . . .	1	1	2	3	3	—	1	1	2	3	3	1	1
Braun Ferenc, izr. .	1	1	3	2	3	—	3	1	2	3	3	2	1
Cséby Gyula . . .	1	1	3	3	3	—	3	2	2	2	2	2	1
5 Demjén József, ref. .	1	1	3	3	3	3	—	—	2	3	3	3	1
Dusbaba Jenő . . .	1	1	3	3	3	—	1	2	2	3	3	2	1
Fix János . . .	2	1	2	2	3	3	—	—	2	3	4	2	1
Fodor Gusztáv . . .	1	1	2	3	3	3	—	—	2	1	1	1	f.
Frick András . . .	1	1	1	1	2	2	—	—	1	2	2	1	1
10 Gaál Zoltán . . .	1	1	3	3	3	—	3	2	3	2	3	3	1
Grimplini Adolf . . .	1	1	3	3	3	—	2	1	3	3	3	2	1
Ivanich Antal . . .	1	1	2	3	3	—	2	2	2	3	3	2	1
Kalauz Ferenc . . .	1	1	1	2	2	2	—	—	1	2	2	1	1
Köves József, izr. .	1	1	2	2	3	—	2	2	2	2	3	1	1

(Forrás: 1913/14. Iskolai értesítők – Katolikus Gimnázium, Veszprém – p. 96. ADT)

Molnárok Lapja 1920. július 10. (27. évfolyam 28. szám p. 261. ADT)

Keresek egy özvegy molnárnét, aki munkabíró és meg tudja becsülni a jó bánásmódot és aki nálam otthont talál. Tudjon jól főzni, értsen a háztartás minden ágához, baromfitenyésztéshez. Ha van leánya az is jöhetne vele háztartási teendőkre. Fizetés megállapodás szerint. Cím: *Ivanich Antalné, Dombóvár, (Villanytelep).*

Dombóvári Hírlap 1921. június 19. (5. évfolyam 25. szám p. 2. ADT)

Dombóvári fotográfák.

A Dombóvári Villamossági Rt.

A Jókai utcában, házak közé ékelve áll a Dombóvári Villamossági Rt. áramfejlesztő telepe. Az utcáról már figyelmessé teszi az embert a gépek surlodó, kattogó zaja s amikor belépek a tiszta, jólevegőjű gépházba, valami különös, de ismerős szag áramlását érzem: az olaj, vízgőz és a dinamók gyors forgásából előálló, összekeveredett szagot. Szinte bántó a gépek lármája eleinte, de később megszokja az ember.

Az első gépházban 2 darab Láng-féle, budapesti gyártmányu, tulhevített gőzzel dolgozó gőzgép működik. Ezek hajtják a tulajdonképpeni áramfejlesztőket: a dinamókat, amelyek percenként 800 fordulatot tesznek. Ezek a gőzgépek egyenként 100-100 lóerőt képviselnek. A gőzt a kazánházból kapják csöveken keresztül, két beépített, fekvő gőzkazánból.

A másik helyiségben egy hatalmas gép-monstrum; a Diesel motor áll, amelyet nyersolaj hajt, sűrített levegő segélyével. Ez a gép 135 lóerőt képvisel s az általa hajtott dinamó percenként 170 fordulatot tesz. A Diesel-motort a budapesti fegyvergyárban készítették.

Az áramfejlesztő-telepet *Ivanich Antal alapította* és 1905. december 18-án helyezte üzembe. Kezdetben mindössze 27 fogyasztó volt 380 lámpával. 1900-tól 1905-ig tárgyalt a tulajdonos Dombóvár községgel az utcai világítás tárgyában, amely időtől (1905) lépett életbe az utcák villannyal való világítása.

1908 decemberében ért el a telep nagyobb fordulópontjához, amikor is a máv. ó- és újdombóvári üzekeit és világítási berendezéseit kapcsolták be az áramfejlesztő telep legnagyobb fogyasztójaként. De hiszen a telep és a vasút eme szoros nexusának (állandó szénellátás) köszönheti Dombóvár közönsége, hogy a villamos árammal való ellátás tekintetében az ország első községeként jöhet számba. Mert amikor még ma is a legtöbb város csak korlátozott mértékben kapja a villamos áramot, addig Dombóvár lakossága estétől egész reggelig fogyaszthatja a világítási áramot.

Az áramfejlesztő telepnek jelenleg 620 fogyasztója van 4230 lámpával és 34 motorral összesen 147 lóerő-teljesítménnyel; - ezenkívül a máv. 1750 darab lámpával és 14 motorral összesen 120 lóerő-teljesítménnyel; - végre Tüske pusztán 7 motorral összesen 32 lóerő-teljesítménnyel. Ebből látható, hogy a telep túlon-túl igénybe van véve, úgy, hogy több bekapcsolást alig-alig bírna el. Mindennek dacára a telepen nagyban renoválnak, javítanak

és átalakítanak, mert az a terv, hogy a téli hónapokra a telepet olyan színvonalra emeljék, hogy teljesítőképességének a maximumát érhesse el. Az átalakítások a mai viszonyok között tekintélyes összeget emésztenek föl, mindamellett azonban a telep vezetősége szívesen hozza meg ezt az áldozatot is, csak hogy Dombóvár közönségének érdekét és igényeit szolgálhassa és kielégíthesse.

A gépházak megismerése után a gazdagon felszerelt gépműhelyt, saját furt kutat és gőzfürdőt néztük meg. A gőzfürdő egyedülálló egészségügyi intézmény Dombóváron s ennek fejlesztése nemcsak a telep érdeke volna, hanem elsősorban a dombóvári intézőköröké.

Azzal a jóleső érzéssel távoztam a telepről, hogy a villanytelep rövid néhány év múlva legalább még egyszer ekkora üzemre lesz kénytelen berendezkedni, mert gyorsan fejlődő községünk igényei ezt ki fogják erőszakolni, ki fogják követelni.

Ha meggondoljuk, hogy az elmúlt förgeteges idők alatt mit szenvedett az ország lakossága a petróleum- és gyertyaínség idején s ha ezt összehasonlítjuk Dombóvár állandó villanyellátásával, lehetetlen meg nem állapítani, hogy *Ivanich Antal* Dombóvárnak egyik jótevője. De hát ő szerény ember és csak dolgozni akar ezután is . . . Mindez pedig nem akar dicséret lenni, hanem a közismert tények egyszerű regisztrálása.

Dombóvári Hírlap 1921. december 25. (5. évfolyam 52. szám p. 6. ADT)

Szilveszteri estély.

A dombóvári és dombóvárvidéki egyetemi hallgatók rendeznek az idén nagyszabású műsoros estélyt Szilveszter napján. Az előkészületek máris nagy sikerrel bíztatnak. Amint értesülünk a fiatalság teljesen újszerű dolgot produkál a nagyszerűen összeválogatott műsor keretében.

Szilveszteri estélyük műsora a következő:

1. Beszél: Dorsics György, 2. Irredenta dalok. Éneklő: Fodorné, Szijártó Ilonka, zongorán kíséri: *Ivanich Mancsi*, Konferál: *ifj. Ivanich Antal*.

Dombóvári Hírlap 1922. március 05. (6. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

Az lpartestület közgyűlése.

Az lpartestület folyó évi február 26-án tartotta évi tisztújító közgyűlését nagy érdeklődés mellett. A közgyűlés elnököt, 12 választmányi tagot és 3 számvevőt választott. Elnökül nagy többséggel *Ivanich Antal villanytelep-tulajdonost* választotta meg a közgyűlés.

Dombóvári Hírlap 1922. március 26. (6. évfolyam 13. szám p. 4. ADT)

Kormánypárti szervezkedés.

19.-én, vasárnap közel 200 főnyi hallgatóság nem éppen osztatlan érdeklődése mellett folyt le Dombóváron a kormánypárt megalakulása. Az ülést dr. Jakab Lajos ügyvéd vezette mint korelnök, a jegyzőkönyvet pedig Szmodics Zoltán nyugalomba készülő fg. tanár írta. A párt tisztikara a már előre kész lista felolvasása által a következőképpen alakult meg: elnök: dr. Jakab Lajos ügyvéd, társelnök: *Ivanich Antal gyáros,*

Dombóvári Hírlap 1922. június 11. (6. évfolyam 29. szám p. 4. ADT)

„Magyar Jövő” ünnepély.

A kir. kath. főgimnázium f. hó 15-én délután 5 órakor az Orsolya zárda udvarán nagyobb szabású Magyar Jövő ünnepélyt rendez, a melyet az ország valamennyi vármegyéjéből való porszemeket őrző ereklék felavatásával kapcsolnak össze. Az ünnepély műsorán Molnár László és Máté Károly tanárok ünnepi beszédei, az ifjúsági dalárda énekszámai és szavalatok szerepelnek. Az énekkartól előadott Diák-indulót *Ivanich Manci urleány kíséri zongorán. . .*

Dombóvári Hírlap 1922. szeptember 24. (6. évfolyam 44. szám p. 2. ADT)

Villanyvilágítás a dombóvári templomban.

Ivanich Antal nemes áldozatkészsége. – Az ünnepélyes átadás. – Offenmüller Zsigmond plébános beszenteli a felszerelést.

A dombóvári r. kat. templom egyszerre levetette eddigi falusiasságát, városi külsőt öltött *Ivanich Antalnak, a „Dombóvári Villamossági R.T.” igazgatójának nagylelkű áldozatkészségéből, aki saját költségén végeztette a nagy munkát és vezette be a villanyvilágítást.*

E hó 19-én, kedden volt a felszerelés ünnepélyes átadása. Délután öt órakor az *Ivanich-család* tagjain kívül megjelentek a templomban Dombóvár vezetőemberei. A járási főszolgabíróság, rendőrkapitányság, községi előljáróság képviselőin kívül ott láttuk a kir. kat. főgimnáziumi tanári kart, az elemi iskolák tanítótestületének képviselőit, a Női Kongregáció több tagját és szép számú közönséget, híveket és érdeklődőket.

A szerelés utolsó simításait végezték már, csak a villanykörték becsavarását. Pontban 5 óra 33 perckor hirtelen kigyúlt a főoltár 4 gyertyalángja, a mellékoltárokon 2-2 láng, majd egymásután fénybeborult a három csillár. A 15 gyertyalángos nagy csillár ragyogását a középcsillár 8 és a kis csillár 6 gyertyás világítása fokozza. Az orgonán Marton Kálmán kántortanító mesteri orgonajátékába fog, míg sorra gyulnak a lángok a Mária kép előtt és végül a Szent Antal szobornál, hova Thész Antal vezetett 2 lángot. A sekrestyében és a kóruson ezenkívül megfelelő a világítás.

Közben Offenmüller Zsigmond plébános szentszéki ülnök csendes könyörgés után megáldja s meghinti szentelt vízzel az új felszerelést, majd rövid beszédet intéz a megjelentekhez.

Megemlékezik a templomok világításának történelmi lithurgikus jelentőségéről. Hatásos, lélekbemarkoló szavakban juttatja kifejezésre azt a történelmi reflexiót, melyet az oltár

gyertyalángjai bennünk keltene, a reflexiót, amely a katakombák, a földalatti isteni szolgálat emlékeit ébresztik fel, a kereszténység 300 éves kemény üldöztetésére vonatkoznak. Áhítatot keltő szavakban szól azután a liturgikus jelentőségről: „Ugy világosodjék a mi életünk, miként a gyertya világít . . .”

A mai világító-anyag drágaság miatt az olaj, illetve gyertya helyett az egyház megengedte a villanyvilágítást. De – folytatta Offenmüller Zsigmond beszédében – a mi templomunk a bevezetés költségét nem bírta volna el. Azonban akadt közöttünk egy vallásában buzgó, becsületes polgártársunk, aki hálából azért, hogy Isten nagy bajától megszabadította, fogadást tett, hogy a saját költségén be fogja ide vezetni a villanyvilágítást. A jó Isten megsegítette és ő a fogadását megtartotta. Ez a polgártársunk *Ivanich Antal, a villanytársulat elnöke*. Ő nem tekintve a nagy drágaságot, iparkodott minden anyagi áldozatot meghozni, hogy a jó Isten vegye azt szívesen. Én azt hiszem, hogy az Isten azt szívesen is veszi és midőn én a hitközség nevében megköszönöm szívességét, ama kívánsággal fejezem be szavaimat, hogy ezt a világítást sok számos éven keresztül láthassa és épülhessen rajta. Kívánom neki, hogy szörnyű nagy betegsége többé vissza ne térjen, hanem közöttünk élhesse hátralevő napjait közmegegyezésben és közmegebecsülésben.

Ismét felbúgott az orgona és midőn a közönség sorai között elhagytuk a Pazar villanyfényben uszó kis templomunkat, úgy éreztük, hogy gazdagodtunk. Gazdagodtunk érzésben, emberszeretetben, - egy ember megebecsülésének érzésében.

Dombóvári Hírlap 1922. október 01. (6. évfolyam 45. szám p. 4. ADT)

Dombóvári nimródok.

Következő dombóvári vadászok váltották ki vadászati jegyüket erre az időnyre: . . . Szemenyei Mihály, dr. Szabó Elemér, Dóri Antal, *Ivanich Antal*, Vozáb József, Szalay Lajos, . .

Dombóvári Hírlap 1922. november 12. (6. évfolyam 51. szám p. 3. ADT)

Meghívó.

A dombóvári kir. kath. Esterházy Miklós nádor főgimnázium fennmaradása, illetőleg a főgimnázium építkezése tárgyában indítandó akció megbeszélésére alulírottak meghívják mindazokat, akik a szép jövőre hivatott Dombóvár kulturális érdekeit szívükön viselik. Az értekezlet a Moziban lesz f. évi november hó 15-én, szerdán d. u. 5 órakor. . . . Csery István, dr. Gebhardt Antal, *Ivanich Antal*, Illés Gyula, Hollósy Andor, . . .

Dombóvári Hírlap 1922. december 10. (6. évfolyam 55. szám p. 2. ADT)

A főgimnázium visszafejlesztése sorompóba állította Dombóvár és környékének társadalmát. Mult pénteken szép számu küldöttség utazott fel a fővárosba, hogy az illetékes tényezőket a terv keresztülvitelének lehetetlenségéről tájékoztassa. . . . A küldöttséget dr.

Éri Márton alispán vezette. Részt vettek benne: őrgrof Pallavicini György, nemzetgyűlési képviselő, . . . Partl József, *Ivanich Antal*, dr. Sas István, . . . Szilák Gyula és ifj. *Ivanich Antal*.

Dombóvári Hírlap 1922. december 24. (6. évfolyam 57. szám p. 2. ADT)

. . . A lemondott ipariskola felügyelő bizottságának megválasztották: *Ivanich Antalt*, Enczel Istvánt, Ujváry Józsefet, . . .

Tolnamegyei Ujság 1923. augusztus 04. (5. évfolyam 31. szám p. 2. ADT)

Hősök emlékünnepe Dombóváron.

A dombóvári iparosság és vezetőségének emelkedett, hazafias gondolkodására vall az a tény, hogy a világháborúban hősi halált halt iparostársaik emlékét díszes emléktáblán örökítették meg. A vármegyebeli ipartestületek között a dombóvári volt az első, amely e téren lerotta a kegyelet adóját, amiben különösen kiváló elnöküknek, *Ivanich Antal villanytelepi igazgatónak* van nagy érdeme, aki a kegyelet és hazafias érzés eme szép megnyilvánulásának nem csak kezdeményezője volt, hanem harcoló lelkes segítségével tervét meg is valósította. Ily kiváló vezető és a testület megértő együttműködésének csak örülni tudunk.

Budapesti Közlöny 1923. szeptember 02. (57. évfolyam 198. szám p. 1. ADT)

Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság elnöke 4.401/1921. M.E. számú rendelet 22. §-a alapján a Dombóvár község és a dombóvári járás területére kiterjedő hatáskörrel, Dombóvár székhellyel alakított Tolna vármegyei II. számú törvényhatósági árvizsgáló bizottság elnökévé Dvorzsák Rezső hercegi műszaki felügyelő, okl. mérnököt, helyettes elnökévé pedig *Ivanich Antal* dombóvári lakosokat kinevezte.

Pécsi Tőzsde 1924. február 16. (2. évfolyam 7. szám p. 2. ADT)

Uj iparvállalt Dombóváron.

Építőtechnika részvénytársaság céggel nagyszabásu műszaki vállalat létesült Dombóváron, melynek alapítója a régi, jó hírnevű Somogy megyei Takarékpénztár. A vállalt főrésztvényese a Pécsi Takarékpénztár is.

A megtartott alakuló közgyűlésen az igazgatóság elnökévé Angyal Pál dr. egyetemi tanár, ügyvezető alelnökké Károlyi Emil műépítész, tagjaivá pedig Kacs Kovics Lajos földbirtokos, Visnya Ernő és Siptár Lajos bankigazgatók, Erdélyi István okl. mérnök, Bereck Károly műszaki tanácsos, Karkecz Lajos máv. felügyelő és *Ivanich Antal nagyiparos választattak meg*. . .

Pécsi Tőzsde 1924. március 15. (2. évfolyam 11. szám p. 3. ADT)

Egy dombóvári r.t. női igazgatósági tagokkal.

A Dombóvári Villamossági r.t. márc. 16-án tartja XVI. évi rendes közgyűlését. A 400.000 K alaptőkével rendelkező vállalat 893.171 K tiszta nyereséget ért el az elmúlt évben. A vállalat részvénytöbbsége az *Ivanich-család* birtokában van, akik közül *Ivanich Antal* elnök, ifj. *Ivanich Antal* és *Ivanich Antalné* igazgatósági tagok, *Ivanich Margit* pedig a felügyelő bizottság tagja.

Uj-Somogy 1924. május 10. (6. évfolyam 108. szám p. 3. ADT)

Esküvő.

Geiszler István ma, szombaton délután vezette oltárhoz a dombóvári plébániatemplomban *Ivanich Margitot*, *Ivanich Antal*, a Dombóvári Villamossági R.T. elnökének leányát.

Tolnamegyei Ujság 1924. december 31. (6. évfolyam 52. szám p. 2. ADT)

A dombóvári Ipartestület házavató ünnepsége.

Dombóvár iparossága f. hó 28-án avatta fel az ipartestület székházát bensőséges ünnepséggel, amelynek jelentőségét még emelte az a körülmény is, hogy az avatói tisztséget dr. Éri Márton alispán töltötte be. A tágas, szép székházépület *Ivanich Antal* ipartestületi elnök lelkes kezdeményezésére és fáradhatatlan buzgólkodása mellett Dombóvár iparosságának megértő áldozatkészségéből létesült. A székházban van otthona az iparoskörnek, a róm. kath. legényegyletnek, a járási betegsegélyezőnek, itt van elhelyezve a tanoncotthon, vendéglő, sőt még az iparosoknak mozija is van a székházban.

Nemzeti Ujság 1925. január 29. (7. évfolyam 23. szám p. 8. ADT)

Január 21-én, vasárnap Dombóváron, a Korona-szállóban Vadász-bál lesz. Főrendezők: Dávid Emil, ifj. *Ivanich Antal* és Lux Zoltán.

Molnárok Lapja 1925. június 27. (32. évfolyam 26. szám p. 465. ADT)

Eladó cséplőgarnitúra. Eredeti magánjáró 8 HP Első Magyar Gazdasági lokomobil és két éves Hofherr-cséplő 54''-os az összes szíjjakkal, emelővel és fecskendővel, kellő garancia mellett részletfizetésre is. 700 métermázsa búzáért. *Ivanich Dombóvár.*

Molnárok Lapja 1925. október 10. (32. évfolyam 41. szám p. 740. ADT)

Kitüntetett dombóvári nagyiparos.

A kormányzó szept. 29-én kelt elhatározásával *Ivanich Antal* nagyiparos, dombóvári lakosnak közhasznú érdemes tevékenysége elismerésül a magyar királyi kormánytanácsosi címet adományozta. *Ivanich* évtizedek óta dolgozik a gépiparban és villamos szakmában.

Pécsi Napló 1925. november 04. (34. évfolyam 119. szám p. 5. ADT)

Agilis Ipartestület.

Dombóvár ipartestülete az összes tényezők látható támogatása mellett kulturházat létesített, melyet az elmúlt héten nagy ünnepélyességgel avattak föl. Az ünnepély az iparosok dalosainak énekével vette kezdetét, majd az ipartestület elnöke, *Ivanich Antal* kormánytanácsos avató beszédet mondott, vázolja az épület fő vonzó erejének, az abban létesített mozgó színházak kulturális jelentőségét és felsorolta mindazok nevét, akik ezen Dombóvárott különösen fontos épület létrejöttét lehetővé tették. Az avató beszédet az alispán megbízásából és képviselőjében Kenézy László főbíró mondta el nagy lendülettel. Takács József községi főjegyző köszönte meg, hogy Dombóvárt ilyen szép intézményhez juttatták, az ipartestület és akik azt törekvéseiben támogatták.

Pécsi Napló 1925. december 05. (34. évfolyam 146. szám p. 5. ADT)

Ünneplés kitüntetés alkalmából.

Dombóvárról írja tudósítónk: Nem mindennapi embert ért szép kitüntetés Dombóváron. *Ivanich Antal* ipartestületi elnököt, a dombóvári villanytelep főnökét a kormányzó, amint már jelentettük, kormánytanácsossá nevezte ki, mely kinevezési okmányt november hó 29-én a főszolgabírói hivatalban ünnepélyes keretek közt adták át *Ivanichnak*. A hivatalos átadást bankett követte.

Tudósítónknak alkalma volt az ünnepelttel beszélni, akinek az életrajzi adatai fölötte érdekesek. Egyszerű család sarja, atyja évtizedeken keresztül uradalmi gépész volt és ő is mint gépész kezdte pályáját a haditengerészetnél; ma egy virágzó vállalt főnöke és tulajdonosa. Mottója: „Dolgozni . . . mert a világ kerekét megállítani nem lehet . . . minden ember tegye meg kötelességét azon a helyen, ahová a sors keze állítja . . .” Talpig ember. Szeretik Dombóváron.

Molnárok Lapja 1925. december 25. (32. évfolyam 49. szám p. 884. ADT)

Dombóvár villamos telepének kibővítése.

Amint ismeretes, *Ivanich Antal* dombóvári teleptulajdonos a villanyvilágítás terén eddig is szép eredményeket ért el telepével. A dombóvári kistelep 600.000 Kwó fogyasztású. Amint most értesülünk, egyezséget kötött a Salgótarjánival és távvezeték útján vásárol energiát, hogy régi tervét valósíthassa meg és kb. 40 km. körzetben adhassa le energiáját. Reméljük: fáradozásait teljes siker fogja kísérni.

Vadászat 1927. május 10. (27. évfolyam 14. szám p. 241. ADT)

Fajtiszta pedigreees tacskóköllyek kaphatók. *Ivanich Antal, Dombóvár.*

Magyarország 1927. június 19. (8. évfolyam 137. szám p. 20. ADT)

Özv. id. *Ivanich Antalné, Ivanich Antal m. kir. kormánytanácsos anyja, nyolcvankilenc éves korában Dombóvárott meghalt.*

(Forrás: mnl.gov.hu)

1927. - Iskolai értesítők – Szt. Orolya Rendi Tanintézetek, Dombóvár – (p. 14. ADT)

. . . . Az épületnek saját vízvezetéke is van, melyhez a vizet a kertben újonnan fúrt és kitűnő vízű ártézi szolgáltatja. Ugyancsak az új épületben vannak a modern felszerelésű fürdőszobák is. A nagyszerűen sikerült ártézi kút, valamint a vízvezeték szerelése a dombóvári villanygyár igazgatójának nagy szaktudása és fáradhatatlan utánjárásáról tesz tanúságot, mellyel munkásainak tevékenységét állandóan szemmel tartotta. Hálás köszönetet mondunk ezért *Ivanich Antal villanygyári igazgató, kormánytanácsos Úrnak.*

Tolnamegyei Ujság 1928. október 06. (10. évfolyam 41. szám p. 1. ADT)

. . . . A templomból kijövet a Szent László tér hatalmas fényárban uszott. Maga a kereszt is ki volt világítva az egész templom homlokzatával együtt, amely messze ellátszott. A csinos kivilágítás *Ivanich Antal m. kir. kormánytanácsos, villanytársulati vezérigazgató megértő áldozatkészségét dicséri.*

1928. Magyar Pénzügyi Compass (p. 127. ADT)

Dombóvári Villamossági RT. (1905)

Telefon: 16. Sürgőnycím: Villamtelep. Ptkpszla: 46,108. – Alaptőke: 100.000 P. 400 drb. 250 P. részv. (Az eredeti alaptőke 400.000 K volt.) – Igazgatóság: *Ivanich Antal* *korm. –tan. (elnök, vezérigazgató), Ivanich Antalné, ifj. Ivanich Antal.* Felügyelőbizottság: **Csery István ny. pfőfelügy., Szévald Oszkár vm. alispán (Szekszárd), Geiszler Istvánné (Kaposvár) – Főtisztviselők: Vezérigazgató: Ivanich Antal. Ügyvezető igazgató: Ifj. Ivanich Antal. Üzemvezető: Feigl József. Főkönyvelő: Fekete Jenő. Ügyész: Dr. Vajda Zsigmond.**

Dunántúl 1929. március 08. (19. évfolyam 56. szám p. 4. ADT)

A dombóvári katolikus legényegylet vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését, Magyar Béla plébános elnöklete alatt. Németh István, ügyvezető alelnök tartalmas megnyitó beszédében rámutatott azokra a kötelességekre, amelyek a legényegylet tagjaira háramlanak. A pénztárosi jelentés előterjesztése és a felmentvény megadása után a jelen évi költségvetés került bemutatásra. Megállapítást nyert, hogy az egylet az 1928. év végén 724 pengő és 32 fillér készpénzvagyonnal rendelkezett. A tisztújítás során megválasztattak világi elnöknek *Ivanich Antal m. kir. kormánytanácsos, pénztár-ellenőrnek Piukovich Sándor dr.,*

Tolnamegyei Ujság 1929. június 01. (11. évfolyam 22. szám p. 8. ADT)

A Dombóvári Leventegylet közgyűlése.

Vasárnap folyt le a „Dombóvári Leventegyesület” évi rendes közgyűlése. A szokásos évi jelentés előterjesztése után három évre újjá alakították a tisztkart a következő eredménnyel: elnök: *Ivanich Antal m. kir. kormánytanácsos, alelnök: dr. Koralevszki Géza, jegyző: Hilber Lajos, . . .*

Dunántúl 1930. február 13. (20. évfolyam 36. szám p. 6. ADT)

A dombóvári kaszinó bál.

A dombóvári nemzeti társaskör bálja, Dombóvár legfényesebb táncmulatságának mondható. A terem ékessége volt az a hatalmas villanytransparens, amelyet ingyen állított

elő *Ivanich Antal* kormánytanácsos, villanygyári igazgató. Az egész helyiség fényárban úszott és a szebbnél-szebb öltözékek kiválóan érvényesültek. . . .

Magyar Építőművészet 1930. (30. évfolyam 3. szám p. 19. ADT)

. . . . A kútfúrasi, vízvezetési és csatornázási, valamint a villamosvilágítási és jelzőberendezési munkákat a Dombóvári Villamossági R.-T. (*Ivanich Antal*) végezte. (A dombóvári Gimnázium építése.)

Kis Ujság 1930. december 16. (43. évfolyam 285. szám p. 7. ADT)

Dombóváron fényes névnap lakomák helyett a szegényeken segítenek.

Dombóváron mozgalom indult meg az irányban, hogy azok, akik eddig fényes külsőségek között ünnepelték meg névnapjukat, a névnapra szánt összeget ezentul jótékony célra adják. Elsőnek *Ivanich Antal* kormánytanácsos felesége juttatott nagyobb összeget Dombóvár szegényeinek névnapmegváltás címén.

Somogyi Ujság 1931. január 10. (13. évfolyam 7. szám p. 3. ADT)

Eljegyzés.

Lukavszky Kornél nyug. tűzérezredes és felesége Gödölle Margit leányát, Lukavszky Alizt Budapestről eljegyezte *Ivanich Antal* m. kir. kormánytanácsos, villamossági rt. elnöke és felesége Braun Irén fia, ifj. *Ivanich Antal* okleveles gépészmérnök Dombóvár. (Minden külön értesítés helyett.)

Tolnamegyei Ujság 1931. február 04. (13. évfolyam 10. szám p. 2. ADT)

A dombóvári bíróválasztás.

Pénteken, mult hó 30-án folyt le Dombóvárrott a községi bíróválasztás aktusa, melyre Kenézy László főszolgabíró *Ivanich Antal* kormánytanácsost, Rothermel Henrik kereskedőt és Vargha József gőzmalomtulajdonost jelölte. A község lakosságának óriási érdeklődése mellett két szavazatszedő küldöttség előtt indult meg a névszerinti szavazás. A szavazás győztese, *Ivanich Antal* ugyszólván egész életén keresztül nagy szeretettel munkálkodott Dombóvár fejlesztésén és az ő kiváló egyénisége, tudása, szorgalma, önzetlensége egyaránt biztosíték arra, hogy az ő bíróvá való választása Dombóvár fejlődésének legszebb reményekre jogosító időszakát jelenti.

Uj Barázda 1931. február 04. (13. évfolyam 27. szám p. 6. ADT)

Dombóvár nagyközség* *Ivanich Antal* kormánytanácsost **választotta meg bírójává.*

A kispapok is egyhangúlag Ivanichra szavaztak.

A múlt hét folyamán már három ízben is beszámoltunk olyan községi bíróválasztásról, ahol a község nagybirtokost választott meg bírójának. Most Dombóvárról – hazánk egyik legfontosabb gócpontjából kapjuk a tudósítást: A község óriási többséggel *Ivanich Antal* kormánytanácsost választotta meg bírójává.

Különös érdekességet ad választásnak az, hogy a városi jellegű nagyközségben, amelyik szinte amerikai tempóban fejlődik, nemcsak a község iparos, kereskedő és értelmiségi lakosságában volt nagy tábora *Ivanichnak*, hanem Türkössy Sándor vezetése mellett *Ivanich* mögé sorakozott fel Dombóvár község kispapja közönsége is. A nagy többséggel megválasztott bíró eskütétele után Kenézy László dr. főszolgabíró üdvözölte meleg szavakkal, majd *Ivanich* az összegyűlt közönség előtt lelkes beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy mindig csak egy cél lebeg előtte: az igazság, a felekezeti különbség nélküli felebaráti szeretet és a kölcsönös megbecsülés.

Tolnamegyei Ujság 1931. május 16. (13. évfolyam 38. szám p. 2. ADT)

Virág püspök a Dombóvári Legényegylet jubileumán.

Szerdán ünnepelte a Dombóvári Kat. Legényegylet a fényesen feldíszített Iparmúzeumban fennállásának harmincéves fordulóját zászlójának újraáldásával kapcsolatban. Az ünnepélynek fényt kölcsönzött, hogy azon jelen volt Virág Ferenc pécsi megyéspüspök is, akit megjelenése alkalmával Tóth Ilke köszöntött, remek virágcsokrot nyújtván át a főpásztornak.

A díszközgyűlést *Ivanich Antal m. kir. kormánytanácsos*, az egylet világi elnöke szép szavakkal nyitotta meg, majd dr. Piukovich Sándor egyleti titkár a harmincéves multat ismertette. Miután *Ivanich Antalné* a zászlóanya szalagot helyezett el a zászlóra, Hábel Vince ügyvezető elnök felkérte a megyéspüspököt, hogy a zászlót megáldja. . . .

Magyar Uriasszonyok Lapja 1931. október 20. (8. évfolyam 30. szám p. 28. ADT)

Keresek egy anyát leányával együtt, akik együttesen mindenféle házimunkát elvégeznek, a nagymosást kivéve. Idősebb házaspár vagyunk, tisztességes, jó erkölcsű nőket keresünk, akik tiszták, rendszeretők és jóindulatúak. Fizetés megegyezés szerint. *Ivanich Antalné*, Dombóvár.

Somogyi Ujság 1931. november 22. (13. évfolyam 266. szám p. 4. ADT)

Dombóvár községi bírája lemondott.

Dombóvári jelentés szerint *Ivanich Antal* kormánytanácsos, Dombóvár nagyközség bírája lemondott állásáról. *Ivanich* lemondását a „béke érdekében” történő lépésnek mondja.

Tolnamegyei Ujság 1932. július 09. (14. évfolyam 53. szám p. 3. ADT)

A szekszárdi törvényszék új szakértője.

A szekszárdi kir. törvényszék teljes ülése ifj. Ivanich Antal okl. gépészmérnököt, a dombóvári Villanytelep igazgatóját szakértőjévé választotta. Az új szakértő folyó 7-én az esküt is letette.

Dunántúl 1932. július 17. (22. évfolyam 160. szám p. 6. ADT)

A mérnöki kamara új tagjai.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a budapesti mérnöki kamara tagjai sorába iktatta Bauer Károly mecsekszabolcsi és ifj. Ivanich Antal dombóvári gépészmérnököt.

Uj-Somogy 1932. augusztus 14. (14. évfolyam 184. szám p. 5. ADT)

Anyakönyvi hírek.

Kaposvár megyei város anyakönyveiben az elmúlt héten a következő változások jegyeztettek be: Született: . . . Ambrus Ferenc kocsis fia József, Kántás Mihály ny. máv. fűtő leánya ilona, ifj. Ivanich Antal gépészmérnök fia Miklós, Takács István béres fia István. . . .

Uj-Somogy 1933. március 10. (15. évfolyam 57. szám p. 3. ADT)

Ivanich Antalné, Dombóvár keres perfekt házvezetőnőt. Helybeliek jelentkezhetnek Tallián-u. 25 alatt.

Városok Lapja 1936. január 01. (31. évfolyam 1. szám p. 22. ADT)

30 éves a dombóvári villanytelep.

1905. december 16.-án gyűltak ki Dombóvárnak, ennek a városias dunántúli nagyközségnek utcáin az első villanylámpák. Ivanich Antal dombóvári iparos, akit nemrégiben kormánytanácsossá neveztek ki, létesítette a villanytelepet. Az üzem hét kilométer hosszú hálózattal nyílt meg.

Az utcák világítására akkor 100 darab szénszálas égőt és négy ívlámpát szereltek fel; a magánfogyasztók száma 37 volt, összesen 480 darab égővel. 1909-ben bekapcsolódott a hálózatba a MÁV is 47 ívlámpával, 400 égővel és 60 lóerős motorral. A telep jelenlegi kapacitása 600 kilówatt, terhelése 12.304 izzólámpa és 96 villamos motor 446 lóerővel. A vezeték hossza 36 és fél kilométer, a fogyasztók száma 1907.

A közvilágítás ezidőszereint 120 lámpa, ami nagy visszafejlődést jelent, mert éveken keresztül 280 lámpa világította Dombóvár utcáit. A vállalat 1936. január 1-ével bevezeti az olcsó háztartási áramot, amelynek díja hektowattonként 3 fillér lesz.

Dunántúl 1937. augusztus 22. (27. évfolyam 190. szám p. 7. ADT)

A kiállítók díjjazása.

Pénteken délelőtt ült össze a Janisits Sándor dr. siklósi szőlőnagybirtokos, Gadó Antal járásbírói alelnök, Ádám György uradalmi számtartó, Schmidt János vendéglős és Pálfi Géza pezsgőgyári üzemvezetőből álló borbíráló bizottság Nagy Andor borászati felügyelő elnöklete alatt, hogy megállapítsa, a rengeteg kitűnő bor között melyik érdemli az elsőség pálmáját. Az eredmény:

A) Gyümölcsért: a) Állami aranyérem kiváltására jogosító oklevelet kapott Vas Elemér pécsi lakos,. . . . c) Állami ezüstérem kiváltására jogosító oklevelet kapott Ivanich Antal dombóvári lakos,

Somogyi Ujság 1937. november 17. (19. évfolyam 260. szám p. 3. ADT)

Halálozás.

Ivanich Antalné, a Dombóvári Villamossági RT. elnökének neje 64 éves korában, folyó hó 15-én, Dombóváron meghalt. Az elhunytban Geiszler Istvánné (Ivanich Margit) édesanyját gyászolja.

Nimród 1938. március 20. (26. évfolyam 9. szám p. 140. ADT)

Március 10-én, 6 óra 10 perckor láttam az első szalonkát a baranyamegyei egyházaskozári erdőben. Szépen kurrogva húzott. Csak ezt az egy darabot láttam.

Dombóvár, 1938. március 11.

Ifj. Ivanich Antal.

Nimród 1939. február 10. (27. évfolyam 5. szám p. 78. ADT)

Vadórt keresek, aki az apróvad, különösen a fácán tenyésztésben teljesen jártas, jó szarvasvadász, vizslaidomító és dúvadírtó. Csak írásbeli jelentkezést kérek az eddigi működés megjelölésével.

Ivanich Antal, Dombóvár.

Uj-Somogy 1941. január 20. (23. évfolyam 15. szám p. 6. ADT)

Vidékre magányos úrhoz keresek rendes, megbízható, jobb nőt ki takarít és a betegápoláshoz ért. *Geiszler Istvánné, Fő utca 15. Vasüzlet.*

Tolnamegyei Ujság 1942. december 30. (24. évfolyam 98. szám p. 6. ADT)

Halálozás.

Ivanich Antal m. kir kormánytanácsos, nagyiparos, a Dombóvári Villamossági Rt. alapító igazgatója, a Dombóvári Takarékpénztár Rt. igazgatósági tagja, a Dombóvári Önszegélyző

Egylet elnöke életének 74. évében folyó hó 28-án 2 órakor hosszas szenvedés és az utolsó kenet szentségének ájtatos felvétele után elhunyt. Temetése december 30-án délután 2 órakor volt nagy részvét mellett. A megboldogultat gyászolják Ifj. Ivanich Antal és Geiszler Istvánné sz. Ivanich Margit gyermekei, Ifj. Geiszler István, Geiszler Mária, Ivanich Miklós, Ivanich Alike unokái, Geiszler István veje, Ifj. Ivanich Antalné sz. Lukavszky Aliz menyje.

Honvédségi Közlöny 1944. március 14. (11. szám p. 226. ADT)

Tartalékos mérnök hadnaggyá kinevezettek:

Imrik S. Zoltán

(1895. Mezőbikács – Horváth Ilona)

Ivanich Antal

(1896. Dombóvár – Braun Irén)

Ivánfi Jenő

(1899. Kassa – Moravec Ludmilla)

.

Uj-Somogy 1944. május 27. (26. évfolyam 119. szám p. 12. ADT)

Keresek egy rendes és megbízható mindenes szobaleányt, Geiszler Istvánné Fő-u. 15.

Népszava 1955 június 17. (83. évfolyam 141. szám p. 4. ADT)

. . . . Zeneakadémia: Littauer Mária és *Ivanich Miklós hangversenye.* (fél 6)

Szabad Magyarország 1961. július 09. (6. évfolyam 28. szám p. 6. ADT)

Ivanich Miklós fiatal magyar zongoraművész Párisban többször szerepelt a szabadságharc után történt kimenekülése óta. Legutóbb a francia lapok elismeréssel írtak a Salle Gaveau-ban tartott hangversenyéről, amikor Liszt, Bach, Kodály, Debussy műveivel ért el sikert. Megemlégették azt is, hogy a világ legnagyobb zeneszerzője és zongoraművésze: Liszt Ferenc magyar volt.

Tanulmányok Tolna megye történetéből (1974. pp. 305-306. ADT)

. . . . Sorok között olvashatunk arról, hogy Dombóváron modern gazdasági gépjavító műhely dolgozott, amely a hasonló berendezésű gépműhelyekkel felveszi a versenyt, ahogy azt az újságíró írta, de közelebbi adatokat nem ismerünk. A cikkíró visszautal e gépműhely 1905-ben megszűnt elődjére, amelyben *Ivanich Antal 20 munkást foglalkoztatott, s amelyhez vas- és rézöntöde is tartozott. Tartozunk azonban az igazságnak azzal a megállapítással, hogy Tolna megyében 1929-ben lakatosokat ritkábban jegyeztek fel egy-egy községen belül, mint kovácsot és még ennél is ritkább a műszerészek, vagy egyéb, ehhez az iparághoz tartozó műhelyek száma.*

... Dombóváron ekkor már a dráguló villany tartotta izgalomban a közhangulatot. *Ivanich Antal* 1905. óta üzemelő villamosáram-termelő központja, amelybe 1909. óta a MÁV is bekapcsolódott, majd utóbb a Dombóvári Takarékpénztár Rt. érdekkörébe kerülve már két 100 lóerős gőzgéppel és egy 140 lóerős Diesel-motorral, két gőzkazánnal és öt áramfejlesztő dinamóval dolgozott az első világháború idején. 1925-ben már 5000 lámpa kapcsolódott rá. 1921-ben az üzemet megtekintő újságíró egy Diesel-motor meghajtású „gépmonstrumról” írt, amely 135 lóerős és a budapesti fegyvergyárban készült. A gépek nagy részét a Láng-gyár szállította Budapestről. Ekkor 52 elektromotor szolgáltatta az elektromos energiát, melyeknek összteljesítménye 240 lóerő volt. 20 kilométeres villamos hálózat tartozott még a telephez. 1920. óta megszűnt e vállalatban a Dombóvári Takarékpénztár érdekeltsége, és a telep ismét az *Ivanich-család részvénytársaságává* vált. Gőz- és kádfürdőt kapcsoltak össze a teleppel, ahol 25 alkalmazottat foglalkoztattak.

E telep vezetője és tulajdonosa ifj. Ivanich Antal korán felismerte a Máza-Szászvár szénkészletének rendkívüli fontosságát a villamosítás szempontjából. 1926-ban ő maga írta a helyi lapban, hogy az energiatermelő-helyeket kell szaporítani, és onnan kell távvezetéken át elszállítani az áramot Dombóvárra, ahol elosztóközpont jön majd létre. Dombóvár látja majd el a környező községeket árammal, mert ez azok számára előnyösebb és olcsóbb, mintha közvetlenül a bányától vásárolnák meg az áramot. A dombóvári telep 1925-ben még termelte az áramot, de termelése mindössze 450 ezer kW/ó volt, tehát alig kifizetődő, hiszen az ún. olcsó telepeken legalább 2-3 millió kW/ó-t kellett termelni. . . .

Somogyi Múzeumok közleményei 3. (1978. p. 348. ADT)

... A mezőgazdaság fejlődésére utal Batéban, *Ivanich Antal gépműhelyében* megrendelhető gépek mennyisége és minősége: cséplőgépek 2-3-4 lóerőre; hordozható cséplőgép mozdonnyal 8 lóerőre; szecskavágók 1 ember erőre, 1 lóerőre mozdonnyal, 2 lóerőre mozdonnyal; daráló gépek 1 ember erőre kézi hajtásra, 2 ember erőre kézi hajtással; szóró rosták 1 ember erőre kézi hajtásra, 2 ember erőre kézi hajtásra; sorba vető gép 2 vonó után 13 csoroszlyával; víz emelő gép usztatás vagy rét öntözésére 4 lóerőre vagy gőzgépre, teljesítmény óránként 700 akó; vidatseke 2 vassal; állítható taligák és egyéb munkák. . . .

Wahingtoni Krónika 1980. szeptember 01. (5. évfolyam 1. szám p. 16. ADT)

A város kultúrintézményei, valamint a klasszikus zene rádióállomása, a múlt évhez hasonlóan, az 1979-80-as szezonban is 12 koncertből álló hangversenysorozatot rendezett, neves művészek közreműködésével.

Az első sorozat művészei közül csak az igen nagy sikert elért *Ivanich Miklós* kapott meghívást a második sorozat hangversenyeire. A neves magyar zongoraművész ebben a sorozatban is többnyire Liszt, Kodály és Dohnányi alkotásain keresztül hirdette a magyar zeneszerzők géniuszát. Művész játéka ezúttal is tomboló lelkesedést váltott ki a város kultúrtermét zsúfolásig megtöltő közönségből.

A WK további értesülése, hogy a „Tulipános láda”, amely a csikágói magyarság kultúregyesülete, megismételte szokásos szervezési bravúrját és pedig mindkét vonalon, mert a hangverseny után nagysikerű bankettet adott *Ivanich Miklós tiszteletére*, amelyen részt vett a város zenei életének számos kiválósága is.

Somogyi Múzeumok közleményei 6. (1983. pp. 164-166. ADT)

Ivanich Antal tervezte meg és szerelte fel az uradalom első gépműhelyét Fonóban 1871 – 72-ben. A korszerűen berendezett műhelyben valamennyi javítást el tudták végezni, sőt az uradalom számára új gépeket, eszközöket is gyártottak. (A gazdaságban *Ivanich* előtt kovács és bognár „urasági mesteremberek” készítettek különféle eszközöket: vasas szekeret, talyigát, ekét, téslát, vas- és faboronákat stb.)

. . . . A már említett *Ivanich Antal*, aki 1880-ban főgépész, 300 Ft. készpénzt, lakást s közel 600 Ft. természetbeni járandóságot kap. (Többek között: 12 akó bort, 12 öl tűzifát, 100 mérő gabonát, állattartást, ehhez takarmányt stb.) Az algépész 200 Ft., az I. tüzelő 120,-, a II. 80,-, a III. 60,- Ft készpénzt s 150-400 Ft-ig terjedő természetbeni javadalmazást kapott. *Ivanich* munkáját nagyra értékelte az uradalom, jövedelme 20-25 %-al magasabb a helybéli (fonói) ispánénál.

Somogyi Néplap 1984. szeptember 25. (40. évfolyam 225. szám p. 6. ADT)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy *Geiszler Istvánné Ivanich Margit* szeptember 21-én, életének 87. évében elhunyt. Temetése hamvasztás után lesz. A gyászoló család.

Zalai Hírlap 1985. augusztus 13. (41. évfolyam 189. szám p. 8. ADT)

Kastélykoncert.

Tegnap este a keszthelyi Helikon Kastélymúzeum nyári rendezvénysorozata keretében az USA-ban élő *Ivanich Miklós zongoraművész* hangversenyére került sor. A kastélykoncert 200 fős közönsége Chopin, Liszt és Schumann műveket hallott az est során.

Pesti Műsor 1991. november 22. (40. évfolyam 47. szám p. 46. ADT)

Külföldön élő hazánkfia, *Ivanich Miklós zongoraművész* ad koncertet december 20-án a Zeneakadémia Kistermében. A BBC egykori szólistája, aki fellépett már a Távol-Keleten és a Dél-Afrikai Unióban is, Bach, Brahms, Gershwin és Kodály műveit tolmácsolja.

Tanulmányok – Kriston Vízi József 2011. (real-eod.mtak.hu)

. . . Dombóvár közvilágítása, valamint a MÁV-hoz is kapcsolódó iparfejlesztés során kikerülhetetlen az *Ivanich-dinasztia* kiemelkedő szerepéről beszélni. *Ivanich Antal* (1868-

1943) vállalkozó már 1900-ban javaslatot tett a képviselőtestületnek a „villanyos világítás” bevezetésének közös tervére, pontosabban megvalósítására, de minderre – korabeli huzavonák és ódzkodások miatt – csak 1905. december 18-án került sor. A villanytelep igazi fejlődését és szolgáltatásainak térhódítását is valóban a MÁV-val 1908-ban kötött szerződés biztosította és alapozta meg. Egy korabeli tudósítás így szól: „1909 évben Vörös László kereskedelemügyi miniszter idejében, aki az engedményesnek jó ismerőse volt, bekapcsolódott a MÁV is 47 ívlámpával, 400 égővel és 60 lóerős motoros fogyasztással. Ez az új kötelezettség a telep kibővítését vonta maga után.” A család és a vállalkozás küldetését *Ifjabb Ivanich Antal (1896-1955), a Dombóvári Villamos Művek Rt. későbbi tulajdonosa, műegyetemi végzettségű gépészmérnök folytatta s vitte végig az 1948-as államosításig. . . .*

A magyar mezőgazdaság gépesítésének múltja (2013. p. 89. ADT)

. . . *ifj. Ivanich Antal (apja a mernyei uradalom első gépésze volt) a közönséges gazdasági lokomobil meglévő hengerét a kötéldob (csörlő) hajtására alakította át, két új hengerrel pedig a járókereket hajtotta meg. Egy átalakított kétgépes gőzszerviz 9-10 ezer koronába, egy új (pl. 7,35 kW-os (10 LE) 20 ezer koronába került. . . .*

Tolnai Népújság 2014. január 08. (25. évfolyam 6. szám p. 4. ADT)

A névadó, Ivanich aktív szereplője volt a helyi közéletnek.

Sokat sejtető a városfejlesztési terv névadójának megválasztása: *Ivanich Antal (1868-1942)* az 1900-as évek első felében pezsdítette fel Dombóvár gazdaságát és közéletét. Négy évig szolgált az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerészeténél, ahonnan gépmesterként szerelt le. Ezt követően Ódombóváron telepedett le és megalapította a járás első mezőgazdasági gépgyárát. Édesapjától megörökölte az Árpád utcai gőz-malmot, majd létrehozta a város első gőz- és kádfürdőjét. Legnagyobb vállalkozása a fürdő telephelyén, a Jókai utcában működő villanytelep megépítése volt, amelynek köszönhetően 1905. december 17-én felgyulladtak az első villanylámpák Dombóváron. *Ivanich Antal* aztán árammal látta el Dombóvár iskoláit, a községházát, a főszolgabírói épületet, a római katolikus nagytemplomot, majd egyre több magánlakást is. A folyamatosan növekvő igényeket a Villamossági Részvénytársaság állandó fejlesztésekkel elégítette ki. 1927-ben rákapcsolódtak a távvezetékre, és ezzel megindult az egységes, váltakozó áramú energiaszolgáltatás a településen. *Ivanich Antal* a gazdaság fejlesztése mellett aktív szereplője volt a helyi közéletnek is. Ipartestületi elnöksége alatt létrehozta a mozit és az Iparos vendéglőt, a piacot pedig a nagyobb forgalom érdekében a Hunyadi térre költöztette. Vezetője volt a Dombóvári Önszegélyező Egyesületnek és igazgatósági tagja a Takarékpénztárnak. 1925-ben kormánytanácsosi címmel tüntették ki. A névadást *Ivanich Miklós, Ivanich Antal örököse* is örömmel fogadta.

Tolnai Népújság 2014. november 08. (25. évfolyam 260. szám p. 14. ADT)

Családi ereklyét hozott a zongoraművész.

Az Ivanich vadászkastély terítője a helytörténeti gyűjteménybe kerül.

Halottak Napja alkalmából pár napot Dombóváron töltött a város díszpolgára *Ivanich Miklós*. A világszerte ismert zongoraművész itt tartózkodása során találkozott Szabó Loránd polgármesterrel is, akinek gratulált újraválasztásához. A jó egészségi állapotnak örvendő művész nem jött üres kézzel. Egy nagy terítőt hozott magával, amelyet a Dombóvári Helytörténeti Gyűjteménynek ajándékozott. Elmondta, hogy családja 1925-ben egy erdőt vásárolt Egyházaskozár közelében az Esterházyaktól. Az ott lévő vadászkastély ebédlőjének nagyszalára készült 1932-ben a terítő, amit a vendégek elláttak kézjegyükkel. Az aláírásokat, hogy időállóak legyenek kihímezték.

A művész és a városvezető találkozájára meghívást kaptak a gyűjtemény képviselői is, akik szakavatott szemekkel böngészték a szignókat, és fedezték fel sorra a két világháború közötti prominens dombóvári személyiségek neveit. A külföldről 41 év után hazatelepülő *Ivanich Miklós* 2003-ban már adományozott két nagyméretű képet *nagyapjáról* (*Ivanich Antaltól*, aki a Dombóvári Villamos műveket alapította) és *nagyanyjáról* a múzeum számára. A vacsorával egybekötött találkozó nosztalgikus beszélgetéssel zárult.

Évről-évre Ivanich Miklós visszaemlékezése alapján.

1928. *Ifj. Ivanich Antal* gépészmérnök átveszi a Villamosművek vezetését.

1942. *Id. Ivanich Antal*, a Dombóvári Villamosművek alapítója elhunyt. Temetésén közel 10.000 ember kíséri utolsó útjára.

1948. A kommunista állam egy tollvonással eltulajdonítja („államosítja”) a Villamosműveket, kisemmizve a családot a vagyonából. Kárpótlást soha nem kaptak. A Villamosművek alkalmazottainak kérésére az állam további két évre alkalmazza *ifj. Ivanich Antalt* volt tulajdonának vezetésére.

1949. Amíg nekünk (kommunistáknak) beleszólásunk van a dolgokba, addig *Ivanich Miklós* nem fogja magát megtapsoltatni Dombóváron, hangzott el a Pártbizottságon, amikor *Ivanich Miklós* egy hangversenyt akart adni a városnak. A koncertet betiltották.

1950. A Dombóvári Pártbizottság egy megsemmisítő káderjelentést küld a Zeneakadémiára *Ivanich Miklósról*. Ennek ellenére a vidéki felvételizők közül egyedül kerül be, mint rendkívüli tehetség.

1952. A Dombóvári Pártbizottság karhatalommal akarja kilakoltatni az *Ivanich* családot a már államosított családi házukból. Ezt csak a Komlói Villamos Erőmű ahol *Ivanich Antal* mint üzemmérnök dolgozik – valamint a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium erélyes tiltakozása akadályozza meg. Ugyanekkor *Ivanich Miklóst* eltávolítják a Zeneművészeti Főiskoláról egy politikai vicc miatt. Nyolc hónapon keresztül segédmunkás, majd visszakerül a Főiskolára.

1955. Egy rosszul sikerült operáció következtében *Ivanich Antal* Budapesten elhunyt. Koporsóját haza szállították Dombóvárra, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Ugyanebben az évben érettségiző leányát a neve miatt nem veszik fel egyetemre, munkát sem talál egy éven keresztül. Végül a MÁV alkalmazza a legnehezebb fizikai munkára. *Ivanich Aliz* ennek következtében végleg elhagyja Dombóvárt.

1956. *Ivanich Miklós* elhagyja az országot és Párizsban telepedik le, mint zongoraművész.

1958. A Dombóváron egyedül élő özv. *Ivanich Antalné* beidézik a Pártbizottság elé és kényszerítik egy nyilatkozat aláírására, miszerint „önként lemond” a város közepén levő gyümölcsösükről kettőezer forintért.

1962. Özv. *Ivanich Antalné* végleg a fővárosba költözik. Ezzel az *utolsó Ivanich is* elhagyja Dombóvárt.

1974. *Ivanich Miklós* mint amerikai állampolgár 18 év után hazalátogat. Dombóváron díszvacsorát ad a Villamosművek alkalmazottai és családtagjaik részére.

1975. Özv. *Ivanich Antalné* váratlanul elhunyt. A dombóvári családi kriptában temetik el.

1983. Az új dombóvári Művelődési Házban lezajlik *Ivanich Miklós* hangversenye, ami botrányba fullad, mivel összesen 9 fő jelenik meg. Ezt megelőzően az őt meghívó tanácselnök sértegető levelet küld neki és a koncerten tüntetőleg nem jelenik meg.

1990. A rendszerváltás után az új dombóvári önkormányzat egy utcát nevez el az alapító *id. Ivanich Antaltól*.

1993. Göncz Árpád köztársasági elnök kormánykitüntetéssel ad át *Ivanich Miklósnak* az 1956-os magatartásáért és a magyar kultúra terjesztéséért.

1995. *Ivanich Miklós* végleg hazatelepedik és Budapesten él.

2003. Hosszas tárgyalások után, fátylat borítva a múltra *Ivanich Miklós* egy kétórás koncertet ad, ezúttal zsúfolt nézőtérrel és a város összes vezetőjének jelenlétével.

2005. *Ivanich Miklóst* Dombóvár díszpolgárává választják. Ugyanebben az évben, decemberben volt a Dombóvári Villamossági Rt. alapításának 100. évfordulója. a volt villanytelep udvarán tartott ünnepélyen méltatták a család érdemeit, majd egy emléktáblát helyeztek el az épület falán.

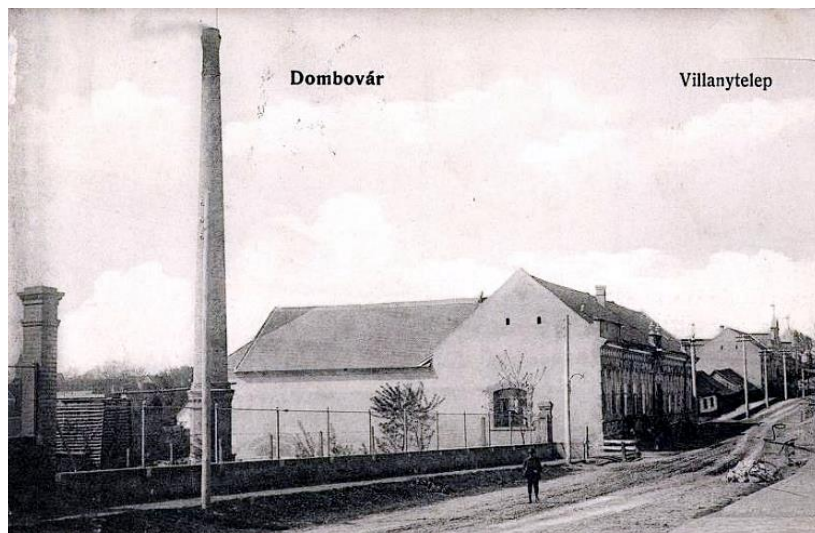
2011. Az Illés Gyula Gimnáziumban felavatták az *Ivanich Miklós* termet.

2012. A város főutcáján található volt Banképületet gyönyörűen renoválják és *Ivanich Üzletháznak* nevezik el.

2014. A városfejlesztési tervet hivatalosan *Ivanich Tervnek* nevezik el.

2016. *Ivanich Miklós* elhunyt.

81.

**A villanytelep a kezdeti években.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)**

**A trafóállomás beüzemelése után, már csak áramelosztással foglalkozott a telep.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)**

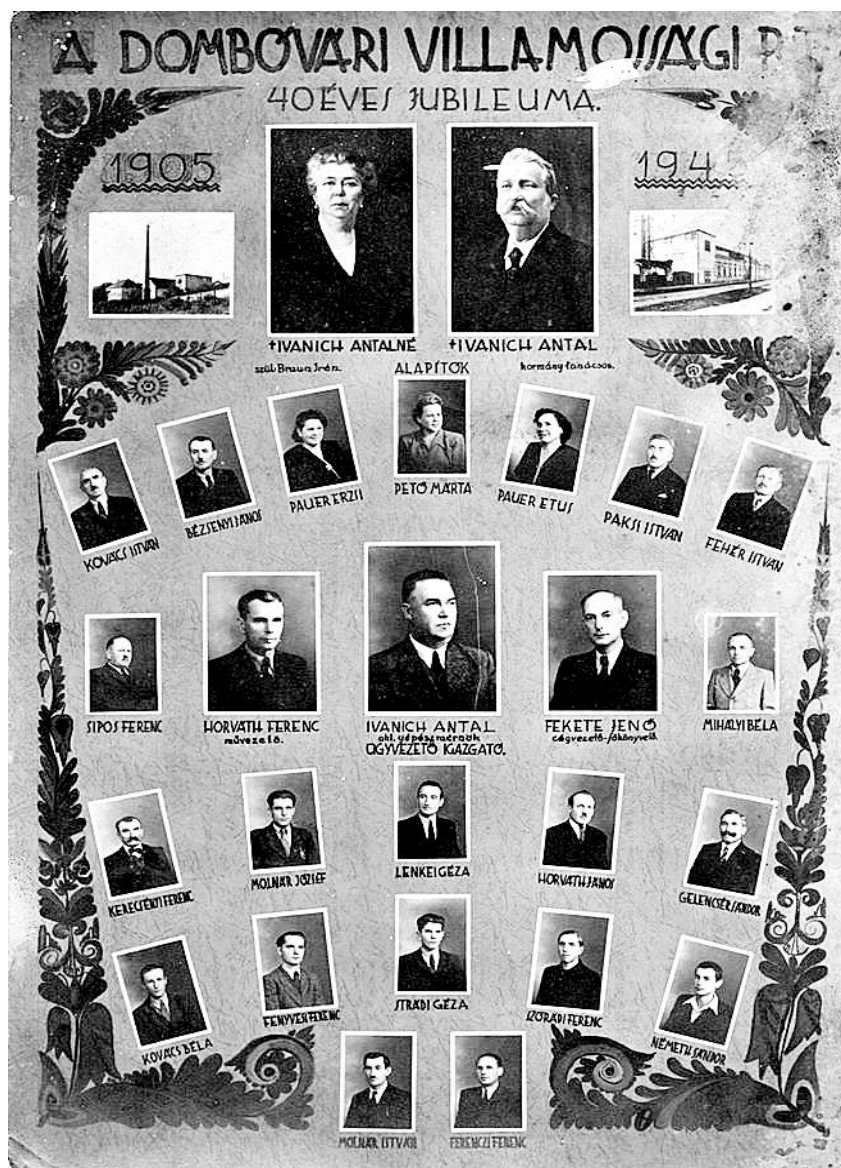
82.

Ivanich Antal
(Forrás: dombopedia.hu)

Ivanich Antal vadásháza Egyházaskozáron.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)

A Dombóvári Villamosági Rt. 40 éves jubileumi tablója.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)

1914 - VIII.

Osztályfőnök: Zsigmond János SchP

Antal László, Bognár Vince, Braun Ferenc, Cséby Gyula, Demjén József, Dusbaba Jenő, Fodor Gusztáv, Frick András, Gál Zoltán, **Ivanich Antal**, Kalauz Ferenc, Köves József, Kukorely Pál, Lakner Aladár, Lenner Károly, Mátay Gyula, Moizer Árpád, Nagy Béla, Nagy Károly, Pintér Lajos, Rusznyák István, Scherer János, Schreiner György, Schuster András, Vincze Gyula

Ifj. Ivanich Antal okl. gépészmérnök érettségiző osztálya.
(Forrás: web.lovassy.hu)

57.	1927 június 12.	1927 június 11. dus. II óra.	Dr. Ivanich Ant. Zakus szül. Stell Majos Dombóvár Jókai ut 9.	88 éves Antal	nikai Ivanich Antal nikai Schneid Erzsébet	—	húdo- lak.
58.	1927 június 13.	1927 június 13. éjjel I. óra.	Pakais Mihály Dombóvár Zrínyi u. 43.	88 éves Antal	Pakais Mihály Károly Péter.	—	Bélu- rut.

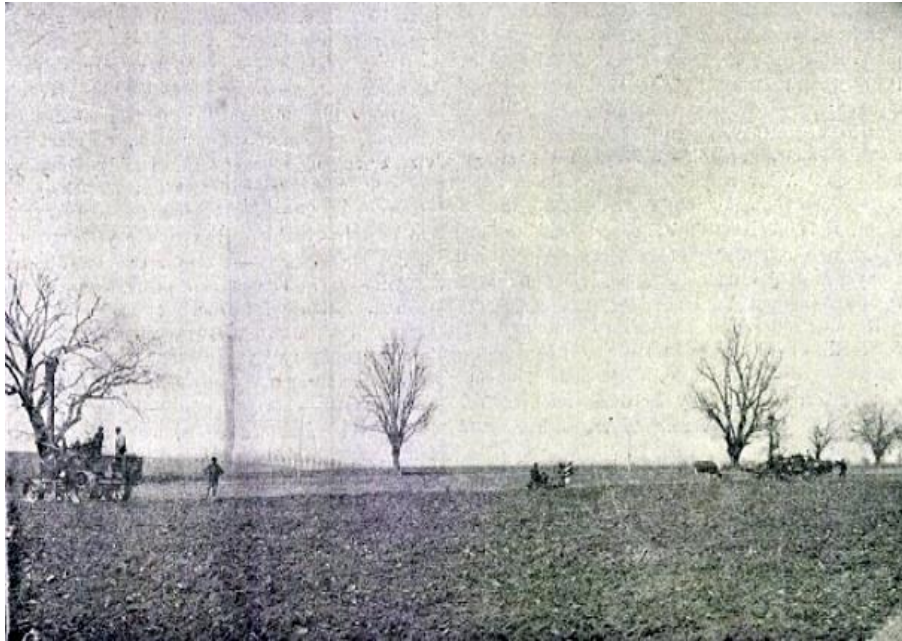
Id. Ivanich Antalné sz. Stell Alojzia halotti anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

77.	1871 Lúlius 24. 27.	Lajos	fin.	—	szünetes.	—	Gindl Lajos, nap. személt. néje Kollár Katalin evang. d.
78.	1871 Lúlius 21. 30.	Irén.	—	leány	szünetes.	—	Braun Lajos szünetes néje Major László evang. d.
79.	1871 Lúlius 30. 31.	Teréz	—	leány	szünetes.	—	Schneider Lajos szünetes néje Schmidt László evang. d.

Ivanich Antalné sz. Braun Irén születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Győr – Egyházi anyakönyvek)

95.	1937. nov. 16.	1937. nov. 14. 6 óra	Peter oskár tanuló Dombóvár Barnay u. 89.	13 éves	nikai Péter Károly Károly Károly	—	agyni- tya gyul lavin
96.	1937. nov. 16.	1937. nov. 15. 12 óra	Ivanich Antalné Braun Irén Dombóvár Jókai u. 9.	65 éves	Ivanich Antal nikai Braun Lajos Károly	—	szü- netes néje Major László

Ivanich Antalné sz. Braun Irén halotti anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

Szántás az Ivanich-féle gőzekével.

(Forrás: Gazdasági Mérnök 1903. augusztus 16. (27. évf. 37. szám p. 267. ADT)

[illegible]

Geiszler Istvánné sz. Ivanich Margit születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Születési anyakönyvek)

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Köszönet Takács Istvánnénak és Müller Ádámnak a segítségükért.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2022. május 25.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.